

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletne 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10,650 in 10,349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Naš vsakdanji kruh

Take zmede na trgu pšenice, moke in koruze, kot je zadnje tedne, doslej menda res še nismo doživeli. Na eni strani se delajo uredbe in prihajajo dnevno novi predpisi, čitamo poročila o konferencah in anketah, določajo se cene, na drugi strani pa blaga ni in cene gredo skokoma navzgor. Ni mogoče vedeti, do kakšne višine se bodo te zagnale, ker imamo doslej najslabše skušnje s takimi eksperimenti. Zaradi tega vlada tudi tako velika zaskrbljenost po vsej državi in tudi pri nas v Sloveniji. Blaga ni dovolj, cene rastejo iz dneva v dan in komaj smo pospravili letino, že nam napovedujejo pravicato stradanje v naši kmetijski državi.

Ljudstvo se vprašuje, kje so vzroki, da je prišlo do današnjega stanja in kaj bi se moralo ukreniti, da se ne bi drazil naš vsakdanji kruh, pa da bi obenem tudi drugače ne doživeli pomanjkanje življenjskih potrebščin. Zato naj nekoliko pojasnimo vzroke, ki so dovedli do sedanjega stanja, ki je nevarno in ga je treba takoj popraviti v interesu socialnega miru v naši državi. Posledice bi mogle postati nedogledne in ne daj Bog, da bi do njih prišlo.

Letošnja letina pšenice je bila tako pičila, da ne bo zadostovala količina pridelka za kritje vseh potreb v naši državi. Od lanske letine imamo še nekaj zaloga pšenice, vendar pa se te zaloge nahajajo v neizprosnih rokah vojvodinskih veleposestnikov in vlada je bila do sedaj proti njim brez moči. Hotela je z uredbo dne 24. junija odkupiti od njih po določenih cenah presežke pšenice in koruze, ki jih oni sami ne potrebujejo za svojo lastno prehrano do nove letine. Vkljub uredbam in stroгим kaznim ni bilo mogoče dobiti blaga na trg. Izjavilo se je torej celo upanje, da bi mogli dobiti na trg po zmernih cenah vsaj staro pšenico in koruzo, kolikor je je preveč.

Sedaj je prišla nova letina. Vlada je odredila nove cene, ki se gibljejo za pšenico na okoli 250 din za 100 kg, toda po tej ceni niso noben proizvajalec v Vojvodini, ki je za našo državo žitnica, prodati blaga. Toda kaj kmalu se je videlo, da je ta določena cena samo minimalna in da so bile dejanske cene, če je kdo hotel kupiti blago, znatno višje in so že začele rasti iz dneva v dan. Poznavalci razmer so takoj vedeli, da tudi nove uredbe o novi pšenici ne bodo uredile trga. To se je izkazalo točno. Kmet v Vojvodini ne da pšenice po določenih cenah, temveč samo po znatno višjih, če ga sploh da, kajti večina ga sploh ne odaja, ker so merodajni činitelji toliko »modreji«, da so mu dali celo premijo za to, če počaka s prodajo blaga. Ta premija se je glasila tako, da dobi proizvajalec višje cene za pšenico v poznejših mesecih. Proizvajalec pa sedaj samo čaka na to višje cene. Poleg tega so merodajni činitelji poskrbeli, da kmetu v Vojvodini ni bilo treba prodajati blaga, saj smo mu obrok zemljarine, ki drugače zapade 15. avgusta, preložili na 1. november, tako da vojvodinski kmet zaenkrat ne potrebuje gotovine, ampak lahko mirno čaka, ker mu denarja itak ne zmanjka, ko je lani dovolj zaslužil in je tudi letos zaslužil pri prodaji drugih predmetov. Proizvajalec v Vojvodini se je nadalje ustrašil glasov o enotni moki v državi in raje daje samo nekaj svoje pšenice v mline, da dobi lepo belo moko za njo, z ostalo pšenico pa čaka na višje cene. Tako ne morejo priti mlini do pšenice, ne meljejo dovolj moke, trgovci ne morejo kupiti moke, nazadnje pa je seveda tudi konzumenti ne morejo dobiti v dovoljni meri. Ni čuda, če so postali tudi konzumenti zbežani in si kupujejo večje zaloge moke, ker računajo na višje cene, pri tem pa ostaja največji revež tisti, ki je bil itak že vedno največji revež, namreč tisti, ki kupuje sproti za sproti zaslužene denarje, ki živi iz rok v usta. To je ogromna večina delavstva v državi, državno in drugo uslužbenstvo in končno tudi mali kmetje v ogromnih predelih države, ki morajo dokupovati pšenično in koruzno moko za svojo prehrano.

Zmeda je torej popolna in tepe najbolj onega, ki je doslej še itak najbolj trpel radi draginje. Na drugi strani pa lahko številni bogati veleposestniki v Vojvodini hladno čakajo višje cene in zadržujejo blago lepo doma, da bi še več zaslužili...

Če pogledamo še z drugega vidika, vidimo, da trpe tudi sedanjega stanja najbolj ljudje v takozvanih pasivnih, to je lačnih pokrajinah. To je danes skoro vsa Slovenija, skoro vsa Hrvatka razen nekaj bogatejših okrajev, ki več pridelajo kot potrebujejo, to še vrbaška, drinska in zetska banovina. Nad polovico vsega prebivalstva v državi mora prenašati sedaj posledice naše takimenovane »kmetijske« politike, ki pa je stvarno koristila samo kmetu v Vojvodini, škodovala pa kmetu v vsej ostali državi. Ogromen je torej davek, ki ga mora plačevati naš revni narod tujim veleposestnikom v Vojvodini, ki uživajo podporo vseh onih činiteljev, ki vodijo takozvano »kmetško politiko«. »Kmetška politika«, kakor se izvaja v korist žitnorodnih krajev naše države, je sedaj doživela svoj višek in lahko povzroči gospodarske in socialne glavobole, da se bo čisto prijemali za glavo tudi oni, ki to zagovarjajo, kajti njihova »kmetška politika« je napačno razumela prave kmetške interese in je zato poglavalna vse v zmedo, iz katere bo treba hitro najti izhod z močno roko.

Uredba od 24. junija, ki je določila, da se morajo prodati presežki pšenice in koruze, v kolikor presegajo lastno porabo, je bila dobra, ni pa dosegla svojega cilja, ker se ni izvajala. Izvajala pa se ni zaradi političnega odpora onih, ki hočejo služiti na račun kruha najrevnejših slojev v naši državi. Sicer pa smo tudi sami primerno poskrbeli za to, da se uredba ni izvajala. Od septembra naprej smo cene nadzorovali samo v drugi stopnji, v industriji, ki predeluje surovine, in v trgovini, ki posreduje, pustili pa smo v nemar gibanje cen kmetijskih proizvodov in surovin ob izvozu. Mnenja smo, da bi pameten in primeren dvig cen kmetijskih pridelkov ne škodoval, da je celo potreben, toda ne sme pa postaviti na glavo

Sporazum z Bolgari dosežen

Bolgarija dobi vso južno Dobrudžo in bo preselila 50.000 Romunov Pogajanja z Madžari pa zelo mučno napreduje, o zaradi velikih zahtev, ki jih je postavila Madžarska

Bukarešta, 21. avg. t. Transocean. V Craiovi so pogajanja takorekoč končana. Dosežen je popoln sporazum med romunsko in bolgarsko delegacijo glede odstopa južnega dela Dobrudže Bolgariji. Ozemlje, ki ga je Romunija odstopila Bolgarom, obsega dva okraja in sicer okraj Durastor in Caliacra. Luka in gradišče Balčik sta vključena v odstopljeno ozemlje. Sree pokojne kraljice Marije, ki je bilo shranjeno v grajski kapelici v Balčiku, je bilo sprajeno drugam v notranjost Romunije. Bolgarija je odklonila vsako popustljivost in je vztrajala na mejah l. 1912. To je tudi dosegla.

Bolgarske čete so že pripravljene na meji Dobrudže, da v korakajo in zasedejo ozemlje, ki so ga morale zapustiti pred 20 leti. Bolgarska vojska bo južno Dobrudžo zasedla v treh urah in bo takoj uvedena bolgarska uprava, najprej vojska, potem politična, tako da red ne bo trpel.

Pogajanja v Craiovi trajajo samo še glede nekaterih tehničnih vprašanj, ki se tičejo zgolj preselitve prebivalstva. Bolgarija je izjavila, da bo dala nalog vsemu romunskemu prebivalstvu, naj se preseli v Romunijo, tako onemu v Dobrudži, kakor onemu v stari Bolgariji. Po bolgarskih poročilih bo prizadetih okroglo 50.000 romunskih prebivalcev.

Iz Craiove poročajo, da so bolgarski časnikarji, ki so tja dopotovali, izjavili, da Bolgarija

želi po sporazumu skleniti z Romunijo prijateljski pakt po primeru prijateljskega pakta, ki ga ima z Jugoslavijo. To sodelovanje bo vsekakor omogočilo ustvaritev velikih načrtov na Balkanu, predvsem pa ustvaritev velikih transbalkanskih prometnih zvez čez Donavo in Egejsko morje.

Madžari zahtevali dve tretini Erdelja s skoraj 4 milijoni duš

Bukarešta, 21. avg. b. Kralj Karel je sprejel v avdienco voditelja romunske delegacije v Turn Severinu Popa, predsednika vlade Gigurta in zunanjega ministra Manoilescu.

Romunsko-madžarska pogajanja potekajo počasi, tako da so že večeraj popoldne bila končana šele glavna pogajanja v posebnih odborih, v katerih na vsaki strani sodelujejo po trije odposlanci. Ti odbori so proučili načelno vsa vprašanja, podrobnosti pa bodo pretresali prihodnje dni. Splošno upajo, da bodo pogajanja zaključena v štirih do petih dneh. Sporazum bo po poročanju listov verjetno dosežen začetkom meseca oktobra, ker je sedaj nastalo ugodnejše razpoloženje nasproti velikemu pesimizmu, ki je vladal še pred dvema dnevi.

Poluradno glasilo romunske vlade »Romanian« piše danes, da je Romunija v interesu miru in pomiritve pripravljena, čeprav težkega srca, do- prineti tudi ozemeljske žrtve in odstopiti madžarski vladi severni in zapadni del Sedmograške ter ostala sporna vprašanja rešiti z izmenjavo prebivalstva na tem področju.

Čeprav doslej ni bilo izdano uradno poročilo o madžarsko-romunskih pogajanjih, se je iz merodajnih krogov izvedelo, da Madžarska zahteva dve tretjini Transilvanije. Nova meja naj bi šla od sedanje madžarsko-romunske meje ob reki Maroš proti jugu do Arada skozi železniško križišče Dreikirchen, nato proti jugu do doline Velike Trnave, do Cristura ter vzhodno od Schllessburga, od tod proti jugu zahodno od Kronstadta, od kjer naj bi meja peljala proti romunsko-madžarski meji, kakršna je bila pred svetovno vojno. To področje bi obljelo Kronstadt, Bistric, Cluj, Alba-Iulio, Veliki Varadin in Arad.

Po romunskih podatkih živi na tem ozemlju 3.9 milijonov prebivalcev, od tega 2.2 milijona Romunov, 1.2 milijona Madžarov in pol milijona Nemcev in drugih narodnih manjšin.

Po madžarskih podatkih pa živi na tem področju 2.5 milijonov Madžarov, Madžarska je proti temu, da se Romuni iz tega področja preselijo v Romunijo. Romunija je pripravljena odstopiti Madžarom le štiri področja v severozahodni Transilvaniji.

Nemško-angleško bojišče

Nemška letala stalno napadajo, le vremenske nepravilnosti so obseg napadov nekoliko zmanjšale

Nemška poročila Vojno poročilo

Berlin, 21. avgusta. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Pri večerajšnjem poletu nemških ogledniških letal so bili izvedeni uspešni napadi na posamezne važne objekte v srednji in južni Angliji. V grofiji Suffolk, ki je bilo vrženih šest bomb na neko tovarno municije v bližini Aldeburgha na pristaniške naprave pri Great Yarmouthu ter na važna železniška križišča. Ta loga je bila izvedena z uspehom. Prav tako so bili izvedeni uspešni napadi na neko vojno ladjo, od Great Yarmoutha pri Cambridgeu, pri Manstonu in pri Dealu, kjer so padle bombe na letališča. Bombardiranje so bile tudi pristaniške naprave v Lowestophu in Exeteru. V neki tovarni pri Chalmersfordu je bilo elisasti močno eksplozijo. V pristaniščih Fowlersham, Burry, Portu in Pembroke je bila prizadejana velika škoda. Potopljene so bile nekatere ladje v omenjenih pristaniščih.

Na morju severno od Irske je bila potopljena 12.000 tonska trgovska ladja. Razen tega je bilo na Atlantskem oceanu v bližini severne in zahodne irske obale zadetih nekaj trgovskih ladij, ki so težko poškodovane. Prišlo je tudi do letalskih epopadov.

Posamezna angleška letala so poskušala leteti nad Francijo in Nizozemsko. Nad nemškimi ozemlji v noči od 20. na 21. avgust, niso letela sovražna letala. Večeraj je bilo sestreljenih 10 angleških letal, od njih šest pri spopadih v zraku, štiri pa je zbil na tla protiletalska artilerija. Tri nemška letala se niso vrnila.

Izvidniški poleti

Berlin, 21. avgusta. AA. DNB: Nemške letalske sile so danes nadaljevale z napadi na Veliko Britanijo. Nemška ogledniška letala tipa »Heinkel« so naredila z uspehom fotografske posnetke pristaniških naprav, letališč, munijskih tovarn in raznih vojaških objektov. Letala so vzela s seboj tudi po nekaj bomb, ki so jih vrgla na nekatere važne vojaške objekte. Čeprav so bila letala zaradi neugodnih vremenskih razmer prisiljena fotografirati med poletom, in sicer z majhne višine, so vendar uspešno opravila svojo nalogo. Dodeljenih jim je bilo le malo število lovskih letal.

Berlin, 21. avgusta. AA. DNB: Večerajšnji dan je potekel v znamenju izvidniških poletov nad Anglijo. Kakor je DNB sporočeno, so nemška letala ugotovila važne stvari. Vsa izvidniška letala so dala ista poročila, da se Angleži niso upali napasti nemških letal. Tudi letalske bitke pri Doveru med nemško eskadrilo bombnikov, ki je bombardirala več letališč v grofiji Kent in med sovražnimi lovskimi letali so se kmalu končale, ker so angleška letala odletela.

vsega našega gospodarskega in socialnega reda, kar se je sedaj zgodilo. Zaradi neumestne demagogije ne moremo sedaj nikamor v naši gospodarski politiki, pa se dobijo še ljudje, ki se čudijo, da ljudje niso zadovoljni s sedanjim gospodarskim stanjem.

Potrebuemo reda, ki ga je treba napraviti z železno roko. Hvaležni bomo za red. Ne gre, da bi stradale cele pokrajine v državi, ne gre, da bi trpeli najštevilnejši stanovni v naši državi radi napačne razumevane takimenovane kmetijske politike, ki mnogokrat ni bila drugega kot premišljena koristolovska demagogija in nam ne daje sedaj možnosti hitro po-

Angleška poročila

London, 21. avgusta. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za državno varnost sta objavili naslednje skupno poročilo:

Danes, v torek zjutraj, je bilo udeleževanje sovražnega letalstva nad našimi pokrajinami skoro neznatno. Bombe so padle nad dve mest in sicer nad eno v grofiji Essen na neko mesto v južnem Walesu, kjer sta bili zadeti dve hiši in je bilo več ljudi ranjenih, toda ne smrtno. Bombe so padle tudi na neko pristanišče v Južnem Walesu, škoda pa so malo povzročile. Močnejše sovražne letalske sile so se danes popoldne približale jugovzhodni obali in napadle neko mesto v vzhodni Angliji. Dozdej pa še ni bilo poročila o kakih žrtvah, o škodi, ki so jo povzročile bombe, pa je znano le to, da so bila razbita okna. Zdi se, da je bil glavni cilj opoldanskega napada neko letališče ob južnem primorju prizadejana pa ni bila nobena škoda. Po poročilih, ki so prišle do 17. ure, so naša lovska letala sestrelila dozdaj tri sovražne aparate, kar pomeni, da so bile danes vsega skupaj sestreljena do 17. ure štiri sovražna letala.

London, 21. avgusta. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo sledeče poročilo: Po

poročilih, ki so prišle do 24. ure, so angleška letala danes uničila sedem sovražnih Ital. V teku letalskih bitk v nedeljo je protiletalska artilerija sestrelila 24 nemških bombnikov. Tako je sovražnik v nedeljo izgubil 152 letal.

London, 21. avgusta. t. Reuter. Angleško letalsko ministrstvo uradno objavlja, da so nemška letala danes obiskala nekatere predele srednje in severovzhodne Anglije. Neko mesto v srednji Angliji je trpelo malo škode od bomb, ki jih je metal eden nemški bombnik. Isti bombnik se je spustil tudi zelo nizko in streljal s strojnico. Podoben napad je izvedel eden bombnik na neko pristaniško mesto na vzhodni obali, kjer je bilo nekaj civilnetov ranjenih. Angleški lovci so takoj nastopili.

Angleški letalski minister o nemških izgubah

London, 21. avgusta. AA. Reuter: Letalski minister Sinclair je odgovoril na neko vprašanje v spodnji zbornici naslednje: Izgube, ki se zadajajo sovražnemu letalstvu, so treh vrst. V prvo vrsto spadajo letala, ki so bila zanesljivo sestreljena, v drugo verjetno uničena, in v tretjo vrsto letala, ki so bila poškodovana. Sovražno letalo se smatra za zanesljivo uničeno, če je bilo opaziti, da je treščilo na tla, ali da se je v zraku prelomilo, ali pa da je padlo v plamenih. Samo takšna letala se računajo v uradnih poročilih za izgubljena. Večkrat je bilo v zadnjih dveh tednih število sovražnih aparatov iz omenjene druge ali tretje vrste mnogo večje kot pa število letal prve vrste.

Italijansko-angleško bojišče

Italija napovedala blokado vseh angleških obal v Sredozemlju in v Afriki

Italijanska poročila Vojno poročilo

Nekje v Italiji, 21. avgusta. AA. (Stefani.) Poročilo glavnega štaba italijanske oborožene sile se glasi:

V bivši angleški Somaliji prihaja prebivalstvo se pokloniti, medtem ko Askari kamelskega zbora in oddelki Hilalo predajajo orožje in prosijo, da bi bili sprejeti v naše oddelke. V Berberi smo našli tri letala vrste »Blenheim« poškodovana o priliki letalskih napadov. Četrto letalo smo našli v potoku Bareris. Letalo je zgorelo. Peto letalo je bilo najdeno ob obali.

Sovražnik je izvedel večje število poletov nad manj važnimi abesinskimi mesti. Ubila je bila ena ženska, pet drugih pa je bilo ranjenih. Stvarna škoda je brezpomembna. V mali bolnišnici pri Megi sta bila ranjena dva bolnika, v neki drugi bolnišnici pri Džilibu je bila ubita ena oseba, pet pa jih je bilo ranjenih. V Diredavi je naše lovsko letalo sestrelilo eno angleško letalo vrste »Blenheim«, ki je treščilo na tla v plamenih.

Naši bombniški oddelki so napadli in z uspehom zadeli letalska oporišča na Malti. Vsa naša

letala so se vrnila kljub srditemu sovražnemu odporu.

Sovražna lovska letala, ki so jih naši letalci napadli, so pobegnili. Sestreljeno je bilo verjetno eno sovražno letalo.

Italija napovedala Angliji blokado

Nekje v Italiji, 21. avgusta. AA. (Stefani.) Italijanska vlada je nevturalnim državam, ki imajo svojo pomorsko trgovino, poslala sledeče poročilo: Italijanska vlada je z noto od 15. junija dostavila vladam nevturalnih držav poročilo v zvezi z blokado, ki jo je začel sovražnik proti Italiji. To poročilo pravi, da mora Italija izjaviti, da ladje, ki plovejo v sovražne luke, kadar so oddaljene od sovražne obale 30 milj, plovejo na svojo odgovornost in Italija zavrača od sebe vsako odgovornost za posledice, ki bi mogle za te ladje nastati. Zlasti velja to za tiste ladje, ki se ne pokoravajo temu opominu. Imenovani nevarni pasovi se nanašajo na obalo kolonij protektorata in na dežele, ki so pod angleškim mandatom, kakor je na primer Egipt, kjer so angleške kopne, pomorske in letalske sile. Prav tako se to nanaša na angleške obale v Sredozemskem in Črnem morju, v Adenu in na obale angleških kolonij v Afriki, obale Sudana in Egipta. Vse ladje, ki bi plule v tem pasu, se izpostavljajo nevarnosti, da bodo uničene od min ali kakšnega drugega orožja. Italijanska vlada predlaga prizadetim vladam, da podvzamejo vse mere, da bi njihove ladje ne plule skozi te nevarne pasove. Italijanska vlada odklanja vsako

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zagreška vremenska napoved: Zboljšanje vremena.

Zemun. Vremenska napoved: Zjasnitev. Delno oblačno in nagnjeno k nevihtam s kratkimi nalivi. Temperatura se dviga.

Politični zapiski

Seja vlade na obletnico sporazuma

Kakor poročajo zagrebški listi, bo 26. avgusta, na dan obletnice srbsko-hrvatskega sporazuma, ki ga imenujejo tudi narodni sporazum, slovenska seja vlade v slovesni dvorani banskih dvorov v Zagrebu. Istega dne bodo takoj po vladni seji objavljene tudi uredbe, ki so že dalje časa najavljene.

Volitve člana Kmetijske zbornice v Ljutomeru

V nedeljo so bile v Ljutomeru volitve člana Kmetijske zbornice za okraj Ljutomer. Postavljena je bila samo ena lista, in sicer je bil izvoljen soglasno za člana gospod Jakob Rajh, posestnik v Ljutomeru, za namestnika pa gospod štelan Režnja, posestnik v Apačah. Vseh volivnih upravičencev v okraju je 50, ki so se vsi volitve udeležili. Zanimivo je, da so se volitve udeležili tudi vsi volivni upravičenci iz Razkrižja in Strigove in da so vsi glasovali za gospoda Rajha. Tako so volivci iz Razkrižja in Strigove tudi ob tej priliki dokazali, da hočejo sodelovati v naši slovenski skupnosti in jih nič ne moti kričanje gotovih gospodov iz Zagreba.

Pouk nemščine in italijanščine na Hrvaškem

Zagrebaški listi objavljajo uredbo bana Hrvatske, s katero se uvaja pouk nemščine in italijanščine v srednje šole. Hrvatska uredba se nekoliko razlikuje od one, ki jo je objavil prosvetni minister za ostale države. Na Hrvaškem se nemščina uvaja kot obvezen predmet na klasičnih šolah od prvega razreda dalje, italijanščina pa od 5. razreda naprej, na realnih gimnazijah se nemščina začne poučevati v 1., 2. oziroma 3. razredu, od 3. razreda dalje pa imajo dijaki možnost, da izbirajo med italijanščino, angleščino ali francoščino. Na učiteljskih dijak more izbirati med italijanščino in nemščino od 1. razreda naprej, na meščanskih šolah velja isto načelo kot na učiteljskih. — Kakor vidimo, tudi ban Hrvatske ni hotel upoštevati nasvetov glasila ljubljanskih naprednih ljudi, naj se uvede tudi pouk rusčine iz praktičnih razlogov. Tudi banovina Hrvatska, kjer velja ideologija hrvatske seljačke stranke, o kateri so naši napredni listi kaj radi pisali, da ima o Sovjetski Rusiji »druge poglede«, rusčine v današnjih okoliščinah ne smatra kot »praktičen jezik«.

Notranje posojilo

Od jugoslovanskih listov je bilo do sedaj edino »Vreme«, ki je prineslo nekaj bolj podrobnih podatkov o notranjem posojilu, ki ga namerava razpisati naša vlada za kritje velikih javnih del, ki so najavljena. Belgrajski list piše, da ima vlada že izbrano pot, kako bo prišla do denarja za kritje stroškov javnih del. List pravi, da se je v zadnjem času mnogo govorilo o notranjem posojilu, toda to ne bo nobena novost, češ, »notranje posojilo je bilo itak že prej razpisano, in sicer v iznosu 4 milijard din«. Od tega posojila je prejšnja vlada realizirala vsega 900 milijonov din, 3 milijarde 100 milijonov pa je ostalo nerealiziranih. Vlada ima namen poiskati sedaj tudi te 3 milijarde 100 milijonov, a je verjetno, da bo vsoto povisala na 7 ali 8 milijard din. »Javnosti je že znano,« piše belgrajski list, »da bodo morale to posojilo v prvi vrsti podpisati banke in velika podjetja. V zvezi s tem pa bo vlada z zakonsko uredbo uredila tudi vprašanje hranilnih vlog v denarnih zavodih, tako da bo v bodoče hranilna vloga delotvorno zavarovana in ne več izpostavljena nevarnostim, kot je to bilo do sedaj mogoče«.

Kaj bo z našo prehrano

Profesor Tomašič, ki je voditelj »Gospodarske sloge« na Hrvaškem, je imel na Maslinem otoku pri Splitu govor, v katerem je narisal temno sliko o vprašanju prehrane. Med drugim je dejal: »Zaradi vojne je uvoz žita v Evropo popolnoma prenehal, a sama Evropa ni toliko proizvajala, da bi zadostovalo za njeno prehrano. Velik del njenega prostora pa sploh ni posejan, je torej mrtev. Pšenična letina je povsod slaba. Tako je tudi v naši državi. Tam, kjer smo lani pridelali od 15 do 18 stotov na jutro, smo letos pridelali samo 6 do 9 stotov. Tako je s pšenico. Glede koruze pa bomo šele v jeseni videli, kako je. Zato mislim — je nadaljeval prof. Tomašič — da stojimo pred resnimi dnevi, v kolikor se tiče prehrane. Zato je treba že sedaj storiti vse potrebno, da se zavarujemo. Potrebno je, da namesto anarhije in nereda uvedemo red v vprašanju prehrane. Vse naše gospodarstvo mora priti pod načrtno nadzorstvo. Mi moramo računati z vsakim zrnem žita in z vsako najmanjšo količino hrane, moramo varčevati, ako hočemo, da bomo vzdržali«.

Nemška sodba o življenju na Bledu

Belgrajski dopisnik graške »Tagespost« Raymond Hörhager je svojemu listu poslal daljši dopis z Bleda, ki mu je dal naslov »Politika na Bledu«. Pisec članka opisuje lepoto Bleda in prehaja nato na politično delavnost zadnjih dni, ki je Bledu dala svoj pečat. Dolgo govori o reformah, ki jih jugoslovanska vlada pripravlja in pravi v tej zvezi, »da zahteva resnična preureditev osnovne spremembe na vseh področjih, za kar pa manjkajo mnogokje še predpogoji«. Nato nadaljuje v tej zvezi z opisovanjem življenja na Bledu in pravi: »Ljudje, ki se vsak večer zbirajo po velikih hotelih k plesu, očitno o političnih vprašanjih države mnogo ne razmišljajo.« Jeunesse doree (polzračna mladina, ali otroci bogatinov) Jugoslavije, sinovi in hčerke maloštevilne, a neizmerno bogate plasti, ki je večidel doma v Belgradu, pleše in ljubimkuje brez skrbi tja v blejske noči. Inozemski opazovalec pri pogledu na to družbo nikakor nima vtisa, da se nahaja v deželi, kjer obstajajo največji prepadi med socialnimi plastmi, kjer obstajajo največje socialne razlike in napetosti. Samo na to je treba misliti, da je povprečni zaslužek Arnavtov v južni Srbiji le 4 dinarje na dan, medtem ko si imenovana maloštevilna klika grabi na račun skupnosti velikanske premoženja. Tudi to je eno od vprašanj, ki se pri preurejanju države sama od sebe vsiljuje. Kajti vodilne osebnosti Jugoslavije so izjavile, da je današnje stanje nevzdržno«.

Sarajevo, 21. avgusta. b. Zaradi velikega števila potnikov, bo od jutri naprej vpeljana dvakratna letalska vožnja Belgrad—Sarajevo—Dubrovnik. Letalo odpelje iz Belgrada ob 7.50, iz Sarajeva ob 9.45 v Dubrovnik in se vrača iz Dubrovnika ob 10.45, iz Sarajeva pa ob pol 11 za Belgrad. Zadnja dva meseca je bilo nekaj sto potnikov, ki pa zaradi pomanjkanja prostora v letalu niso prišli na vrsto.

Nečisti duhovi v Sokolu

Belgrajska sokolska župa zahteva od Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, naj odstrani iz sokolskih vrst masone in druge nečiste duhove — Belgrajsko »Vreme« objavlja imena masonov, ki sodelujejo v vodstvu

Pismo belgrajske župe

V belgrajskem »Vremenu« beremo pismo, ki ga je belgrajska sokolska župa poslala savezu sokola kraljevine Jugoslavije in v katerem zahteva, da naj se framasoni iz sokolskih vrst odstranijo. V pismu pravi, da se je belgrajska sokolska župa »že več let zanimala za neke nezdružljive pojave v sokolstvu, kakor tudi za nekatere težave, na katere je pri svojem delovanju naletela in katerih izvor je bil vedno tajinstven«. Te težave in ti pojavi so prihajali iz raznih mednarodnih organizacij in ideologij. »Njihovi pripadniki, ki neovirano delujejo tudi v sokolstvu in v sokolstvu zavzemajo celo vidne, da celo najvidnejše položaje ter opravljajo važne, po posledicah celo najbolj važne posle v sokolstvu, ga vodijo, mu dajejo smernice mu dajejo pobude tako da njihovo delovanje lahko postane usodno za sokolstvo in njegov obstoj.« Belgrajski sokoli nato pravijo, da se »bojijo — in to s polno pravico — za obstoj sokolstva, ali vsaj hudih, da katastrofalnih posledic, ki bi v sokolstvu mogle nastati zaradi delovanja framasonov in pripadnikov drugih tajnih mednarodnih organizacij«. Bratje sokolske župe belgrajske priznavajo nadalje, da »vedo, da je delovanje pripadnikov teh tajnih organizacij, predvsem pa masonov, dovedlo do propasti Českoslovaške, Poljske in nedavno tudi še Francije« in da je bilo zaradi tega, da ne bi »naša draga, lepa sokolska organizacija« trpela kakšno škodo, dne 31. julij sklenjeno, da se od vrhovne uprave sokolstva zahteva, da odstrani iz vrst sokolstva vse »pripadnike mednarodnih organizacij, posebno pa framasone kot škodljivce in nevarne za nacionalno jugoslovansko sokolstvo«.

»Prvi namestnik starešine SKJ podpredsednik vrhovnega sveta jugoslovanske lože«

»Vreme« od dne 21. avgusta pa objavlja članek dr. Gregorič, ki navaja nekaj zanimive statistike o odnosih med sokolstvom in framasoni. Iz te statistike je gornje pismo belgrajske župe Sokola kraljevine Jugoslavije z ozirom na protifrmasonski prepih, ki veje po Jugoslaviji, popolnoma razumljivo. Dr. Gregorič namreč navaja, da imajo framasoni od 25 žup, v katere je razdeljen savez sokola kraljevine Jugoslavije, v svojih rokah kar 20. Tako je na primer prvi namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije, Vladimir Belajčić, tudi podpredsednik vrhovnega sveta jugoslovanske framasonerije (ali namestnik velikega mojstra lože Jugoslavije). Samo v belgrajski župi framasoni niso mogli priti do vodilnega vpliva. Na to navaja dr. Gregorič še imena tistih sokolskih bratov-masonov, ki imajo v rokah prosvetni odbor saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, to je tisto ustanovo, ki skrbi za propagando in za vzgojo Sokolov. V tem odboru sedijo sledeči masoni: dr. Ignjat Pavlac, Franc Malin, Miloslav Sakulac, Zarko Kapamadžija, Svetislav Marić, Milivoj Cvejić, Aleksandar Tabaković, Niko Mrvoš. V vrhovnem vodstvu saveza Sokola kraljevine Jugoslavije pa sede naslednji masoni prve stopnje: arhitekt Milivoje Smiljanić iz Zagreba, Oton Gavrančić iz Zagreba, Niko Bartulović iz Splita, Milan Rodić iz Sarajeva, Miloš Stanojević iz Vrsca, Radmilo Grčić, dr. Alfred Pichler, Kosta Petrović in dr. Dr. Gregorič zahteva, da se masoni odstranijo iz sokolske organizacije.

Pismo v »Politiki«

Belgrajska »Politika« pa objavlja dopis, ki ga je prejela od saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, kjer pravi, da »so bila zadnje čase prirečena pred javnost vprašanja, ki se tičejo nekih organizacij v naši državi (mišljena so masonska društva — op. ur.) in o značaju njihovih delovanj«. Pri tej priložnosti je bila »zadeta tudi sokolska organizacija«. »Kajti,« tako nadaljuje to pismo, »na več ali manj prikrit način so bila v javnost postavljena neka namigovanja, ki imajo, tako mislimo, določen cilj, ki je nasproten sokolskim koristim, kakor tudi njegovemu pravilnemu nacionalnemu delu«. Pismo potem obtožuje »neki belgrajski list, da je objavil članek, ki je v zvezi z gornjim vprašanjem in ki zadeva neposredno sokolske koristi ter bo verodostojnost in zakonitost objavljenega materiala vzeta v pretes od pristojnega sokolskega foruma, ki bo prinesel glede vsega določene in dostojne ukrepe«. Na koncu svojega pisma meni savez Sokola kraljevine Jugoslavije, da »prihajajo gornja namigovanja prav v času, ko je sokolstvo v najbolj krepkem razmahu sokolske delavnosti, v najbolj živahnem delu Petrove petletnice...«, nakar zaključuje z naglasom, da bo »sokolska organizacija nadaljevala svoje delo v istem duhu in z istimi cilji, kakor do sedaj« in da prepušča sodbo o svojem delu »najvišjemu sodišču naše države, iz katerega duše črpamo moč za vse, kar delamo«.

(Ta dopis saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ki govori o »namigovanjih«, se gotovo še ne nahaja na članek v »Vremenu«, kjer dr. Gregorič tokrat »namiguje s kolom«, ko objavlja imena nekaterih bolj vidnih upraviteljev sokolske organizacije.)

Pripombe »Hrvatske Straže«

»Hrvatska straža« pripominja k temu pismu, da ne misli visoko o teh sklepkih, »kajti podgane, ki zapuščajo ladjo, kadar se že potaplja, niso zanimive, vendar pa je za prav, ako javnost o tem pismu izve, ker je sedaj povsem jasno, da so »naši škofje imeli prav, ko so pred leti objavili znano pastirsko pismo proti sokolstvu«, kajti »sedaj smo doživeli, da Sokoli sami, in to še oni od belgrajske sokolske župe, objavljajo proti sokolstvu mnogo hujše obtožbe, kakor so jih svoje dni za-

pisali katoliški škofje. Takrat so Sokoli naše škofo pošiljali pred sodišče, sedaj po zlomu Českoslovaške in Francije pa sami priznavajo, da je sokolstvo ekspozitura (podružnica) framasonstva. Sedanja »preusmeritev« sokolstva torej ni nič drugega kakor »znamenje časa«.

Odkritja belgrajskih listov, ki nam kažejo, kako je Sokol kraljevine Jugoslavije okužen od framasonstva, pomenijo veliko zadoščenje za nas pa za vse krščanske in narodne ljudi, ki so ves čas opozarjali na verskim narodnim načelom neprijaznega in naravnost sovražnega duha jugoslovanskega sokolstva. Zdaj vidimo, da je še veliko več, kakor smo mi trdili, da je namreč to sokolstvo po ogromni večini svojih organizacij ali žup kar udinjano framasonstvu, ki je tajna organizacija vseh brezbožnikov sveta in ima svoje vodstvo v inozemstvu, Belgrajska župa, torej najbolj imenitna organizacija jugoslovanskega sokolstva, se pritožuje, da so vsa najvažnejša mesta v vodstvu in v prosvetnem odboru sokolskega »Saveza« v rokah framasonskih bratov, ki sledijo ukazom in navodilom mednarodne organizacije in otežujejo ter preprečujejo narodno delovanje sokolstva, kakršno bi moralo biti po svojih pravih in nacionalnem značaju, ki so mu ga dali ustanovitelji. Belgrajski sokol se naravnost boji katastrofalnih posledic za narod, če bi se trpelo dalje, da daje jugoslovanskemu Sokolu smernice Veliki orient v Parizu, saj je znano, da le-ta predstavlja vrhovno vodstvo vseh framasonskih bratov tako drugod, kakor v Jugoslaviji, kjer so sedaj framasonske tajne lože prepovedane, dejansko pa delujejo dalje. Pa tudi druge tajne mednarodne organizacije, pravijo belgrajski sokoli, imajo v jugoslovanskem Sokolu svoj prostor delovanja, kar se je ves čas poznalo na ovirah, ki so se stavljale nacionalnim ciljem in duhu ter udeleževanju onih sokolov, ki so hoteli delati v pravem narodnem duhu. Tajne temne sile so sokolstvo gnale v protinardno in seveda protikrščansko smer in te sile imajo svoje vodstvo v inozemstvu, kar pomeni, da jim niso mar jugoslovanski narodni in državni interesi, ampak zasledujejo tuje koristi. V korist teh elementov in njihovih mednarodnih ciljev se je izpodkopavala krščanska vera in pravstvo jugoslovanskih narodov, da bi lažje vladali nad njimi tuji politični in socialni vplivi. Od 25 žup »Saveza« sokola kraljevine Jugoslavije jih je 20 v rokah framasonov!

Tako nam razodevajo sedaj srbski sokoli sami, vodstvo »Saveza sokola kraljevine Jugoslavije« pa si ne upa teh ugotovitev zanikati, ampak

Kakšne bodo nove reforme

Težnje »Hrvatskega dnevnika«

Zagreb, 21. avg. b. Jutranji »Hrvatski dnevnik« piše o seji vlade, ki bo 26. avgusta na obletnico ustanovitve banovine Hrvatske v Zagrebu in pravi, da ima ta seja manifestacijski značaj, s katerim se hoče poudariti, da vsi člani vlade samostojno sprejmejo sporazum z dne 26. avgusta za dejanje, s katerim je ustvarjeno sodelovanje med Srbi in Hrvatimi. List pravi nato, da delo decentralizacije še ni popolnoma izvedeno in navaja primere, kot na primer direkijo pomorskega prometa, nedovoljno zagotovitev dohodkov banovini Hrvatski itd. Če razčlenimo vse to, kar je bilo doslej izvedeno, tako pravi list, bi prišli do sklepa, da sporazum od 26. avgusta nosi obeležje polovičarstva, polovičarske ukrepe pa je treba čimprej izpopolniti, ker drugače ni nobenega efekta. Polovičarstvo je opazno tudi v izvedbi nekaterih določb samega sporazuma. Tako na primer še vedno ni popolnoma izvedena hrvatska avtonomija na področju notranje uprave. Čeprav obstaja orožniška brigada za banovino Hrvatsko, še vendar ne more reči, da je orožništvo v popolnem smislu podvrženo banski oblasti. Navedli smo te primere, trdi dalje list, da se vidi, kaj je še treba delati in storiti, da se vse stvari postavijo na svoje mesto. Zdrav politični razum, ki je dovedel do sporazuma z dne 26. avgusta, bo merodajne činitele peljal tudi k spoznanju, da se ne more stati in vrteti na enem in istem mestu, pač pa da je treba delati in izvesti vse sklepe, ki so dovedli do prve stopnje ureditve položaja hrvatskega naroda v notranjosti te države zajednice. Povemo lahko odkrito, da so vse hrvatske narodne sile zbrane naravnost okrog zgraditve narodne svobode in samostojnosti. Te meje samostojnosti so še relativno ozke. Njihovo razširitev zahteva čas, v katerem živimo in politična vzgoja hrvatskega naroda. To je vprašanje, ki ga je treba razumeti v vsej svoji resnosti, ki pa ne trpi večjega odlaganja. Od tega, kako bo izvedena nova pravilna rešitev in kaj se bo storilo v tej smeri, bo odvisno tudi razpoloženje hrvatskega naroda do vsega, kar se doleže dela in pa tudi do mnogih drugih stvari. Zato je zelo važno, da se o pravem času sprejmejo pravilni sklepi.

Napovedi »Vremena«

Belgrad, 21. avgusta. m. Z napovedanimi reformami, ki jih namerava izdati vlada ob obletnici narodnega sporazuma dne 26. t. m. v Zagrebu, objavlja jutrišnje »Vreme« daljši članek, v katerem med drugim pravi: Kakor so danes stvari, ni nobenega dvoma, da je vse naše politično življenje, prav tako pa tudi socialno, tako da ne odgovarja nič več pojmom časa. Velike spremembe, ki so se zgodile na svetu, dokazujejo, da smo na razpotju dveh dob v politični zgodovini Evrope in da ta prelom ne more iti mimo naše države. Postavlja se vprašanje, če je mogoče vse te tako potrebne sklepe splošnega zgodovinskega dogajanja v naši državi izvesti takoj do zadnjih konsekvenc. Več razlogov je, ki to za sedaj še onemogočajo oziroma zavirajo.

se v očitni veliki zadregi izmika vprašanju ter obljublja neke »določene in dostojne« ukrepe glede na »namigovanja«, o katerih misli, da so proti sokolskim koristim. To besedičenje brez jedra in sile le potrjuje, da se je dvignil zastor, za katerim so tajne sile dirigirale jugoslovansko sokolstvo, kar vodstvu »Saveza« ni ljubilo bi rado čisto določene obtožbe spremenilo v »namigovanja« in prosil državo, naj mu kot »najvišje sodišče« pomaga iz zadrege... Bolj pogumno je ljubljansko »Jutro«, ki, dobro vedoč, da je mednarodno framasonstvo res komandiralo Sokola v Jugoslaviji, meni nič tebi nič »ugotavlja«, da v Sloveniji ne obstoja niti ena masonska loža in da je število masonov pri nas neznatno; niti eden od odgovornih političnih funkcionarjev napredne stranke ni mason... Pa saj ni govora o političnih funkcionarjih napredne stranke, drago »Jutro«, ampak o Sokolu, ki po prenehanju in slovesnih zatrdilih »Jutra« ni politična organizacija in nima »niti najmanjšega stika z JNS«; za Sokola torej gre in za njegovo vodstvo in funkcionarje, ne pa za gospoda dr. Kramerja, ki je samo ponižen sokolski brat in pokorno poslušal navodila vodstva »Saveza«, ki je v framasonskih rokah. Kar pa se tiče masonske lože, ali obstoja v Ljubljani ali ne, to je postransko vprašanje — mi itak vemo, da so naši naprednjaki centralisti in da slovenske lože že iz principa niso zahtevale; zvesto so poslušali »Veliko ložo Jugoslavije«. Da je število masonov pri nas neznatno, to nas le veseli, ker prvič dokazuje, da so slovenski narod od framasonstva ni dal okužiti, drugič pa dokazuje, da jih nekaj le je, in da to niso »klerikale«, nam bo »Jutro« samo rado priznalo. Srbi so nam povedali, da framasonerija tajno vodi naše sokolstvo — in to je menda zadosti, drugo je vse opletanje mimo pravega predmeta.

Tako je potrjeno, kar smo vedno trdili in kar so pribili jugoslovanski škofje v svojem pastirskem listu, da v ideologiji in delovanju »Sokola kraljevine Jugoslavije« veje protivršni in protikrščanski duh, radi česar je takrat »Savez« škofje klical pred sodišče, danes pa nam srbske sokolske župe same razkrivajo, da sokolstvu vlada framasonski duh in da je treba tega narodu in njegovemu značaju sovražnega tujega duha pognati tja, odkoder je prišel, kjer ga pa tudi ne marajo več. In tako je tudi z vsemi drugimi mednarodnimi duhovi, ki se šopirijo v Sokolu kraljevine Jugoslavije, kakor tož belgrajska sokolska župa; tudi ti ne spadajo v organizacije, ki se ponašajo s čistim nacionalizmom. No, pa bomo že videli, kako bo s tem izganjanjem nečistih duhov...!

Vlada, imenovana 26. avgusta lanskega leta, je morala izvršiti nekatere konkretne cilje na podlagi gotovih določenih predpostavk. Ta cilj je bil izvesti en srbsko-hrvatskim sporazumom in z oživotvorenjem tistih državno-pravnih načel, ki jih je sporazum prinesel s seboj. Čeprav ta cilj v celoti, do zadnjih podrobnosti, z ozirom na splošni svetovni položaj, še ni mogel biti uresničen, se je v tem letu v glavnem izvedlo vse ono, kar je bila naloga vlade narodnega sporazuma.

Nov čas, ki je nastal v Evropi in ki zahteva, da se čim prej in čim hitreje adaptirajo dejstva, ki opredeljujejo usodo narodov te države, zahteva tudi od Jugoslavije, da izvede dalekosežne ukrepe. Toda preden bi se ti ukrepi mogli izvesti in preden bi mogli stopiti v življenje, je treba rešiti še nekatere osnovna nujna vprašanja tekoče administrativne prirode, ki so se pojavila zaradi nenormalnega stanja, ki je nastopilo zaradi vojne in njenih posledic. Sem spada predvsem vprašanje prehrane prebivalstva, ki bi moglo zaradi daljše vojne nastati zelo resno vprašanje. Nadalje so tu kaj ukrepi, ki morajo upoštevati potrebo socialnega življenja čim močnejše ter načrtno vodstvo gospodarske in socialne politike. Vsi ti ukrepi, razume se, ne prihajajo še iz okvira splošnega socialnega političnega in gospodarskega reda, ki ga je vlada našla v državi in v katerem okviru ona še danes deluje.

Če se v javnosti danes pojavljajo informacije, da napovedane reforme ne bodo prekoračile okvira obstoječega političnega sistema, tedaj se te reforme nanašajo samo na tiste mere, ki se bodo objavile v zvezi z obletnico narodnega sporazuma. Toda velik program, ki je izražen v izjavah, ki jih je dal predsednik kr. vlade Dražića Cvetković inozemskemu in domačemu časopisu, s tem še daleč ni izčrpan. Prvi ukrepi bodo samo pripravili pot, ker mora priti brezpogojno do splošne reforme našega notranjega, socialnega in gospodarskega življenja na novih temeljih, ki odgovarjajo potrebam in duhu našega naroda.

Osebnosti

Belgrad, 21. avgusta. m. Napredovali so pri katastrofi upravi v Kamniku. Za višjega katastrofskega inspektorja V. skup. Karel Figel pri direkciji drž. žel. v Ljubljani je postavljen za višjega kontrolorja v gradbenem oddelku Ludvik Fatur; pri prometno komercialnem oddelku dr. Janko Crampovčan Upokojena sta Avgustin Lukačič, inpektor V. skup. in Ivan Vidović, višji kontrolor pri direkciji državnih železnic.

Za višje svetnike IV-2 skup. so postavljeni pri ravnateljstvu za gozdove in rudnike v Ljubljani ing. Dominik Ferjak; v 6. skup. ing. Franjo Murnik in ing. Franjo Juvan.

Za podgovdarja sedme skupine v Ljubljani Anton Hanzlovski; za manipulanta 7-2 skup. Edvard Marčič; za računskega inspektorja 6. skup. v Ljubljani Julij Lavrenčič.

Belgrajske novice

Sarajevo, 21. avgusta. m. Tukajšnje gozdne oblasti so opazile, da imajo kmetje na Romanji planini ponarejena državna kladiva, s katerimi si zaznamujejo drevesa, ki so določena za sekanje. Kladiva je izdeloval neki kmet. Država trpi zaradi tega veliko škodo.

Belgrad, 21. avgusta. m. V Belgradu bodo 26 dni odprli nov kino z več kot tisoč sedeži in najmodernejo aparaturo. Imenovan se bo »Kino Beograd«.

Belgrad, 21. avg. m. Konferenci ministrov, ki je bila večeraj v Belgradu in ki se je bavila predvsem s prehrano prebivalstva, se je nadaljevala tudi nočjo pod predsedstvom dr. Mačka. Seji sta poleg dr. Mačka prisostvovala še gradbeni minister dr. Krek in minister dr. Konstantinović. Navzočih je bilo tudi več gospodarskih strokovnjakov, med njimi ravnatelj PRIZADA dr. Tot.

Naši trgovinski odnošaji s Sovjetsko Rusijo

Belgrad, 21. avg. AA. Z ozirom na časopisna poročila, da se bodo naši trgovinski odnošaji s Sovjetsko Rusijo razvijali izključno le na podlagi neposrednega prometa med državnimi organizacijami ene in druge države, obvešča ravnateljstvo za zunanjo trgovino zainteresirane, da gornje trditve ne odgovarjajo resnici. Izvozne in uvozne posli s sovjetsko zvezo se bodo opravljali prav tako kakor tudi z vsemi drugimi državami s tem, da jugoslovanski izvozniki oziroma uvozniki lahko sklepajo neposredne kupčije pri izvozu ali uvozu s sovjetsko zvezo. Naravno je, da bodo tudi takšni posli podvrženi splošnim obstoječim določbam, ki

so pri nas v veljavi za posamezne vrste proizvodov, v zvezi z njihovim izvozom oziroma uvozom, upoštevajoč pri tem dogovorjene obveznosti. Ravnateljstvo za zun. trgovino tudi obvešča zainteresirane, naj se ne obračajo niti na ravnateljstvo niti neposredno na trgovinsko zastopstvo SSSR v Beogradu, pri čemer bi se predstavljali za zastopnike posameznih trgovinskih panog, kajti vsi izvozniki posli SSSR se opravljajo brez posredništva zastopnikov neposredno od strani izvoznikov organizacij in ob sodelovanju trgovinskega zastopstva.

Vloga Amerike v sedanji vojni

Newyork, 21. avgusta. AA. DNB: V nasprotju s poročili, ki so »Newyork Times« dala povoda za vest iz Washingtona, da je med vlado USA in Anglijo že dosežen sporazum glede odstopa 50 ameriških rusilcev Angliji, se je zvedelo, da v krogih ameriškega kongresa še vedno obstoji opozicija glede vprašanja odstopitve teh rusilcev Angliji, kakor tudi proti posredovanju Kanade glede tega vprašanja.

Japonska je nervozna zaradi pakta med Ameriko in Kanado

Tokio, 21. avgusta. AA. Stefani: »Niči Niči« objavlja članek, v katerem pravi, da kaže sporazum med Kanado in USA slabost Anglije. Isti nato pravi, da bodo Združene države prevzele upravo nad angleškim imperijem, če bi se angleška vlada morala preseliti v Kanado.

Sovjetski list o vlogi Amerike in o nadaljnjem razvoju vojne

Moskva, 21. avgusta. b. »Krasnij Flot« objavlja članek pod naslovom: »Cilj nemških letalskih napadov na Anglijo«. Pisec v tem članku najprej podaja pregled letalskih napadov, nato pa preide na nadaljnji razvoj sovražnosti med Nemčijo in Anglijo.

Clankar poudarja, da se obe vojskujoči državi dobro zavedata vseh vojnih vplivov ter ena in druga globoko presoja posledice, ki bodo nastale. Če se upoštevajo vsi vplivi, se lahko brez posebnega truda dobi vtis, da sedanje borbe škodljivo delujejo na odporne sile obeh držav in vodijo k porazu, razen če v najkrajšem času ne bo sledila najzadnejša pomoč po tretji dovolj močni državi. Napori angleških državljanov v tej smeri so že znani od začetka vojne in se sedaj približujejo svojemu vrhuncu. O pomoči, ki je tako potrebna Angliji, se najbolj zavedajo **Združene države**, ki iz dneva v dan dajejo velike dokaze prijateljstva in s tem potrjujejo, da so globoko razumele položaj, v katerem se je znašla Anglija. Za Združene države je postavljeno vprašanje, ne le samo nadaljevati dosedanje gospodarsko in moralno podporo Angliji, temveč aktivno sstopiti v vojno ter nuditi Angliji vse, kar imajo na razpolago. Če pa bodo smatrale Združene države odpor Anglije brezpomemben, potem bodo brez dvoma ustavile nadaljnjo pomoč in se same temeljito pripravile na obrambo. »Krasnij Flot« trdi, da je treba angleško vprašanje rešiti še tekom tega meseca, ker bi z odgoditvijo postal uspeh odviten tudi od znanih vremenskih razmer nad Anglijo, ki bi moglo postati najmočnejši zaveznik angleškega orožja. Jesen se bliža s svojimi megli in omejuje delavnost nemškega letalstva na poletih v Anglijo.

Spomini na Pija X.

V torek, 20. avgusta tega leta je minulo 26 let, odkar je umrl papež Pij X, ki ga ima ves katoliški svet za svetnika. Zopet se je tega dne zbrala v vatikanskih grobnicah velika množica pobožnega ljudstva, da tam prisostvuje svetim mašam na grobnici velikega pokojnika in se spominja njegovega papeževanja, ki je zapustilo globoke sledove v zgodovini in razvoju Cerkve. Pred duhom vseh je vstala podoba pokojnega poglavarja katoliške cerkve, kako je žalost zaradi minule svetovne vojne pospešila njegovo smrt, in misli ter čustva vseh so se osredotočevala okoli sedanje vojne, ki zopet terja od krščanskih narodov toliko žrtev za stvar, ki bi se bila dala poravnati in rešiti po pravici v mirnem sporazumu. Koliko gorja bi bilo prihranjeno svetu, če bi bil poslušal Pija X. in njegove naslednike!

Pij X. je ostal v spominu krščanskemu ljudstvu predvsem zaradi njegove preproste dobrote, sočutja z vsemi trpečimi in zastopljenimi in zaradi svoje odločnosti v obrambi krščanske resnice. O njem se je že veliko napisalo. Zadnja knjiga o Piju X. je iz peresa njegovega tudi že pokojnega državnega tajnika kardinala Merry del Vala: Spomini na papeža Pija X., ki sta jim napisala predgovor nadškof westminsterski kardinal Hinsley in newyorkski nadškof kardinal Hayes leta 1939. Obsega samo 80 strani, je pa polna klene vsebine. Najbolj bo danes, ko se Francija v eni najhujših ur svoje zgodovine zopet vrača k svojemu katoliškemu narodnemu izročilu, zanimal vsakega govor, ki ga je imel Pij XII. francoskim škofom, ki jih je bil imenoval in posvetil takoj po prekinitvi diplomatskih odnosov med francosko vlado in sveto stolico zaradi proticerkvenih in protikršćanskih postav takratne framsanske vlade, ki je hotela Francijo, zlasti pa njeno mladino »končno veljavno« razkristjaniti, kakor je dejal takratni francoski minister Viviani.

Pij X. je dejal 14 novim škofom, naj pomislijo, da smo rojeni za borbo in kakor se je krščanstvo porodilo v borbah, tako se bo tudi ohranilo le v borbi. Škofje naj se nadalje zavedajo, da se borijo za pravo Francijo, ki je in ostane katoliška, naj bo ta zavest v njej še tako uspravna. Naj se ne zavedajo samo, da so odgovorni Bogu, ampak da tudi ves svet gleda nanje, da vidi, ali znajo braniti svojo čast, ki je v tem, da izpolnjujejo svoje dolžnosti ne oziroma se prav na nobenega in na ničesar. Prav za prav je njihov položaj — je dejal papež — vreden zavdanja, ker bo njihova borba najboljša prilika, da se verna katoliška duša Francije zbudi in okrepi.

Kakor je rajni sveti papež dejal, tako se je zgodilo. Katolištvo Francije se je zopet zbudilo in okrepilo v trpljenju in francoskemu narodu sveti na potu k obnovi.

Turčija hoče razčistiti odnose s Sovjeti

Ankara, 21. avgusta. AA. Stefani: Ministrski predsednik Retik Saidam je sprejel včeraj drugega za drugim turškega veleposlanika v Moskvi in turškega poslanika v Bukarešti, ki sta prišla v Ankaro poročati. Zatem je ministrski predsednik sprejel bivšega poljskega veleposlanika. V diplomatskih krogih mislijo, da je predsednik vlade s turškim veleposlanikom v Moskvi razpravljal o vprašanju razčiščenja turško-sovjetskih odnosov, in sicer v zvezi z nedavnim govorom sovjetskega ljudskega komisarja za zunanje zadeve Molotova.

Angleško-sovjetski odnosi

Curih, 21. avgusta. b. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Londona: Minister za dominione je dal

Lord Halifax o položaju

»Usoda civilizacije je odvisna od nekaj tisoč 23 letnih letalcev ...«

London, 21. avgusta. AA. Reuter: Pri zunanjepolitični debati v zgoraj omenjenem domu, so lordi zastavili razna vprašanja, ker bi radi vedeli, da se razjasnijo nekatere stvari. Pri tej priliki je spregovoril tudi lord Halifax, ki je v glavnem dejal:

Kar se tiče sporazuma z **Združenimi ameriškiimi državami**, bodo vse podrobnosti glede letalskih oporišč, ki jih bodo dobile USA v zakup, rešene v času razprave med zastopniki obeh vlad.

Glede **bloкаде**, ki jo je Nemčija proglasila, je lord Halifax izjavil: To nikakor ne spreminja položaja. Ladje bodo še dalje prihajale v naša pristanišča in odhajale iz njih pod varstvom angleške vojne mornarice in letalstva. Tonaža trgovskih ladij, ki prihajajo v Anglijo in ki plovejo od tod, je tudi še zdaj na isti višini, kot pretekli mesec takoj po poselrtvi napadov, ki jih sovražnik izvaja na našem otoku V tednu do 11. avgusta, ko so letalski napadi dosegli vrhunec, so bile naše izgube na trgovskih ladjah manjše kot v prejšnjih tednih. Število naših letal, namenjenih zaščiti države, se povečava iz dneva v dan, toda še pomembnejše pa je, da strokovnjaki tudi naše tovarne izpopolnjujejo, da lahko izdelujejo nov material z namenom, da preprečijo nove nevarnosti.

Lord Halifax je zatem dejal: V sedanjem boju, ki ima simboličen pomen, opravljajo vsi narodi, s katerimi se borimo skupno, svojo vlogo zelo hrabro. Po letu dni vojne se po pravici lahko reče, da Anglija upravičeno z zaupanjem gleda na svojo nalogo in ni nevarnosti, da bi to nalogo podočjevala. **Usoda civilizacije je odvisna danes od nekaj tisoč letalcev, katerih povprečna starost je morda 23 let in katerih hrabrost in izurjenost rešujeta svet ter žanjeta obdobje vladanja.**

Glede položaja, ki bo nastal po vojni, se je lord Halifax opravičil, da ga ne more točno podati. Toda — je pripomnil — množestvenost narodov bodo čedalje bolj jasno spoznavali, kako zelo je potrebno politična sloga in tečno sodelovanje med narodi, ki goje iste ideale in ki računajo s tem, da je ohranitev miru v Evropi in na svetu sploh, edin način za uresničenje teh idej.

Nato je govoril o nemški propagandi in o nemških trditvah v zvezi z zadnjimi nemškimi napadi Anglije, in pripomnil: V zunanje ministrstvo prihaja čedalje več zagotovil iz posameznih držav, ki so prepričani, da je to, kar jim mi pravimo, resnica.

Na koncu svojega govora pa je lord Halifax dejal: Nič ne želi, da bi vojna trajala samo en dan več kakor pa bi bilo potrebno, niti ne želi uničenja Nemčije ali tega, da bi izgubila svoje pravično mesto v Evropi. Prav tako tudi ni nikogar, ki bi želel, da bi Nemčija uničila našo svobodo vladanja. Sovražnik mora biti pripravljen vsem narodom dati vso pravico življenja v miru, pravico svobode in življenja v miru. Nisem videl niti najmanjšega dokaza, da bi bil sovražnik pripravljen na takšno rešitev, kakršno si želim jaz. Naloga in želja Anglije je, nadaljevati vojno vse dotlej, dokler sovražnik ne bo pripravljen na takšno rešitev, ki edino bi dala Evropi mir. Nič ne pa tudi ne dvomi, da smo sposobni nasprotnika prepričati ga o tem.

Odmev na Churchilla

v Berlinu

Berlin, 21. avgusta. AA. DNB: Odmev na Churchillov govor v berlinskih političnih krogih bi se mogel označiti z besedami, da Churchill noče ali pa ne more uvideti stvarnega položaja. Predpostaviti je treba, pravijo v Berlinu, da se je Churchill včeraj dobro zavedal, ko je govoril pred svojimi poslušalci, da je slika, ki jo podaja on o Angliji, popolnoma nasprotna stvarni resnici. Če je temu tako, pravijo v Berlinu, potem je s svojim

na včerajšnji seji lordske zbornice izjavo o angleško-sovjetskih odnosih in je med drugim doslovno dejal sledeče: Angleška vlada je opozorjena na zboljšanje angleško-sovjetskih odnosov. Sovjetska zveza, katere področje se razteza na dve polobli, ima v raznih delih sveta važne interese, ki se stikajo z interesi angleškega cesarstva. Najbolj enostavna modrost svetuje boljše sporazumevanje med obema državama. Angleška vlada se ne briga za obliko vladavin drugih držav, temveč za odstranitev obstoječih razlik v mišljenju. Prepričani smo, da obstojajo temelji za zadovoljivo trgovsko pogodbo. Angleški poslanik v Moskvi sir Statford Cripps je v številnih razgovorih, ki jih je imel s sovjetskim somisarjem za zunanje zadeve Molotovim, prevzel nase izredno težko nalogo, ki jo je spretno rešil. Angleški veleposlanik se popolnoma zaveda pomena pogajanj med Anglijo in Rusijo, in je prepričan, da bodo ta pogajanja kmalu dovedla do popolnega sporazuma.

Maršal Petain o novi Franciji

Vichy, 21. avgusta. Havas: V svoji izjavi, ki jo je dal ameriškim časnikašem, je maršal Petain izrazil svoje zaupanje v hitro obnovo Francije. Nisem prerok, je dejal maršal Petain, toda nekaj vam lahko povem, če ne z gotovostjo, pa vsaj v popolnem svojem prepričanju. V prvi vrsti verujem v obnovo Francije in to v obnovo, katere naglica bo ponovno zadivila svet.

Maršal Petain je nato govoril o bodoči Franciji. Francija bo istocasno čisto nova in čisto stara, je dejal maršal. Francija bo to, kar bi bila morala biti vedno — predvsem poljedelska država. Obnova se bodo starodavna sporočila, ki so nekdanj ustvarila njeno bogastvo in ji dala slavo. Francija bo ostala domovina umetnosti, visoke kulture in nesebičnih znanstvenih raziskavanj. Gojila bo vrline, ki delajo narode velike. Vrnila bo čast velikim resnicam, ki so tvorile solidno podlago naše omike. Ostala bo trdno privržena idealu, ki ga oznanja skupno z velikimi ameriškiimi demokracijami in ki temelji na spoštovanju človekove osebnosti, na poti do družine in domovine, kakor tudi na ljubezni do pravice in človekoljubja.

Nova vlada?

Berlin, 21. avgusta. AA. DNB: Po vesteh iz Vichyja postaja vprašanje spremembe francoske vlade čedalje bolj aktualno, in začeli so se razgovori med vplivnimi političnimi osebnostmi. Vse kaže, da bodo izvedene spremembe v zunanjem in vojnem ministrstvu. V političnih krogih pa govore, da se maršal Petain še ni odločil za to, da bi odklonil nadaljnje sodelovanje nekaterih sedanjih ministrov. General Georges je bil upokojen.

Do 10. t. m. se je vrnilo v zasedeno Francijo 800.000 beguncev. Pričakuje se, da se bo do konca jeseni vrnila večina beguncev, če bodo trajale olajšave v prevozu še naprej. Do 10. t. m. se je vrnilo domov milijon demobiliziranih vojakov. S tem bodo zelo pospešena dela na poljih. Po nekaterih krajih je še na sto tisoč demobiliziranih vojakov, ki se za enkrat še ne morejo vrniti v zasedeno Francijo.

Italija-Grčija

Italija ni zahtevala Krfa

London, 21. avgusta. t. (Reuter.) V spodnjem domu je neki poslanec vprašal vlado, če ji je kaj znano o tem, da bi bila Italija v zvezi z nedavno napetostjo med Italijo in Grčijo od grške vlade zahtevala odstopitev otoka Krfa. Na vprašanje je odgovoril državni podtajnik Butler, da »vladi Njegovega Velikanstva ni nič znanega o kakšni italijanski zahtevi po odstopu grškega otoka Krfa«.

Vojaške konference v Moskvi

Moskva, 21. avgusta. AA. Tass: Pri nadzorstvenem potovanju po moskovskem okrožju je bila včeraj vojaška konferenca, na kateri so razprav-

čili je pri tem veliko zamudil. Skoraj ganljivo je, ko hoče prepričati Nemčijo, da se bo Anglija borila do brezkončnosti. Bilo je že mnogo takih nasprotnikov Nemčije, ki so trdili isto. Take trditve ne predstavljajo za Nemčijo nič novega. Anglija bi rada zavlekla vojno, pravijo v Berlinu, toda za to nima nobene možnosti več. Nemčija nima namena, raztegniti vojno v neskončnost, čeprav ima to možnost, samo če bi hotela. V tem je bistvena razlika med Nemčijo in Anglijo. Izjava Churchilla, da bo Anglija raztegnila blokado na vso Evropo, da bi jo izstradala, ni povzročila nobenega presenečenja. V Nemčiji že dolgo vedo, da je Angležem popolnoma vseeno, če bodo po vsej Evropi umirali od gladi otroci in žene. Splošno pa je znano, da Anglija ne more doseči svojega tako zaželenega cilja, da bi spravila Nemčijo iz zadregu glede prehrane. Pri vsem tem Anglija želi, da bi odgovornost za ta glad obesila Nemčiji. V Berlinu ostro odgovarjajo na Churchillovo trditev, da Nemčija sega po zalozah življenjskih potrebščin drugih držav, da bi se sama preživela. To je popolnoma nasprotno resnici. Kakor je plšno znano, Nemčiji ni treba tako postopati. Nemci sprejemajo na znanje izjavo Churchilla, da je Anglija močna, kakor še nikdar

Odmev v Franciji

Zeneva, 21. avgusta. AA. DNB: Francoski radio je snoči zelo odločno nastopil proti nekaterim odstavkom včerajšnjega govora britanskega ministrskega predsednika Churchilla, zlasti pa proti tistemu odstavku, v katerem je Churchill govoril »o močeh v Vichyju«. Poročilo francoskega radia pravi med drugim: Francozi so z ogorčenjem, navdanim z žalostjo, slišali najnovejše napade Winstonona Churchilla. Tudi pri tej priliki je treba poudariti, da je do tega primera prišlo v glavnem zato, ker je Velika Britanija poslala na francosko bojišče samo majhen del onih dveh milijonov vojakov, kolikor jih Anglija po Churchillovi trditvi ima, kakor tudi zaradi tega, ker je v Franciji nastopil samo deseti del skupnega števila britanskega vojnega letalstva, o katerem govori ministrski predsednik v Londonu.

Ijali o taktičnih vprašanjih. Konference so se udeležili ljudski komisar za državno obrambo, maršal Timosenko, maršal Budjeni, maršal Kulik in maršal Sapoznikov, dalje armadni politični komisar prve stopnje Meklis, načelnik glavnega generalnega štaba general Merežkov in druge visoke vojaške osebnosti.

»Mir izven predpisov evangelija nemogoč«

Vatikansko mesto, 21. avgusta. t. (DNB.) Dnes je bolivijski poslanik predložil papežu Piju XII. svoja poverljiva pisma. Pri tej priložnosti je imel sveti oče govor, v katerem je dejal, da je mir, ki je najvišja dobrota, izven predpisov, ki jih daje evangelij, nemogoč. Zato je treba stremiti, da se evangelijske resnice oživotvorijo.

Italijansko-angleška fronta

(Nadaljevanje s 1. strani)

odgovornost za škodo, ki bi mogla nastati za ladje kakor tudi za moštva. Naglašja se, da pri tem ni nobene namere, da bi se ovrnil prehod nevtralnih ladij skozi morja, ki predstavljajo obvezen prehod za plovbo.

Mussolini dal povelje

za nove operacije na Sredozemskem vzhodu

Rim, 21. avgusta. b. Predsednik italijanske vlade Mussolini je dal snoči novo navodila poveljnikom italijanskih oboroženih sil v Somaliji. Mussolini je v svojstvu vojnega ministra dal nalog za konsolidacijo zavzete nove kolonije ter zahteval, da se takoj preide v vojne operacije za osvoboditev novega ozemlja na Sredozemskem vzhodu. V isti naredbi je izdano tudi povelje, da italijanska vojna mornarica takoj prične minirati vse britanske luke na Sredozemskem in Rdečem morju. Politični krogi domnevajo, da je novi cilj italijanske vojske na sredozemskem vzhodu zavzetje Adena, ki skupaj z angleško Somalijo pomenja ključ do Indije.

Delovanje italijanske podmornice

Lizbona, 21. avgusta. AA. (Stefani.) List »Foz« objavlja članek, v katerem poudarja uspeh italijanske podmornice, ki je izvedla uspešen napad na neko angleško ladjo v Atlantiku. List pravi, da je ta napad eden od najbolj uspešnih dejanj v sedanji vojni in da italijansko-nemško sodelovanje na morju zelo ovira angleški promet ter da se tiste nevtralne države, ki hočejo obdržati trgovske zveze z Anglijo, izpostavljajo resnim nevarnostim na morju.

Angleška poročila

Kairo, 21. avgusta. AA. (Reuter.) Angleško poveljstvo v Kairu je snoči objavilo sledeče poročilo: V zapadni puščavi ni nobene spremembe. Iz Berbere so odšle vse angleške sile in so prišle v Aden. Kolikor vojnega materiala je ostalo v Berberi in Samoliji, je bil uničen pred odhodom. Na ostalih frontah ni nobenega.

Današnje poročilo pravi: Nič novega.

V Gibraltarju

Madrid, 21. avgusta. AA. (Stefani.) Po vesteh iz La Linee sta angleški nosilki letal »Arc Royal« in »Illustrious« odpili iz Gibraltarja. Letalonosilki so spremljali rušilce. Smer plovbe je neznana in do sedaj se še niso vrnili v gibraltarsko luko.

London, 21. avgusta. t. (Reuter.) Letalsko ministrstvo poroča: Sovražni bombniki so davi metali bombe na Gibraltar. Angleška lovška letala so se spustili v boj in sestrelila 3 sovražne bombnike. Ena bomba je povzročila požar, ki je bil hitro pogasjen. Žrtev ni bilo nobenih.

Napad na Malto

La Valetta, 21. avgusta. AA. (Reuter.) Italijanska letala so zopet napadla Malto. Vrgla so nekaj bomb, med njimi nekaj zažigalnih. Gmotna škoda ni velika. Tudi človeških žrtev ni bilo.

Stockholm, 21. avgusta. t. »Svenska Dagbladet« objavlja danes čez celo stran poročilo, da so na polotoku Kola v severni Sovjetski Rusiji tik ob finski meji odkrili ogromna ležišča železne rude. Sovjetska Rusija je že storila prve tehnične ukrepe, da se je začelo pridobivanje železne rude na tem novem ležišču.

Atentat na Leona Trockega

Zadnji od stare Ljeninove garde žrtev Kominterne

Mexiko City, 21. avgusta. t. United Press: Na bivšega boljševiškega diktatorja Sovjetske Rusije in zadnjega člana stare revolucionarne Ljeninove garde je bil tukaj napravljen atentat, ki se bo verjetno končal s smrtnim izidom. V Trockijevu stanovanju se je namreč pod nekim lažnjavim imenom in pod prijateljsko krinko vtihtatil neki evropski komunist, o katerem preiskava do sedaj še ni dognala, kako se piše, niti kakšen državljan je, ter je Leona Trockega v spanju s klavirnom napadel. Zadal mu je nekaj silnih udarcev po glavi in po ramenih. Trocki je po kosilu legel k počitku in takrat v hiši ni bilo nikjer ljudi, tako da je napadalec mogel svoje delo mirno opraviti. Morilec je po atentatu hotel pobegeti, toda bil je še prijet in odpeljan na policijo, kjer je izpovedal, da se piše Franch Jacques. Česar mu policija pa ni verjela, češ da je to izposojeno ime. Komunisti namreč imajo navado, da hodijo okrog vedno pod različnimi imeni, ki jih po potrebi menjajo. Trockega, ki so ga našli v spalnici nezvestnega, ker je izgubil veliko krvi, so hitro odpeljali v bolnišnico. Zdravniki so dejali, da so ranne smrtonosne in da je le malo upanja, da bi ostal pri življenju. Stvarno je Trock' od včeraj popoldne, ko je bil ranjen, pa do davi že v smrtni agoniji. Med tem traja preiskava na policiji dalje in je policija po dobljenih poročilih mnenja, da gre za belgijskega komunisto, ki se je pečal s častnikarstvom in ki je dobil od osrednje organizacije

naročilo, da naj Leona Trockega spravi s sveta, da ne bi s svojim proti Stalinu usmerjenim revolucionarnim komunizmom ovrnil delovanje moskovske Kominterne.

(Leon Trocky, po poreklu Jud, je bil prvi sobojevnik Ljeninov in je njemu pripisal glavni uspeh boljševiške revolucije v Rusiji. Leon Trocky je z veliko krvoločnostjo spravil spet disciplino v prvo boljševiško armado in je prav za prav tvoril sovjetske rdeče armade, ki je mogla nastopiti boj proti raznim protirevolucijam in proti posegom inozemstva v razmere v sovjetski Rusiji. Trocky je ostal čisti komunist, brez vsakega narodnostnega čuta in brez kompromisov. Ko je v Sovjetski Rusiji nastopila doba stalinizma in z njo komunistični imperijalizem, je bil Trocky izgnan in se je kot tavajoči Jud mudil nekaj časa v izgnanstvu ob Črnem morju, dokler da ni moral bežati. Nekaj časa se je zadrževal na otoku Prikipo v Marmarskem morju, toda morilno orožje nasprotnikov ga je od tamkaj pregnalo, in ker nikjer v Evropi ni dobil dovoljenja, da bi se naseлил, je bežal v Mehiko, kjer ga je »sedaj zvela zločinska roka tistih, ki so v zadnjih dveh letih pomorili, postreljali in ugonobili« vse, kar je spominjalo na Ljenina. Hotel je zaceti protigibanje pod imenom trockizma. Imel je delno uspehe. Toda Kominterne ne trpi opozicije in ga je dosegla tudi v daljni Mehiki. Tako je kača boljševiške revolucije pojedla sama svojo glavo.)

Gospodarstvo

Tovorni promet na naših železnica

Tovorni promet na naših železnica od leta do leta narašča. To se vidi zlasti iz statističnih podatkov o številu natovorjenih vagonov v naši državi. Na razpolago so nam podatki o številu natovorjenih vagonov na naših železnica v prvih štirih mesecih t. l., razdeljeni na tirno širino in lokalni ter inozemski promet.

V prvih štirih mesecih letos je znašalo število natovorjenih vagonov na področju ravateljstva Belgrad-jug (normalni tir) v lokalnem prometu 74.286 (lani v istem času 74.039, v prvih štirih mesecih 1938 75.703), v inozemskem prometu 7.085 (5.995, oz. 6.571), na ozkotirnih progah je bilo natovorjeno v lokalnem prometu 21.079 (18.795, 19.716) in v inozemskem prometu 467 (52, oz. 54) vagonov. Skupno število natovorjenih vagonov je znašalo 102.918 (lani 98.870, 1938 102.044), tako da je v primeri z lanskim letom izkazano povečanje za 4%.

Ravnateljstvo Belgrad - sever izkazuje v prvih štirih mesecih letos na normalnotirnih progah v lokalnem prometu 81.975 (73.987, oz. 74.727) vag., v inozemskem 7.086 (4.296 in 8.908) vag. Na ozkotirnih progah je bilo natovorjeno 3.108 (2.608, 3.036) vag. Skupno je znašalo število natovorjenih

vagonov letos 92.169 (80.891, oz. 86.671), povečanje znaša letos v primeri z lanskim letom 14%.

Ravnateljstvo Ljubljana. Na normalnotirnih progah je bilo letos naloženo v lokalnem prometu 95.842 (91.035, 93.564) vag.; v inozemskem prometu 19.564 (10.124, 6.855), na ozkotirnih progah je bilo v lokalnem prometu naloženo 698 (1.023, oz. 769) vag. Skupno število natovorjenih vagonov je znašalo 115.604 (102.182, 101.079), tako da znaša letošnje povečanje 13%.

Ravnateljstvo Zagreb je letos izkazalo na normalnotirnih progah 139.323 (117.965, oz. 130.300) vag. v lokalnem prometu, v inozemskem pa 15.837 (12.913, oz. 12.822) vag. Na ozkotirnih progah je bilo natovorjeno 519 (784, oz. 739) vag. Skupno število natovorjenih vagonov je znašalo v prvih štirih mesecih letos 155.679 (131.053, oz. 143.861), letos je torej povečanje za 18%.

Končno izkazuje sarajevsko ravnateljstvo (ozkotirne proge) letos v prvih štirih mesecih 100.891 (89.40, 91.191) natovorjenih vagonov v lokalnem prometu in 6.045 (2.368, oz. 2.474) vag. v inozemskem prometu. Skupno število natovorjenih vagonov je znašalo 106.936 (91.768, 93.665).

Rekapitulacija

Skupno število natovorjenih vagonov za prve štiri mesece:

	1938	Delež	1939	Delež	1940	Delež
		v %		v %		v %
Belgrad - jug	102.044	20%	98.870	19,5%	102.918	18%
Belgrad - sever	86.671	16%	80.091	16%	92.169	16%
Ljubljana	101.079	19%	102.182	20,1%	115.604	20,2%
Zagreb	143.861	27%	131.053	26,2%	155.679	27,3%
Sarajevo	93.665	18%	91.768	18,2%	106.935	18,5%
Skupaj	527.320	100%	504.773	100%	578.305	100%

Po teh podatkih si slede posamezna ravnateljstva po številu natovorjenih vagonov in tedaj tudi po storitvah pri odpravi vagonov:

Zagreb s	27,3%
Ljubljana s	20,2%
Sarajevo s	18,5%
Belgrad - jug s	18,0%
Belgrad - sever s	16,0%

Če vzamemo, da je osebje ravnateljstva Belgrad - jug 100 obremenjeno, potem je slika osebja v ostalih ravnateljstvih sledeča (baza: število natovorjenih vagonov):

konec leta Belgrad - jug: 100% (= 18.684 oseb.)

1939	osebja	v %	Potreb. oseb.	Preveč Prem.
Zagreb	17.415	21,1%	28.336	— 10,921
Ljubljana	11.514	15,9%	20.907	— 9,453
Sarajevo	11.649	16,0%	19.200	— 7,551
Belgr-sev.	13.101	18,1%	18.727	— 5,626

Izvoz lesa pod nadzorstvom

Belgrad, 21. avg. AA. Minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andrej se s svojim odlokom stavi pod nadzorstvo ravnateljstva za zunanjo trgovino ves izvoz lesa za kurjavo iz tar. št. 91 carinske tarife 6 iz Jugoslavije v tujino. Izvoz lesa za kurjavo bo v bodoče mogoče samo na podlagi izvoznega dovoljenja ravnateljstva za zunanjo trgovino. O priliki izdajanja izvoznih potrdil za drva bo ravnateljstvo za zun. trgovino zaračunalo izvoznikom prispevek v višini 500 din od vsakega 10 tonskega vagona. V ta namen se morajo izvozniki drv v bodoče obračati na ravnateljstvo za zun. trgovino v Belgradu, naj jim izda izvozno dovoljenje. V tej prošnji morajo točno biti navedeni vsi potrebni podatki.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim izdelkom v Ptuj dne 17. avgusta t. l. Pšenična moka črna 3-4 din, bela 5-5,25 din, govedina 12-16 din, teletina 12-16 din, svinjina 16-18 din, svinjska mast 24 din, domača sveža slanina 16-18 din, prekajena slanina 30 din, fižol 5-6 din, krompir 0,80 do 1 din, seno 0,75-0,80 din, slama 0,35-0,45 din in ječmen 2 din za 1 kg. Mleko 2 din za liter in jajca 10 komadov 7,50-8,75 din.

Cene kmetijskim pridelkom v Trbovljah dne 15. avgusta t. l. Pšenična moka črna št. 6 4,50 din, bela 5 din, govedina 14 do 16 din, teletina 16 do 22 din, svinjina 16-22 din, ovčje meso 12-14 din, sveža slanina 19-20 din, prekajena slanina 25 do 26 din, fižol 7 din za 1 kg, mleko 2,50 din za liter in jajca po 1 din komad.

Zivinski sejem v Kranju dne 19. avgusta t. l. Dogov: 78 volov, 14 krav, 11 telet, 3 biki, 35 ovac, 52 svinj in 50 prašičev. Prodanih je bilo: 31 volov, 12 krav, 11 telet, 2 bika, 25 ovac, 32 svinj in 21 prašičev. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 9,50 din, II. 8 din, III. 7 din; telice I. vrste 9,50 din, II. 8 din, III. 7 din; krave I. vrste 8,50 din, II. 7,50 din, III. 6,25 din; teleta I. 9 din, II. 8 din, prašiči speharji 12,50-13,50 din, prašiči pršutarji 11-12,50 din za 1 kg žive teže. Mladi prašiči 7-8 tednov stari 210 do 310 din in ovce od 120 din do 275 din za glavo. — Goveje meso 16 din, svinjina 20-22 din, slanina sveža 22-24 din, svinjska mast 24 din, čisti med 24 din, neoprana volna 28-32 din, oprana volna 38-42 din, goveje surove kože 14-16 din, telečje surove kože 20 din, svinjske surove kože 8-10 din za 1 kg. — Pšenična 3-3,25 din, ječmen 3 din, rž 3 din, oves 3 din, koruza 3 din, fižol 4,50-8 din, krompir 1,25-1,50 din, lucerna za krmo 1,60 do 1,80 din, seno 1,50-1,75 din, slama 0,75 din, jabolka II. 5-8 din, III. 3 din, bruske II. vrste 10-12 din, III. 4-6 din, pšenična moka 4,70-5,50 din, koruzna moka 4 din, ajdova moka 4,50-8 din, koruzni zdrob 3,75 do 4,25 din in ržena moka 4,25 din za 1 kg. — Trda drva 130-150 din za 1 kub. meter, jajca 1 din za 1 kom., mleko 2,25 do 2,50 din za liter, surovo maslo 40-44 din za 1 kg.

Licencovanje bikov in mrjasev v litiskem okraju bo po naslednjem razporedi: 18. septembra: ob 9 dopoldne v Višnji gori za občino Višnja gora; ob 11 dopoldne v Stični (Ivančna gorica) pri Karlingu za občino Stična; ob 14 v Krki pri Magoveru za občino Krko; ob 16 v Pljusk pri Dolgorajniku za občino Vel. Gaber, St. Vid in Prinekovo. — Dne 19. septembra: ob 9 dopoldne v Gabrovki za občino Sv. Križ; ob 14 v Doleh pred občino za občino Dole. — 20. septembra:

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

Če vzamemo, da je osebje ljubljanskega ravnateljstva 100% obremenjeno, potem je po vseh ostalih ravnateljstvih preveč osebja kot sledi (baza: število natovorjenih vagonov):

Ljubljana: 11.514 = 100%.

	osebja	v %	Potrebni	Preveč
Belgrad - jug	18.684	25,8%	10.260	8.424
Zagreb	17.415	24,1%	15.363	1.850
Sarajevo	11.649	16,0%	10.545	1.104
Belgrad - sever	13.101	18,1%	9.120	3.981

Tranzit pri teh številkah ni vpoštevan.

To so suhe številke, ki povedo več kot debele knjige! Opozorjamo pa vse naše merodajne osebnosti, ki vodijo račun o naših gospodarskih, socialnih in političnih razmerah, da si te številke zapomnijo in izvajajo posledice. Ni sicer to edini kriterij za obremenitev, eden od najvažnejših kriterijev pa je vsekakor.

Dr. n-g.

ob 8 dopoldne v Litiji pred občinsko pisarno za občino Litija; ob 10 dopoldne na sejmišču za občino Smartno in Primskovo; ob 15 v Malem Trebeljevu pri gostilni za občino Trebeljevo. — 25. septembra: ob 8 v Kresnicah pri kolodvoru za občino Kresnice desni breg Save; ob 9 dopoldne v Verneku pri Cerarju za občino Kresnice levi breg Save in Litijo; ob 11,30 dopoldne v Vačah na sejmišču za občino Vače; ob 14 pred občinsko pisarno v Mlinšah za občino Mlinše; ob 15 v Izlakah na Obrežju za občino Zagorje. — 26. septembra: ob 9 dopoldne v St. Lambertu pred Vračnikom za bivšo občino St. Lambert ter občino Litija in Zagorje; ob 15 na sejmišču v Zagorju za občino Zagorje. — 27. septembra: ob 10 dopoldne v Poljuni pred ljudsko šolo za občino Poljuna; ob 15 v Sv. Juriju pod Kumom pri gostilni Knez za občino Sv. Jurij pod Kumom. — 28. septembra: ob 9 dopoldne v Doboveu pri šoli za občino Sv. Jurij pod Kumom.

Zelenjadna razstava na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 31. avgusta do 9. septembra bo pokazala, kako se najbolje vzgaja domače seme, s posebnim ozirom na solato-ledenke, fižol, grah, kapusnice, kumare, čebuljke, motovilce in drugo. Dalje kako je treba pridelovati in gojiti zelenjad in pa, katere vrste zelenjady so za naš najbolj primerne in se njih gojitev najbolj izplača.

Lepo razvedrilo boste našli na razstavi malih živali na ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra. Razstavljenih bo mnogo kunccev, odraslih živali in mladičev, dalje košiči najboljših pasem, race, golobi, morski prašički in druge. Poleg njih bodo gostolele ptice pevke in male papigice bodo šegavo razkazovale svojo pestrost. Zlasti otroci bodo z največjim dopajenjem opazovali mične živalice. Pa tudi odraslim bo razstava malih živali pravo razvedrilo in odvih. Na razstavi bodo dajali tudi strokovne nasvete o reji malih živali in o pripomočkih za rejo.

Zobni tehniki bodo razstavili na ljubljanskem velesejmu. Obiskovalcem ljubljanskega velesejma, ki bo od dne 31. avgusta do 9. septembra, bo dana prilika, da si brezplačno in s posebnim vodilcem ogledajo razstavo zobotehničnih del, s katero bo prikazan strokovni napredek razstavljalcev in vpogled v moderno zobno tehniko. Vsa zobotehnična dela so izvršili zobni tehniki iz čistega idealizma, samo da prispevajo k prosvetitvi širših ljudskih slojev z dokazili, kako velike važnosti je popolno zobovje oziroma, kako se nepopolno nadomesti z umetnimi. Društvo zobnih tehnikov bo ob tej priliki proslavilo 30letnico svojega obstoja in je razstava, ki jo prireja, najlepši kazipot v bodočnost.

Dovoljena zvišanja cen. Referat za nadzorstvo cen je odobril naslednja zvišanja cen: tvrdki M. Oset v Mariboru za svinjsko mast tvrdke Herz in drug po 21,70 din za kg, F. C. Schwab v Ptuj za Zlatorog terpenitino 15,50 din (všet 1% prometni davek) in tvrdki A. Senčar in sin v Ptuj za Zlatorog mlo navadno 14,25 terpenitino 1,2 in Lj/— po 15,50 in 1/10 po 16,50 din (všet davek na poslovni promet).

Tečaj državnih železnic. Od 15. avgusta velja na naših železnica naslednji tečaj tujih valut: holandski goldinar 24, nemška marka 17,75, zlati frank 14,50, švicarski frank 10,15, madžarski pengő 12,85, poljski zlot 8,40, italijanska lira 2,28, češka krona 1,53, belgijski frank 1,51, francoski frank 0,98, bolgarski lev 0,55, grška drachma 0,34 in romunski lej 0,28 din.

Tanin, d. d. za promet s stroji, Zagreb (prodajna centrala kartela). Glavnica 0,125, bilančna vsota 15,0 (21,1) milij. din.

Iz hrvatskih trgovinskih registrov. Pri Intercontinental & Caro i Jelinek, jugoslovanska

V vseh paviljonih beograjskega sejmišča bo prirejen

BEOGRAJSKI JESENSKI VZORČNI SEJEM

od 7. do 16. septembra 1940

Na sejmu bodo zastopane naslednje stroke: tekstilna, usnjarska, papirna, opremna, glasbeni instrumenti, kovinska, strojna, motorji, aparati, elektrotehnična, optična, radijska, poljedelski stroji, stavbna, kemična, steklarska, porcelanska, galanterijska, prehranjevalna, alkoholne pijače, knjižna, propagandna in reklamna.

50% popust na železnica in parnikih

Pri odhodu je treba kupiti celo kartó z rumenim blanketom za znižano voznino. Na sejmu potrjeni blanket daje pravico na brezplačen povratek z isto karto, ki jo je treba ohraniti.

transportna d. d. Zagreb, sta bila vpisana člana uprave: Ante M. Radičević in dr. Gjura Kumičič. — Mez, jugoslovanska d. d. za proizvodnjo sukanca in vezanine v Zagrebu, je osnovala prodajalno v Belgradu, katere poslovodja je Ivan R. Spasić.

Ureditev pri ustavitvi dela. Iz Belgrada poročajo, da bo uredba o organizaciji proizvodnje in preskrbovanje države vsebovala tudi predpis, na osnovi katerega bo moral lastnik podjetja, ki namerava zaradi katerega koli razloga ustaviti delo, odnosno opustiti posel, zahtevati od pristojnih oblastev odobritev. Če oblast najde, da je nadaljnje delo podjetja potrebno v interesu gospodarstva ali v interesu države, bo postavila v podjetju svojega komisarja, ki bo še nadalje vodil podjetje na račun lastnika.

Izvoz debelih svinj. Sedaj izvažamo tedensko 3.000 komadov debelih svinj v Nemčijo, nadalje bomo ta teden še izvozili 1.000 kom. debelih svinj v protektorat, toda potem bo ta izvoz prenehal. Zato pa se bo prihodnji teden začel naš izvoz svinj v Italijo na osnovi novega trgovinskega sporazuma, ki določa za tri mesece izvoz 10.000 debelih prašičev. Tedenski kontingenti bodo znašali 1.000 do 2.000 kom. V drugi polovici avgusta in septembra bomo izvozili v Nemčijo 25 vagonov slanine in 25 vagonov svežega mesa, za Italijo pa smo zavezani do 15. septembra dobaviti 50 vagonov masti in slanine.

Uvoz turškega bombaža. V četrtlek bo zopet nova konferenca v Belgradu o prevozu turškega bombaža k nam. Gre za 3.000 ton bombaža, ki je razdeljen takole: Akala I. in II. 500 ton, Cleveland I. in II. 500 ton, Jervi I. in II. 2000 ton. Bombaž bo plačan v ameriških dolarjih in so cene zelo visoke, saj znašajo 39-41 centov za kg fob Carigrad.

Kaj bo s sovjetskimi bombažem. Kot znano, obstaja v naši pogodbi z Rusijo tudi kontingent 1 milij. dolarjev surovega bombaža. Toda do posla še ni prišlo. Iz Moskve so že odposlali v Belgrad prve vzorce bombaža, katerega bi nam dobavila SSSR. Toda ni pa še nobenega sporazuma o cenah. Sedaj poroča »Jugoslovanski kurir«, da insistira sovjetska delegacija na tem, da se to vprašanje reši na uradnem sestanku naših merodajnih ustanov in sovjetsko trgovinsko delegacijo. Ta sestanek bi imel biti v kratkem.

Podaljšanje roka za ustavitve proizvodnje gumijaste obutve. Kakor znano, je trgovinski minister dne 8. avgusta prepovedal nadaljnje izdelovanje obutve in še nekaj drugih predmetov iz gume. Vsi obrati v državi, ki se s tem pečajo, so morali v 10 dneh od dne uveljavljenja uredbe ustaviti svojo tovarno proizvodnjo. Zaradi tehničnih težav ter zaradi reguliranja delovnih odnosov v tej stroki, je minister trgovine in industrije ta rok podaljšal še za 5 dni, t. j. do 24. avgusta 1940.

Pri VIII. zbiranju obligacij 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske v nominalni vrednosti 20.000.000 din, ki je bilo 16. avg. 1940, so bile izzbrane naslednje obligacije: Po 10.000 dinarjev serija A št. 7 12 41 81 85 153 163 198 226 235 244 357 358 368 390 401 454 459 484 521 615 642 692 715 794 806 926 967 969 979 1015 1064 1088 1123 1132 1170 1195 1196 1281 1354 1396. — Po 5000 din serija B št. 23 94 210 213 296 476 588 596 598 632 644 698. — Po 1000 din serija C št. 52 220 225 245 272 292 339 357 397 442 516 520 540 544 558 620 655 690 793 863 866 869 900 919 928 929 940 977 994 1060 1127 1164 1273 1289 1315 1367 1481 1513 1516 1556 1560 1571 1675 1835 1884 1952 1970 1974 1984 1989. — Izzbrane obligacije so plačljive dne 15. februarja 1941 pri mestni blagajni v Ljubljani.

Nova zadruža. V zadrudni register je bila vpisana Nabavna in prodajna zadruža z omejenim jamstvom pri Sv. Tomažu pri Ormožu (prvi član upravnega odbora Brumen Franc).

Likvidacija. Občelokristna stavbna in kreditna zadruža javnih nameščencev in upokojencev, r. z. z o. z. v Novem mestu.

Konkurz je razglašen o imovini Gustava Mautnerja, trgovca v Zagrebu, prvi zbor upnikov je 6. septembra, terjatve je prijaviti do 5. septembra.

Odločba o sezonskem veterinarskem pregledu klavne živine, mesa in mesnih izdelkov ter zgraditvi javnih klavnic, oz. opremitvi večjih klavnic z laboratoriji. Ban naše banovine g. dr. Marko Natlačen je predpisal odločbo, s katero se za večje porabniške kraje, pripoznana letovišča in zdravilišča, v katerih smejo med sezono pregledovati klavne živali in meso, kakor tudi živila živalskega izvora veterinarsko nadzorovati samo veterinarji v civilni javni službi in v katerih morajo zgraditi občine ali mestna poglavarstva higiensko urejene javne klavnice za klanje goved, bivolov, ovac, koz in prašičev, upoštevaje določbe zakona o obratih, določajo tile kraji: Bled, Brežice, Crnomelj, Dobrna, Domžale, Dolenji Logatec, Dovje-Mojstrana, Golnik, Gornja Radgona, Gornji grad, Hajdina, Hraštinski, Javornik v občini Koroska Bela, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Kranj, Kranjska gora, Krško, Laško, Lendava, Litija, Ljutomer, Mežica, Murska Sobota, Novo mesto, Ormož, Radeče, Radovljica, Rateče-Planica, Rimske toplice, Rogaska Slatina, Sevnica, Slatina Radenci, Slovenji gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Skofja Loka, Soštanj, Trbovlje, Trzin, Velenje, Vrhnika in Zagorje ob Savi. Kot večje javne klavnice, ki morajo imeti tudi še laboratorije za bakteriološko in histološko raziskovanje mesa in mesnih izdelkov ter prostore za potrebno opremo in pomožnim osebje za trihinoskopski pregled se določata mestni

klavnici v Ljubljani in Mariboru. Za večje javne klavnice, v katerih se mora opravljati pregled svinjskega mesa na trihinine, se določajo razen mestnih klavnic v Ljubljani in Mariboru še mestni klavnici v Celju in Ptuj ter občinske klavnice na Jesenicah, v Kranju, Trbovljah in Trzinu.

Borze

Dne 21. avgusta 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Ljubljana — uradni tečaji

London 1 funt	177.71—180.91
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1010.29—1020.29

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	219.77—222.97
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1248.45—1258.45

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin	14.70—14.90
Solun	41.00—41.70

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	41 denar
------------------	----------

Belgrad — zasebni kliring

Solun 100 drahem	40.65—61.35
Sofija 100 din	90.70—92.50

Curih, Devize: Belgrad 10 (bankovci 7.10), Pariz 17.675 (bankovci 12.25), Newyork 439 (bankovci 460), Milan 22.175, Madrid 40, Berlin 175.40, Helsingfors 99.50, Buenos-Aires (reg. marke 32.50, trg. marke 22.50).

Vrednostni papirji

v Ljubljani 440—443

v Zagrebu 442 denar

v Belgradu 443—444

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 97-98, agrarji 50-52, vojna škoda promptna 440-443, beglške obveznice 76-77, dalm. agrarji 69-70, 8% Blerovo posojilo 97 do 98,50, 7% Blerovo posojilo 93-94, 7% posojilo Drž. hip. banke 98,50-100, 7% stab posojilo 95,50-97, — Delnice: Narodna banka 7800 denar, Trboveljska 285-295, Kranjska industrijska družba 148 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 96 denar, agrarji 52 denar, vojna škoda 442 denar, beglške obveznice 77-78, dalm. agrarji 69,50-70,50, 6% šumske obveznice 70 blago, 4% severni agrarji 52 denar, 8% Blerovo posojilo 97 denar, 7% Blerovo posojilo 93 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab posojilo 94 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 185 denar, Trboveljska 285-290 (285, 290), Gutmann 45 denar, Sladk. tov. Bečkerek 575 denar, Sladk. tov. Osijek 185-200, Osj. livarna 165 denar, Isis 32 denar.

Belgrad. Državni papirji: Agrarji 52 denar, vojna škoda promptna 443-444 (443,25), beglške obveznice 76,25-77 (76,50), dalm. agrarji 69,75-70, 4% severni agrarji 51 denar, 8% Blerovo posojilo 99 denar, 7% Blerovo posojilo 94-95 (94,25). — Delnice, Priv. agrarna banka 192 denar (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Vse nespremenjeno.

Obiranje hmelja se je začelo ...

Obiralke obirajo hmelj in hitro polnijo svoje košare.

Braslovče, 20. avgusta.

V drugi polovici avgusta se začne obiranje hmelja v Savinjski dolini. Po navadi prihajajo obiralke v obiravke hmelja v Savinjsko dolino na praznik Marijinega Vnebovzetja popoldne. Letos pa se je obiranje malo zakasnilo; obiralke so začeli prihajati šele preteklo nedeljo.

Savinjčani so znani po svoji gostoljubnosti. V času, ko obirajo hmelj, pa jim gostje, drugače še tako ljubi, niso dobrodošli — z izjemo nakupovalcev hmelja, če pridejo z ugodno ceno. Hmelj mora biti obran, ko je dozorel; hmelj, ki je premedel ali prezorjen, ima nižjo ceno. Pametni hmeljarji še spomladaj mislijo na to, zato nekaj hmelja prej obrežejo, nekaj pa pozneje, tako da ni ves naenkrat zrel za obiranje.

Cepprav Savinjčani obdelujejo hmelj že lepo štivilo let, vendar so se šele v zadnjih letih prav zavedli in spoznali vse muhavosti hmeljske rožice. Šele par let se znajo naši hmeljarji uspešno postaviti po robu vsem muhavostim. To pa je predvsem zasługa Hmeljarske zadruge in g. inž. Dolinarja. Hmeljarska zadruga je po g. inž. Dolinarju naučila savinjske kmete prav gnojiti, obdelovati, škropiti,

Skupina obiralec hmelja.

obirati in sušiti hmelj, obenem pa je tudi dopovedala našim hmeljarjem, naj bodo ponosni na svojo priznano rožico, naj je ne ponujajo in prodajo za vsako ceno.

Koliko bridkih, pa tudi veselih doživljajev je savinjski kmet že imel s svojim hmeljem! Ko so začeli prvi posestniki v Savinjski dolini saditi »novo rastlino«, pač nihče ni mislil, da se bo tako uveljavila. Kdor je videl pri delu prve hmeljarje, je zmaheval z glavo. Preveč se mu je zdela dela, preveč stroškov in skrbi. Najbolj so v začetku Savinjčani zamerili hmelju, da ga doma za ničesar niso mogli porabiti. Še za stelo živini ni primeren, kam bomo z njim, če ga nihče ne bo kupil? So zabavljali nekateri. Šele, ko so Savinjčani videli, da prvi hmeljarji dobivajo lepe denarje, si je hmelj pridobil zmerom več novih prijateljev. Savinjska dolina je postajala vsako leto bogatejša, postala je nekakšna »Obljubljena dežela«. Kmetje, ki so imeli mnogo hmelja nasajenega, so dobivali

po več stotisoč dinarjev na leto za hmelj

zato ni čudno, da so kmetje zmetali s svojih njiv vse druge pridelke in se začeli ukvarjati večinoma

Dve deklici obirata hmelj

samo s hmeljem. Savinjčan je postajal bogat, prevzet, pozabil je, da je sreča opoteča. »Jurji« so jim kar molili iz žepov — kaj če se eden zgubi, saj je še več sto drugih! Dekleta so pozabila, da so kmečkega rodu; vedela so samo to, da imajo doma mnogo jurjev in da se je treba oblačiti po najnovejši modi. Daleč, zelo daleč bi prišli Savinjčani, če jih ne bi Bog v pravem času kaznoval.

Vprav tedaj, ko so »najvišje letake«, so trdo padli na trnjevo zemljo. Cena hmelja je nenadoma padla. Marsikateri posestnik ni dobil niti toliko za hmelj, da bi poplačal obiravce. S čim bo preživel svojo družino skozi dolgo leto, s čim kril stroške, ki jih je imel in jih bo imel pri gospodarstvu? Bilo je hudo, posebno za tistega, ki v dobrih letih ni prav nič pomislil, da bi bilo dobro kak dinar položiti na stran za slabe čase. Tudi prihodnje leto je bilo slabo, tudi tedaj še niso bili kriti stroški za pridelovanje hmelja. Pozneje se je začela cena hmelja počasi dvigati, toda do tako bajnih cen, kakor so bile nekoč, ni več prišlo.

Zdaj so Savinjčani previdnejši. Hmelj so obdržali le na njivah, kjer je najboljša zemlja, drugod pa sadi druge pridelke. Ta hmelj, ki so ga obdržali, najkrajnje obdelujejo, mu pridno gnojijo, škropijo proti peronospori in skrbijo za lepo obiranje in

Naša vas in njeni problemi na pedagoškem tečaju

Z učiteljem naj tudi vsak ostali izobraženec, ki prihaja v vas, dviga njeno življenje v vseh ozirih

Problemi, ki jih predavatelji pedagoškega tečaja v Ljubljani prinašajo pred učitelstvo, posegajo vedno globlje in stvarneje do vseh perečnosti, ki jih doživlja in odkriva naš vaški učitelj, a katerih pezo prenaša vse življenje slovenski mali človek.

Oblike javljanja naših vaških kulturnih in gospodarskih problemov se v vsakem posameznem primeru razlikujejo po zunanjem videzu, a čutečemu dojemalcu ne bo težko v njih odkriti splošno, povsod se pojavljajoče negativne znake našega podeželskega življenja. Tako opazovani in dojeti posamezni primeri iz učiteljevega dela na vasi in njegovih odnosov do vaškega življenja lahko ustvarjajo kar dovolj jasno sliko pogojev, možnosti in nalog učiteljevega dela na vasi.

Tako je vaški učitelj B. Jurančič v svojem predavanju prikazal učitelja na vasi kakor ga je dojel on. Umiljivo je, da vsako učiteljevo delo med vaščani gradi tudi njega samega in ga izpopolnjuje v smeri, ki dviga njegovo vzgojiteljsko sposobnost, moč in uspehe. Učiteljevo izobrazbo izpopolnjuje njegova delavnost v vaškem občestvu ravno tako vredno kot študij primernih pedagoških del. Sodelovanje v vaškem življenju pa predvsem dviga njegovo oblikovalno moč, saj je v to delo učenjen tudi s svojimi čustvi, globljo zainteresiranostjo in živimi osebnimi stiki.

Učiteljevo delo v vasi ni vedno lahko. Mnogi so čutili, ki mu povečajo odgovornost, žrtve in napore. Očlovečnega pomena pa so njegovi odnosi do življenja in nazorov preprostega kmečkega ljudstva. Tu je nujen odločen poudarek iskrene pozitivnosti, ker le potem bo delo nudilo tudi moralno kvaliteten uspeh.

Naš kmet — ki v trdosti svojega dela in tesne povezanosti in včlanjenosti v prirodo hrani v sebi življenjsko silo našega naroda in vse primarne elemente naše narodne kulture — je v dobah zgodovinskega razvoja napredoval v svojih pravicah, veljavi in upoštevanju od srednjeveškega tlačana do samostojnega, družabno enakopravnega državljan v naši dobi. V minulih časih je bil kmet tudi čuvár in ohranjevalec živih etičnih vrednot. Današnje življenjske prilike vedno bolj rušijo njegovo moralno moč in notranjo vsidranost, trdnost in sklenjenost z zemljo. Mnogi nazori in spremeni gospodarski odnosi, ki hite iz proletariatskih krajev in mest tudi v našo vas prosto in neovirano, so zunanje vidni vzroki nazadovanju vrednosti kmečkega življenja.

Namesto notranje enotnega občestvenega življenja zasledimo mnogokje razcepljenost, gospodarski egoizem, namesto globoko vsidrane zavesti odgovornosti času in narodu plitko zadovoljevanje osebnim teženjem.

Načela liberalnega gospodarstva, ki so s prevelikim vrednotenjem osebne svobode in neodvisnosti v gospodarskem delovanju ustvarila izrazito kapitalistično gospodarstvo, niso v svojih negativnih posledicah zajela samo širokih delavskih slojev, ampak so vplivala tudi na gospodarsko življenje našega kmeta. Etično višje stoletni patriarhalni gospodarski nazori so se umaknili teženjem popolnoma oproščene osebnosti, ki v svojem gospodarskem udejstvovanju ne priznava občestveno veljavnih moralnih norm.

Kmetov delovni in življenjski način se ni mogel razvijati kot vedno hitreje naraščajoča racionalizacija industrijskih obratov. V svojem delu je ostal konservativen, a v pojmovanju zemlje in v svojem odnosu do gospodarstva je zavzel stališče, ki stavlja v ospredje njegovo osebno korist, v čemer pa je žrtvoval mnogo etičnih vrednot. V svojem gospodarskem občevoju, ki je v svoji bitnosti liberalizma priznavalo njegovo etično neomejeno osebno svobodo, je izgubljal na doživetih pravičnosti in sodbe občestva.

Pasivnost posestev, nizke cene kmetijskih pridelkov in brezobzirnost v zlorabah številnih me-

sušenje. Zvesto se držijo navodil Hmeljarske zadruge. In tako si je naš hmelj pridobil svetovni sloves. Cene hmelja so vsako leto večje, saj je zmerom več interesov za priznani savinjski hmelj.

Kakšna letina se obeta letos?

Letos je v Savinjski dolini na splošno precej lep hmelj. Zdaj, ko smo v času obiranja hmelja, že vsak posestnik približno ve, koliko ga bo pridelal. Nekateri se bodo vračunali, nekateri pa ga bodo imeli več, kakor ga pričakujejo. Ko bodo obrane prve vrste, bo mogel vsak še natančneje preoditi množino pridelka.

Savinjski hmeljarji imajo v teh dneh polno skrbi. Treba je bilo pripraviti sušilnico, pripraviti drva za sušilnico, dalje oskrbeti zadostno število obiravcev. Treba je bilo preračunati, ali ne bodo obiralci nabrali preveč hmelja, da ga ne bo mogla sušilnica sprosti sušiti. Gospodar je moral pripraviti suh prostor za shranjevanje hmelja. Ko pa se začne obiranje samo, je zadrega še večja. Na sušilnici mora imeti neprestano svoje oči, pogosto mora spravljati nabrani hmelj domov, da se v vrečah ne pari na njivi. Večkrat ima na skrbi tudi živino, ker je vsa družina na njivi. V času obiranja hmelja gospodar pogosto ne utegne toliko jesti, da bi mirno použil kosček kruha ali si privoščil urico mirnega spanja.

Gospodinjam pa se zdi, da imajo še večjo zadrego. Mnogo imajo dela s pripravljanjem jedil, ker število lačnih želodcev ob času obiranja zelo naraste. Jedila je treba največkrat pošiljati kar na polje, ker obiralci ne utegnejo domov.

Če gre človek na njivo, pa res ne ve, kdo je v času obiranja hmelja najbolj spreten in učen. Tudi obiralci namreč ne zamude niti minute časa. Od ranega jutra do poznega dne hite, hite, da se še ozreti ne utegnejo. Hrano porabijo kar mimogrede. Nikjer ni tako hudega tekmovanja kakor pri obiranju hmelja. Vsak hoče nabrati največ mernikov na dan. Če obiravec vidi, da ga je drugi prekosil, skuša zamujeno dohiteti. A zgodi se, da je hmelj potem kaj površno nabran. Gospodar to pri merjenju opazi, zato grdo zmerja in za kazen meri prav zelo zvrhano.

Ob koncu obiranja se ponavadi oglašajo prvi kupci, včasih pridejo tudi že prej. Hmeljarji nestrpno čakajo prvih cen. Kako visoko se sučejo te cene, pa približno vedo že pred obiranjem hmelja. Nekateri letos upajo, da bo cena približno tako visoka, kakor v onih letih, ko so jim »jurji« iz žepa molili, drugi pričakujejo malo manj ugodne cene. Starejši pametni in razodani ljudje pa si žele, da bi dobili za hmelj vsaj toliko, da ne bi bilo čez leto prevelikega pomanjkanja in da bi ostal še kak dinarček za slabša leta. Dal Bog, da bi se uresničilo vsaj zadnje!

Vsak ne more v zdravilišče

ali vsak mora paziti na zdravje in doma piti vsaj mesec dni našo prirodno mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za mnoge bolezni srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, razne katere in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

sti svoje pozitivne velenitve. Učitelj naj na ta način tako dviga vaško mladino, da bo ta sama tudi pozitivno vzgajala.

Učitelju, ki bo tako pojmoval svojo nalogo v dvigu vasi in potrebno strokovno kmetijsko izobrazbo v meri strokovnjaka, pač pa mora biti sposoben živo dojemati vse kmetijske, gospodarske in socialne perečnosti in jih s pozitivnim odnosom voditi do pozitivnih rešitev. Ploden bo v tem oziru njegov stik s strokovnjaki ostalih področij (zdravnik, kmetijski strokovnjak itd.), katerim bo lahko prinašal dojetje življenjske probleme njihove stroke in jim omogočal boljše in smotnejšo aktivnost med ljudstvom.

O drugem punku je podal mnoge ugotovitve g. Ledinek Miloš, učitelj na Teznu pri Mariboru. Strnjeno učnih predmetov v celoti, ki v svojih doživetih življenjskih vsebinah bogati učence, mu je najprimernejši način učenja dela. V strnjem nem punku se javlja učna snov vedno v prirodnih povezanosti, kar ji daje večjo življenjsko aktualnost in omogoči boljše oblikovanje učencevih sil.

Učitelj, ki hoče z uspehom izvajati strnjeno pouk v šoli, mora imeti predvsem sposobnost dojemati življenje celostno, zavestno dojemajoč pri tem številne probleme, v katerih se javlja snov življenjsko. Pravilno reševanje teh problemov bo kakor njemu, tako tudi učencem na zelo bogat način odpiralo pot v kulturni svet, kjer mu ne gre za suhoparna dejstva, ampak za idejo ali misel, ki ostane trajno v nas kot naše živo bogastvo.

Prednost strnjene pouka je tudi v tem, da s svojim načinom dojemanja snovi v obliki problemov budi najosebnejši interes v učencih do posameznih kulturnih področij in dviga njegovo spontanost v volji in hotele do aktivnosti, kjer se najvrednejše spraščajo in oblikujejo njegove življenjske sile.

S tem poukom se vrši tudi najboljša socialna vzgoja naših otrok. Delo vrši razredno občestvo, ki samo po sebi izloči prevelike individualiste, kakor tudi poedince, ki se ga boji. Važna naloga učitelja je, da vodi občestveno razredno življenje tako, da bodo živeli vsi učenci med seboj v čim pravilnejših odnosih.

-0.

Prstan je padel z neba

V kalifornijskem mestu Sacramento se je primeril tale nenavaden primer. Ko je šla Ana Briggs mirno po mestnih ulicah za svojimi opravki, ji nenadoma pade na glavo prstan tako močno, da ji je takoj zrastle bula. Nad mestom pa se je vozil v aeroplanu dr. W. Stanley, ki je bil ves nesrečen; z rok mu je padel prstan, ki ga je dobil od prejšnjega ameriškega predsednika Theodora Roosevelta. Čez nekaj dni je zvedel po radiu, kaj se je zgodilo z njegovim prstanom in kdo ga ima. Najditeljci je plačal 325 dolarjev kot najdenino, pa še pot za newyorskoro razstavo.

Tudi stari Egipčani so si barvali obrvi

Tudi stari Egipčani so si barvali obrvi in to z zeleno barvo. Tega pa niso delali zaradi mode, kakor n. pr. današnje dame, ampak iz praktičnih razlogov. Z barvanjem obrvi so si ščitili oči pred premočno sončno svetlobo.

Aden, straža Indijskega oceana

Dve morji se srečata, se pretakata drugo v drugo. Tam, kjer se srečajo njuni valovi, štrli iz vode kamenit otok, ugasli ognjenik, skalnat in reven, brez rastlin in živali. Toda stoji tam in dvoje morji obvladuje. V toku stoletij sta naplavila oba oceana pesek in prod; ta prod, kamenje in ohlajena lava so naravni most od otoka do suhe zemlje na Arabskem polotoku. Toda tudi tu vlada revščina in puščoba. Neusmiljeno tropsko sonce in solni veter z obeh morji, sta se združila in onemogočata v tej žalostni puščini vsako rastlinsko ali človeško življenje. Nekaj malih nomadskih plemen živi tod, dve ali tri oaze oživljajo pokrajino, to je vse. Na tem trdem, golem ognjeniškem otoku brez zaledja stoji eno najbogatejših mest na svetu. Narava včasih dopušta take igre. To je mesto Aden.

Nad Adenom plapolata angleška zastava. Aden je stara angleška kolonija. London železno čuva nad tem mestom sredi puščine. Kajti zemljepisni položaj Adena je edinstven. Mesto, ležeče ob izhodu Rdečega morja, je ključ do tega morja, prav tako pa ključ do Indijskega oceana, ki se pričene ob vzhodu adenskih skal. Mnogo vzhodnoafriške trgovine gre skozi adensko pristanišče. Trgovina in promet med Anglesko Indijo in Evropo sta osredotočena v Adenu. Pot v Indijo, najvažnejša žila v telesu angleškega svetovnega cesarstva vodi skozi Aden. To je pomorska pot, ki gre postopoma preko Gibraltaria, Malte, Cipra, Port Saida in Adena v Bombaj, Kalkuto.

Od kar je Aden angleški, je pomen tega mesta stalno naraščal. Ta naraščajoči vpliv je še podkre-

pila l. 1937 odredba angleške vlade, ki je Aden izločila iz osrednjega angleškega upravnega sistema in ga povzdignila v samostojno kolonijo z lastnim guvernerjem. K tej koloniji spada poleg mesta 190 kv. kilometrov velikozaledje, v katerem je postala važno karavansko prometno središče oaza Seik Oatman, dva otoka v Adenskem zalivu in končno močnejši Protektorat na arabski celini sami, ki je tako velik kot Britansko otčje, samo da je pust, suh in zelo redko naseljen. Ta arabski fevdalni državni Jemen, sosedni protektorat je dal Angležem priliko, priti v dobre odnose z gospodarjem Arabije, Ibn Saudom.

Aden ima 55.000 prebivalcev, ki žive vsi izključno od trgovine. Tonaža tega pristanišča se da komaj primerjati z največjimi evropskimi lukami Antwerpen, London, Marseille, Hamburg; ladje pristajajo tam večinoma le zato, da se preskrbe z živcem, vodo in gorivom. Zato se tudi večina — tri četrtine — prebivalstva peča s temi potrebščinami in v miru zelo dobro živi. Poleg tega so zrasle v mestu banke, spedijski uradi, zavarovalnice, trgovske hiše itd. kot naravni spremljevalci pristaniškega prometa. Celo lasten izvoz je organiziral Aden iz te sicer tako zelo izrazne in revne zemlje, izvažal namreč sol. V Adenu pridobivajo danes skoraj največ soli na svetu. Iz zaledja, protektorata in Jemena pa izvažajo še kavo, tobak, kože in dateline.

Po padcu Somalije se bo težišče bojev med Angleži in Italijani verjetno približalo temu važnemu braniku dveh oceanov.

Drole novice

Koledar

Četrtek, 22. avgusta: Timotej, mučenec. Hipolit, škof in mučenec.
Petek, 23. avgusta: Srce Marijino. Filip Benicij, spoznavalec.

70 letnica vzornega moža

Tiho in skromno je praznoval 70 letnico svojega življenja g. Ignacij Gorenc v Mengšu. Ne bi bilo prav, če bi se tega vzor moža ob tem praznovanju ne spomnil tudi »Slovenec«, čigar zvest bravec je in je vedno bil. Rodil se je kot sin malega kmetarja v Mirni peči leta 1870. Po ljudski šoli je absolvirao kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu ter ostal več let nameščene te šole. Dolga leta je bil oskrbnik posestva pri Majdiču v Jaršah. Tam si je izbral tudi svojo ženko Cilko, s katero živi že 42 let v zares sretnem zakoncu. Seveda je bil tudi vojak pri Janezih ter dosegel podčastniško čast. Odveč bi bilo naštevati vse njegove zasluge in trud, vse žrtve za prosveto, gospodarstvo in sploh za vse dobro v njegovem okolišu. Saj lahko smelo trdimo, da nima sovražnika med ljudmi, čeprav ga pozna najmanj ves kamniški okraj. Značajan, zaveden, odločen katoličan, tih, skromen, vztrajen delavec, ki ni nikoli silil v ospredje, dela še danes na tem polju in v tem pravcu.

Naj omenim le eno. Ko smo l. 1908. v Mengšu ustanovili Orlo, smo si izbrali njega za predsednika. Ni nam odklonil kljub temu, da je bil v službi že itak preveč zaposlen. Vedno je v svojem bodril, vzpodbujal, vzgajal in žrtvoval marširajo. Predsedoval je Orlu do razpusta. Ljubili in spoštovali smo ga vsi, saj smo se postavili z njim vseh psov in bili ponosni nanj.

Zdrav, čil, delaven kakor mravlja je tudi še danes, ko si je naložil na svoja ramena že sedmi križ. Tiho, neumorno še danes uspešno deluje v več društvi kljub dnevnim zaposlitvam v službi. Izvrsten družabnik, velik ljubitelj narave, gojitelj cvetja in vsakovrstnih rastlin, turist itd. je še danes. Iz dna srca želimo, da bi ljubi Bog ohranil našega slavljence še prav dolgo vrsto let.

Ing. Prezljev MORTOMOLJ

prežek in tekočina zanesljivo pokončuje molje v vseh razvojenih oblikah.

Zahtevajte ga v drogerijah in spec. trgovinah. Navodila in pojasnila daje fitopatolog poob. agronom Ing. Prezlj, Wolfova ulica 3, tel. 84-73, Ljubljana.

— Četrtna vožnja je dovoljena vsem, ki se bodo udeležili odkritja spomenika kralju Aleksandru, dne 6. septembra v Ljubljani. Podrobna navodila bodo objavljena v prihodnjih dneh.

— Javna zahvala. Smatram za svojo dolžnost, da se javno zahvalim g. šef-primarju doc. dr. Iv. Matku za izredno poštreno zdravljenje, g. primarju dr. O. Bajcu pa za vzorno uspešno tekočo operacijo. Lepa hvala obema gospodoma tudi za vso vsem izkazano mi veliko ljubeznivost. Ljubljana, 21. avgusta 1940. — Prof. dr. R. Nahtigal.

— Adventistična propaganda. Videti je, da tudi v počitnično delo za širjenje adventističnega slova med nami ne poneha. Potujoči dijaki iz južnih krajev obiskujejo ljudi po stanovanjih in jim vljudno, za primeroma nizko ceno ponujajo svoje moralne in poučne publikacije. Tako list »Preporoč« (list za pouk in dvig morale, izdaja knjigarna Preporod v Belgradu, odg. urednik Albin Močnik), prevod nekoga francoskega dela o vzgoji (Tieche) in podobno. Besedilo tega propagandnega slova pozivljajo lepe Putnikove fotoreprodukcije. In nič napakega slutiti ljudje neradi mlade in vljudne goste odlovo in kupijo zdaj list, zdaj sv. pismo, zdaj kako drugo knjigo. Zato opozarjamo naše čitatelje na to propagando, ki se vrti v mestu in na deželi. Zaveden katoličan, ki mu je kaj za svojo in svoje družine vero, zajema verski in moralni pouk iz čistih in pristnih virov, krivoverških brošur in knjig pa ne kupuje in njihovega širjenja ne podpira. Saj imamo vendar precej več boljšega domačega verskega in vzgojnega slova, da ni treba segati po tujem, krivoverškem uvozu. Cerkev, ki oznanja in varuje pravi Kristusov nauk pred zmotnimi primisi, kupovanje in branje takih del vernikom prepoveduje.

— Dr. Krekova gospodinjica šola (enoletna), Ljubljana VII, vpisuje učenke od 15. septembra dalje do začetka šole 1. oktobra. Vpišejo se lahko osebno ali pa po pošti s tem, da izpolnijo tiskano

prijavo, ki jo na željo s prospektom vred dobi v zavodu. — Učiteljska gospodinjica šola letos nima 1. letnika.

— Christofor učni zavod — Ljubljana, Domo-branska cesta 15. (Telefon 43-82.) Prijave novih učencev in učenek za šolsko leto 1940/41 se že sprejemajo pismeno ali osebno v pisarni. Ravnateljstvo je izdalo za Enoletni trgovski tečaj (pravica javnosti) nove ilustrirane prospekte, ki jih pošlje na željo vsakomur brezplačno. Interesenti pišite po prospekt in šolsko izvestje.

— Začetek šolskega leta na državni realni gimnaziji v Novem mestu. Popravni izpiti bodo 26. avgusta za oba prva in za oba druga razreda ter za III. a razred, 27. avgusta za ostale razrede. Popravni nižji tečajni izpiti bo 29. avgusta, popravni višji tečajni izpiti 30. in 31. avgusta. Naknadni sprejemni izpiti bodo 30. avgusta, dopolnilni izpiti 31. avgusta. Pričetek vsakokrat ob osmih, pri dopolnilnih izpiti ob treh popoldne. Privatni učenci delajo izpite ob enem z rednimi. Vpisovanje bo 2. septembra za IV. do VIII. razred, 3. septembra za I.—III. razred. Pričetek ob osmih. Vpisovanje učencev z drugih zavodov bo 4. septembra od 10.—12. Vsa potrebna navodila imajo učenci v letnem poročilu za 1939-40; objavljena so pa tudi na oglasni deski. Otvoritev služba boja bo 10. septembra ob osmih v frančiškanski cerkvi. Takoj po maši se bodo zbrali vsi učenci v učilnicah.

— V nedeljo s Putnikom na Jezersko.

— Vpisovanje na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani. V I. razred se bodo vpisovali učenci v ravnateljevi pisarni dne 2. septembra dopolnjen za začetne črke A—H, popoldne od 1—L. dne 3. septembra pa za črke M—S dopolnjen, popoldne pa od črke T—Z. Prvošolci morajo prinesiti s seboj poleg drugih prepisanih listin tudi izpričevalo o dovršeni ljudski šoli z opombo o uspešno opravljenem sprejemnem izpitu.

— Vpisovanje laniških učencev bo dne 2. septembra ob 8 po razporedu, ki visi v šolski avli.

— Vpisovanje učencev s tujih zavodov bo dne 4. septembra v ravnateljevi pisarni, in sicer samo popoldne. Ker je zavod že tako prenapolnjen, se bodo sprejemali učenci s tujih zavodov le v izjemnih primerih. — Pri vpisu je treba plačati šolnino (nad 800 din davka), 20 din za zdravstveni fond, 10 din za dijaško knjižnico in 10 din za zbirke. Kolek 50 din prinese vsak učenec šele prvi dan pouka ob enem s prijavo, ki ju bo prej dobil pri g. razredniku. Kdor ne bo prinesel vseh listin in plačal vseh pristojbin, se ne bo mogel vpisati. — Začetna služba boja bo dne 14. septembra ob 8 v cerkvi sv. Cirila in Metoda, redni pouk pa se prične dne 16. septembra ob 8, oziroma ob 13.30 popoldne.

— Drž. meščanska šola v Domžalah. Popravni izpiti bodo 31. avgusta ob 8. Vpisovanje v I. razred bo 2. septembra, v II. in III. razred pa 3. septembra, obakrat od 8—12. Za vpis v I. razred je potrebno: s 5 din kolkovana prijava, ki se dobi pri sluginji za 50 par, rojstni in krstni list, potrdilo davčne uprave o višini vseh neposrednih davkov in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli. Za vpis v II. in III. razred pa s 5 din kolkovana prijava, potrdilo davčne uprave in zadnje izpričevalo. Kdor ne bo imel teh listin v redu, ne bo sprejet. Pri vpisu plača vsak: šolnino po odmeri davkov, 20 din za zdravstveni fond, 10 din za dijaško knjižnico in 10 din za zbirke učil. Nekatere prispevke bodo učenci plačali med šolskim letom. Iz tujih šolskih okolišev se učenci nikakor ne bodo sprejemali, ker na zavodu ni prostora. Vse ostale podrobnosti so objavljene na šolski deski.

— Dijaški dom Kofeje sprejema gojence od I. do vstevši VII. razreda kočevske državne realne gimnazije v palačo I. pod novim gospodinstvom. Odlična oskrba zajamčena, profesorsko nadzorstvo poostreno. Šolskoletna oskrbina 6000 din. Prospekti na željo.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zažuta skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S. br. 15.485, 25. V. 35.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 17. t. m. je objavljena »Uredba o ureditvi službenega razmerja ob vpoklicu službojemnikov v vojaško službo«, dalje »Uredba o spremembi in dopolnitvi uredbe o preskrbi državne obrambe s rudarskimi in topilskimi proizvodi«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe medicinskih fakultet univerz v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani« in »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in vinjarjem (vinčar-kega red)«.

— Lepo razvedrilo boste našli na razstavi malih živali na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra. Razstavljenih bo mnogo kunccev, odraslih živali in mladičev, dalje kokiši najboljših pasem, race, gosli, morski prašički in drugo. Poleg njih bodo gostolele ptice pevke in male papigice bodo šegavo razkazovale svojo pestrost. Zlasti otroci bodo z največjim dopadanjem opazovali mične živalce. Pa tudi odraslim bo razstava malih živali pravo razvedrilo in odlihi. Na razstavi bodo dajali tudi strokovne nasvete o reji malih živali in o pripomočkih za rejo.

— Izredno veliko zanimanje priča, da bo štiridnevni romarski izlet Split—Sinj—Hvar (250 dinarjev) 27. septembra, dobro uspel. Sončna Dalmacija — najlepša jesen! Prijave za brezplačna navodila: »Po božjem svetu«, Ljubljana.

— V 20 urah za 64 milimetrov dežja. Od torka pa do večerja jutraj je v dobrih 20 urah padlo v Ljubljani do 64 milim. dežja. Močni nalivi so bili posebno v torko popoldne in tudi popoldne. Dež je prenehal okoli 18. Potoki in reke so povsod naglo naraščali. Ljubljana je dosegla v sredo jutraj 149 centimetrov nad normalo. Večera popoldne pa je začela naglo upadati. Po poročilih, ki jih je prejel hidrotehnični odsek banke uprave, je bilo veliko neurje v Prekmurju. Reka Lendava je dosegla višino 258 cm pri Radečah je Sava večerja zvečer naglo naraščala. Večera ob 7 jutraj je dosegla Sava pri Radečah 1.85 m. Nato je začela počasi upadati.

— Veseli teater Totega listca je pripravil za letošnji Ljubljanski velesejem od 31. avgusta do 9. septembra kopije kupletov, skečev itd. z zanimivo sodobno vsebino. Sotrudniki in urednik »Totega listca« izvajajo sami program. Ljubljana bo to zamisel gotovo toplo sprejela in napolnila vsak večer dvorano »K« paviljonu.

— Vaše telo osvežuje — kožo varuje Gregorčič Borčan. Zadrževanje brezplačno vzorcev v drogeriji Gregorčič, Ljubljana, Presernova.

— Razpisane službe cestarjev. Pri okrajnem cestnem odboru v Ljubljani so razpisane štiri službene mesta banovinskih cestarjev, in sicer na sledečih banovinskih cestah: 1. Ban. cesta II. reda št. 151 (Ljubljana-Ig) v odseku od km 6.000 do km 11.000. 2. Ban. cesta II. reda št. 148 (Skandarnotranje gorice) v odseku od km 0.000 do km 4.700. 3. Ban. cesta II. reda št. 143 (Drenov grič-Zaklanc-Polhov gradec) v odseku od km 5.000 do km 10.140. 4. Ban. cesta II. reda št. 146 (Log-Podpec-Ig-Skofljica) v odseku od km 11.000 do km 16.000. Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško priporočilo, navedeno priporočilo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj iz koristiljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 10. septembra 1940 pri okrajnem cestnem odboru v Ljubljani. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Po državi

• Velika razstava knjigotiskarskih del v Zagrebu. Organizacija grafičnih delavcev v Zagrebu bo o priliki 70 letnice svojega obstoja in delovanja priredila od 31. avgusta do 8. septembra teden grafičkov, ki bo izpolnjen z raznimi kulturnimi prireditvami, na katerih bodo nastopala le grafična kulturna društva in ustanove. Grafični teden bo odprt s koncertom zaslužnega tipografskega pevkega zbora »Sloga«. V nedeljo, 1. septembra bo slovesno odprta velika razstava knjigotiskarskih del. Poleg tega bo med tednom še več koncertov, na katerih bo med drugimi nastopil tudi pevski zbor »Grafikac« iz Ljubljane.

• Novi redovniki v Zagrebu. V Zagrebu so se priselili šolski bratje, ki so prej uspešno in veliko delovali na Francoskem in v Nemčiji. V Tuzlancu so kupili hišo, kjer bodo ustanovili svoj zavod. Hišo bodo preuredili, da bo popolnoma ustrezala svojemu novemu namenu.

• Pogajanja med lastniki ladij in kapitani. Te dni so se začela v Splitu pogajanja med lastniki ladij in med ladijskimi kapitani za kolektivno pogodbo za kapitane. Pogajanja potekajo ugodno in se na obeh straneh kaže dobra volja, da se vprašanje reši v obojestransko zadovoljnost.

• 750 hrvatskih dijakov prosi Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« za pomoč. Osrednja uprava »Napredak« je prejela okrog 750 prošenj iz vseh krajev za dijaške štipendije in za prosti mesta v konviktih. Osrednja uprava je reševala te prošnje in je ubožnim srednjoškolskim dijakom podarila 182 štipendij v skupnem znesku 145.750 dinarjev, visokošolcem pa 118 štipendij v skupnem znesku 154.000 din. Ker je prišlo tako veliko število prošelj, je osrednja uprava prekoračila odobreni proračun za 67.750 din. Pod raznimi ugodnostmi začenši od brezplačnih mest do polnega plačila (600 din) je sprejela v konvikt kralja Tomislava v Sarajevu 145 gojencev, v konvikt kralja Petra Svačića v Mostarju 88, v konvikt v Banjaluci 27, v oba ženska konvikta v Sarajevu pa 22 gojenc.

• 250.000 Nemcev na poti skozi Jugoslavijo. V kratkem se bo začela selitev Nemcev iz Besarabije in Bukovine, ki so jo zasedli Sovjeti. Vseh Nemcev, ki se bodo preselili v Nemčijo, bo okrog 250.000. Na poti v domovino bodo potovali skozi Jugoslavijo. Potovanje skozi našo državo pa bodo prekinili za okrog 14 dni, tako da si bodo opomogli od dolgotrajnega in nad vse napornega potovanja. Vso preselitev vodi nemški centralni biro v Berlinu, ki je že poslal v Belgrad posebno delegacijo, ki bo vse pripravila, da bodo tisoči in tisoči potujočih Nemcev imeli ugodno bivanje pri nas. Pri organizaciji tega obsežnega dela bodo sodelovali tudi jugoslovanski Nemci in vodja nemške narodnostne skupine v Jugoslaviji dr. Janko Sepp, ki je predsednik »Kulturbund« v Novem Sadu, je izdal članom poseben proglas, v katerem sporoča, da bosta za priseljenca urejeni dve začasni taborišči. Eno od teh taborišč bo v Prahovu, drugo pa v bližini Zemuna. Za obe taborišči bodo jugoslovanski Nemci organizirali delovno službo, ki bo skrbela za udobnost preseljencev. Dr. Sepp je imenoval načelnike za posamezna taborišča in šefe za žensko, deklško zdravstveno službo in za službo za posredovanja pri jugoslovanskih oblasteh.

• Dva očenaša napisal na koruzno zrno. Nekega narednika v Sarajevu je po posrečilo, da je napisal na koruzno zrno cel očenaš. Ko je arhivski uradnik Dragoljub Brezanič o tem slišal, se je tudi vaditi v mali pevci in se mu je končno posrečilo, da je na koruzno zrno napisal kar dva očenaša. Zrno ima površine šest kvadratnih milimetrov.

• 1000 kg kave in 2000 kg sladkorja skril. Lastnik znanega belgrajskega enabavišča »Ruski car« Ljudevit Rac je bil aretiran in obojen na mesec dni zapora zaradi širjenja alarmantnih vesti in zaradi prikrivanja živila. Rac je bil že večkrat zapleten v različne afeze, vendar se mu je s svojimi osebnimi zvezami vedno posrečilo, da je odnesel zdravo kožo. Zabavišče »Ruski car« je Rac odprl leta 1928 skupaj s svojim prijateljem. V začetku jima je slabo šlo in je vse kazalo, da bosta propadla. Nenadoma pa je Rac razpvalgal z velikimi vsotami denarja, vendar ničel ni vedel, kako je prišel do tega denarja. Povečal je svoj lokal in najel kavarno »Akademija«. V zadnjem času je Rac svoja podjetja spreminjal v delniške družbe, vendar je sam ostal mero-dajni faktor, ker je pač imel večino delnic. Nihče pa ni slutil, da je Rac v svojem stanovanju skril ogromne zaloge živila. Pri ihini preiskavi je policija našla 1000 kg kave, 2000 kg sladkorja in vse polno drugih živil ter seveda vse zaplenila. Skoro gotovo je Rac zadnji čas slutil, da policija zasleduje njegovo delovanje, ker se je nameraval preseliti na Madžarsko. Preiskava je dognala, da je Rac vknjiževal samo polovico poslovnega prometa. Gotovo je Rac na svojih pogostih potovanjih na Madžarsko tja spravil svoj denar, obenem pa tudi kujeval z valutami. Ker je bil Ljudevit Rac v belgrajski družbi zelo znana osebnost, je njegova aretacija vzbudila veliko pozornost.

• V Subotici umrje največ otrok. V Subotici nameravajo organizirati brezplačno zdravniško službo, in sicer v glavnem na periferiji po pristavih in okolišč. Zdravniška služba bo razdeljena v sedem rajonov. Poleg tega bodo ustanovili brezplačno ambulanco za zdravljenje ubožnega prebivalstva v središču mesta, in sicer v zgradbi borze dela. Ubožni prebivalci bodo tu dobivali poleg brezplačnega zdravljenja tudi brezplačno zdravila, po potrebi pa tudi nakaznice za bolnišnico. Mesto Subotica mora skrbeti za brezplačno zdravljenje 15.000 siromašnih meščanov. V brezplačni ambulanci bo tudi posvetovalnica za bodoče

Ljubljana, 22. avgusta

Radio Ljubljana

Četrtek, 22. avg.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Vesele popevke (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radij. orkestra 14 Poročila — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje minist. za telesno vzgojo naroda — 19.40 Objave — 20.10 Deset minut zabave — 20.30 Vesele pesmi poje Mirko Premelj ob spremlj. harmonike (A. Stanko) — 21.15 Reproduc. koncert simf. glasbe — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Vesel spored Radijskega orkestra.

Drugi programi

Četrtek, 2. avg.: Belgrad: 21 Narodne pesmi — Zagreb: 20.30 Operne arije — Praga: 19.25 Zab. gl. Sofija: 20. Simf. rapsodije — Beromünster: 19.43 Nabožne pesmi — Budimpešta: 22.10 Cigan. gl. — Stockholm-Hoerby: 22.15 Česki konc. — Rim-Florenca: 20.30 »Velajenje«, drama — Trst-Milan: 20.30 Pesmi n melodije — Kodanj: 21 Simf. konc. — Rig: 20.15 Simf. konc. — Sottens: 21.05 Španska gl. za violino in klavir.

Sestanki

FO Sv. Peter ima drevi ob 8 svoj redni sestanek s predavanjem. Vsi člani se naprošajo, da se tega sestanka točno in zanesljivo udeležijo.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Pozvedovanja

V nedeljo med 11 in 12 popoldne je na poti iz Rožne doline c. VI. čez cesto XV. za novo šolo na Viču in po Tržaški cesti na Viču do trgovine Ažman bila izgubljena črna listnica, v kateri je bilo 200 din (v bankovcih), železniška legitimacija, važna pobotnica in legitimacija od kolesa. Pošten najditelj se prosi, da vrne listino z vsebino na policijski upravi proti nagradi 100 din. Zgubila sem železen ročni vенеč od magistrata do Dolinarja. Ker je drag spomin, prosim najditelja, da ga izroči upravi »Slovenec«.

Aktovko, rjavo, v kateri je bilo 250 din gotovine, železniška legitimacija, 2 drugi izkaznici in 2 ključa, sem izgubila v torko jutraj ob pol 5 po Smartinski in po Masarykovi cesti do kolodvora. Pošten najditelj naj jo odda proti visoki nagradi upravi ali na naslov, ki je na legitimaciji.

mlade matere in nadzorstvo nad dojenčki, da bi se zmanjšala umrljivost otrok, ki je v Subotici zelo visoka. Odstotek umrljivosti otrok v prvem letu življenja znaša 25 do 30%, medtem ko je umrljivost v vsej državi 15,4, v dravski banovini 11,8, v donavski banovini pa 18,5%. Potemtakem je Subotica glede umrljivosti otrok na prvem mestu v državi. V brezplačni ambulanci bo urejen tudi dispanzer za pljučne bolezni, posebno pozornost pa bodo posvetili zdravljenju spolnih bolezni, ki so se v zadnjem času v Subotici zelo razširile.

• Iz maševanja je zažgal. V Boždarini pri Sarajevu je te dni pogorel mlin in žaga kmeta Gusiča. Šele pred dvema tednoma sta hila mlin in žaga dograjena. Zena nekoga nameščence, Eviča Strihl, je imela zaradi svojega moža hud preprič z Gusičem in mu je med preprekanjem zagrozila, da bo v nekaj dneh ob mlin in žago. Kmalu nato je Strihl odpovedal. Ko je žel, je vzel s seboj svoje orodje, ki je bilo spravljeno deloma v mlinu, deloma na žagi. Naslednjo noč je izbruhnil ogenj, ki je popolnoma uničil mlin in žago. Škoda cenijo na 250.000 din. Gusič ni bil zavarovan.

• Skrivnostni uboj pri Belovaru. V Hrgovljanih tik Belovara je bil izvršen strašen a skrivnostni zločin, ki je razburil vso okolico. Neznani zločinec je zaklal 80 letnega Laza Zoriča, bogatega kmeta, ki je imel vedno precej denarja v hiši. Zorič je živel v hiši z ženo in hlapcem. Žena je bila zadnji čas v kopalnici, usodno noč pa je spal Zorič sam v svoji hiši, ker je bil tudi hlapec odsoten, in sicer na neki veselici. Razbojnik je razbil okno na dvoriščni zgradbi in splezal v notranjost. Šel je v spalno sobo, kjer je našel spečega Zoriča in ga zaklal. V hiši so našli vse v redu, v omari celo 18.000 din. ki se jih razbojnik ni dotaknil. Iz tega sklepajo, da umor ni bil izvršen iz koristiljubja.

Anekdota

Fedor Wehl je bil svoj čas zelo cenjen dramatik. Njegova, danes že pozabljena dela obsegajo pet debelih zvezkov. V poznejših letih, ko se je pojavila nova pesniška generacija z Gerhardom Hauptmannom na čelu, je začela zvezda Fedorja Wehla ugašati in občinstvo je rajši gledalo igre novih avtorjev. Za Wehlovo šestdesetletno življenje pa je dvorno gledališče v Stuttgartu, v katerem je bil Wehl dolgo časa intendant, uprizorilo eno izmed njegovih dram. Fedor Wehl se je udeležil predstave. V gledališču je bilo zelo malo ljudi. Zalostno je pogledal Wehl na malo skupino vernih gledalcev in dejal gledališkemu ravnatelju, ki je sedel poleg njega: »Bojim se, da bom pri prihodnji predstavi edini gledalec.«

Zdravniška pomoč.

»Gospod doktor, tako težko vas že čakam. Steklenice z zdravili ne morem odpreti.«

Kaj pravite?

Ni dolgo tega, kar sem napravil kratek izlet iz Skofje Loke po cesti proti Medvodam. Pa mi prikoraka naproti cela vrsta fantičev in deklet, starih od 10 do 15 let. Kolonija? Ne vem. Nadzorstvo treh gospodičen je priložilo, da mora biti to izlet kake organizirane skupine, ki torej ne tabori na lastno pest in odgovornost. In vendar je bilo videti, da se višje vodstvo te skupine premalo briga za to, kaj se v naših krajih spodbudi, kaj ne. Pri nas na delnici kmetke mladina nikjer ne leta napol naga po cesti, tu pa sem videl nekaj fantičev kar v športnih ali kopalnih hlačah brez srajce in to na javni cesti in v deklški družbi. Ne vem, s kakšnimi zdravstvenimi ali socialnimi razlogi naj bi to opravičilo. Mnenja sem, da moramo že pri mladini začeti buditi čut za dostojnost. Tudi v obleki. In vsa skrb za telesno okrepitev mestne mladine v počitnicah bi morala biti zvezana z veselo moralno vzgojo. Če ne, take počitnice naši mladini več škodujejo kot koristijo. Prav nič ne bi škodilo, če bi se naša višja prosvetna oblast enkrat ob koncu počitnic podrobneje pozanimala, kakšne so bile razmere v raznih kolonijah, kako so bile razne krajevne oblasti zadovoljne, kakšne nedostnosti so se pojavljale in kdo je bil zanje odgovoren.

LJUBLJANA

Pravi vaški spopad v Ljubljani

Navadno je le na vaseh se med fanti staro vko-
reninjenju sovražstvo, ki se pokaže pri vasovanjih,
od katerih marsikdaj prinašajo fante iz sosednih
vasi krvave butice. V Ljubljani na kaj takega že
nismo navajeni in ozki lokalni patriotizem okraj
ni več tako živ, da bi še kdaj slišali o bojih med
okraj. Zadnje nedeljo pa se je zgodilo vendar ne-
kaj takega. Na Kodeljevem je v neki gostilni sedela
družba iz Most. Prav v isti gostilni pa druga družba
s Kodeljevega. Kako se razumejo Moste in Kodel-
jevo v splošnem ni znano. Navadno pa se gledajo
vsaj fante grdo med seboj. Tako je tudi v gostilni
lkalni patriotizem povzročil, da so začele že letati
pikre besede sem in tja. Harmonika je za nekaj časa
vročo kri potlačila, čez nekaj časa pa je, seveda pri
plecu, povzročila, da so začele padati klofute. Ker
je bila etražnica v bližini, ni prišlo do hujšega.
Družbi sta se vrnila nazaj v gostilno in ker so Mo-
ščani videli, da pri njihovih sosedih bojevitost na-
rašča, so sklenili, da se umaknejo in so krenili po
desnem bregu mimo Mladinskega doma do brvi pri
Karmeličankah. Družba s Kodeljevega pa je udrla
za njimi in je nekatere tudi dohitela in pretepla.
Zadnji iz Most pa ni šel takoj s svojo družbo, ampak
je kasneje odhitel za njo. V bližini Mladinskega do-
ma je zapazil, kako nekdo obdeluje Moščana še
potem, ko leži na tleh, pa je hotel priti na pomoč,
ko jo je že dobil s močnim krepelcem čez pištal
tako, da se mu je takoj ulila kri. Takoj se je unak-
nil, vendar sta jo dva ucvrla za njim in vihtela
močne late, izruvane iz sosednega plota. Vedno bliž-
je sta prihajala nasprotnika, od katerih je nekdo že
vihtel velik odprt nož. Moščan je mimogrede pobral
kocko, pripravljeno za tlakovanje, pa jo na razdaljo
petih metrov hitro zalučal nazaj v prvega. Zadel ga
je v trebuh tako, da se je na mestu zgrudil. Drugi
zasledovalec se za padlega tovariša ni zmenil, am-
srečno pobegnil čez ograje in plotove. Prvega za-
sledovalca F. V. pa so pobrali kasneje nezvestnega
in ga spravili v bolnišnico, kjer se čela dva dni
pak zasledoval še naprej Moščana, ki je končno
ni zavedel. Pa recite, da ni Ljubljana dolga vas!

Primarij dr. Ješe zopet redno ordinira

I Za romanje na Ptujsko goro, ki bo v soboto
in v nedeljo, se še sprejemajo prijave pri Prosvetni
zvezi, Miklošičeva cesta 7. Vsi stroški znašajo
70 din. Obenem obiščejo v nedeljo tudi Ptuj in
njegove zanimivosti. Na razpolago je še prenočišče
na Ptujski gori. Doslej je prijavljenih okrog tri
sto romarjev.

I Pozivajo se vsi člani opernega gledališča
v Ljubljani in vsi prijatelji, da se udeležijo sv.
maše zadušnice za pok. Francetom Kavčičem,
članom opernega gledališča v Ljubljani, v petek,
dne 23. t. m. ob 7 v frančiškanski cerkvi.

I Popolnasko dostavo pisemskih pošilk
bo pričela zopet opravljati pošta Ljubljana I.
redno vsak dan v ponedeljek, dne 26. avgusta.
Upravnik.

I Ljubljanski in okoliške pevke ter pevce obve-
ščamo, da se vršila ta teden še dve deljeni pevski
vaji, in sicer v četrtek za oba ženska glasova, v pe-
tek za moške glasove, obakrat ob 20 v Hubadovi
pevski dvorani Glasbene Matice. Skupne vaje vseh
glasov ta teden tedaj odpade in bo šele drugi teden.
Zupna uravaja.

I Nastop hrvatske mladine v Ljubljani. Nara-
ščaj Društva Zagrebčanov, ki je že svoj čas z
uspehom nastopil v Ljubljani v skupini »Dečje car-
stvo«, bo 22. avgusta zopet nastopil v Ljubljani.
V skupini so Lela Sestak, Blankica Travninč, Oli-
vija Androvič in Verica Markovič. Ta skupina je
sestavila poseben spored hrvatskih in slovenskih
narodnih pesmi in narodnih plesov. S tem spo-
redom je skupina že z uspehom nastopala po vsej
Dalmaciji in po Primorju. Turnejo svojih goso-
vanj bo skupina zaključila v Ljubljani, kjer bo
22. avgusta zvečer nastopila na vrtu restavracije
»Zvezdca«. Čisti dobiček od tega nastopa, kakor
tudi od vseh prejšnjih nastopov, bo šel izključno
v kulturne namene. Dosedanji gostoljubnosti Slo-
vencev pa se je ta skupina oddolžila tako, da je
v Kraljevičev naklonila celotni dohodek od enega
nastopa tamkajšnjemu Tavčarjevemu domu. Ni
nam treba posebej opozarjati na ta nastop, saj
večina Ljubljancev to priznava skupino dobro
pozna.

I Ribarsko društvo v Ljubljani priredi v
nedeljo, 25. t. m. izlet v Borovnico. Odhod iz
Ljubljane ob 13.45. Člani in po njih vpeljani
gostje se vljudno vabijo.

I Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske pri-
čne z rednimi vajami za novo koncertno sezono v
torek, dne 3. septembra t. l. ob 20. Dobro nove
pevke in pevci naj se zglase k vpisu 2. in 3. septem-
bra med 18 in 19 v sejni sobi št. 6 v Vegovi ulici.
Vse dosedanje pevke in pevci naj se udeležijo tudi
pevskih vaj združenih mešanih zborov, ki se vrše
drevo ob 20 za ženske, jutri v petek za moške gla-
sove. — Odbor.

I Vpisovanje v šolo Glasbene Matice ljubljanske
bo v dne 2. do 5. septembra t. l. dnevno od 9 do
12 in od 15 do 17 v pisarni Glasbene Matice, Ve-
govca ulica 71. Z novim šolskim letom bo dobila

šola Glasbene Matice nov učni načrt, nove oddelke
tekem desetletnega šolanja in odredbo, da bo za
prestop v višji oddelke vedno potreben komisijski
izpit. Odbor je določil tudi, da bodo imeli v bodoče
gojenci violinskega oddelka več pouka, kakor pa
do sedaj. Na šoli se bo poučevalo poleg klavirja in
violine, tudi petje, vsi orkestralni instrumenti in vsi
teoretični predmeti.

I Šentjakovski trg bo od četrta 22. avgusta
dalje zaprt za vozni promet zaradi utrjevanja ce-
stišča. Delo bo trajalo približno 15 dni, ako bo
vreme ugodno.

I Naknadni pregled motornih vozil, ki slu-
žijo javnemu prometu (avtobusi, avtotaksiji)
bo za drugo polletje v Ljubljani na Bregu
Štev. 20, dohod od Novega trga, dne 24. avgusta
1940 od 8. do 10. ure. Pri tej priliki bodo pre-
gledana tudi druga motorna vozila, ki letos iz
kakršnegakoli razloga še niso bila pregledana,
odnosno odobrena za promet v letu 1940. Ker se
sme obratovati samo s pregledanim in za
promet odobrenim vozilom, opozarja uprava
policijske eventualne zamudnike na posledice.

I Živilski trg. Na večerajšnji tržni dan je bil ži-
vilski trg srednje zaseden, drugače pa z vsem bla-
gom dobro založen. Na Sv. Petra nasip je neki kmet
prpeljal voziček lepih zeljnatih glav. Takoj je na-
šel kupca, ki mu je ponudil po 0.80 din kg. Posame-
ne glave so bil 2 do 3 din. Na nasipu je bilo tudi do
5 malih voz krompirja, ki je v dobri uri ves prodan.
Krompir je bil na debelo po 1.25 din kg. Velikanske
so zaloge paprike, ki je bila po 4 komade za 1 din.

MARIBOR

Pretkan goljuf pred sodniki

Za svoje goljufije v Ljubljani, Zagrebu, Celju in Mariboru je dobil dve leti robiže

Danes je mali senat mariborskega okrožnega
sodišča imel opravka s pretkanim goljufom in ta-
tom, ki je svoje posle opravljal v Zagrebu, Ce-
lju, Ljubljani in Mariboru, kjer so ga vtaknili
v zapore, odkoder je šel na sodišče, ki ga danes
o njem izreko svojo sodbo.

Je to 32letni brezposelni zasebni uradnik
Franc Mastnak iz Loke pri Zidanem mostu, ki je
bil radi slinih dejanj, radi katerih se je moral
danes zagovarjati, že predkaznovan.

Kdaj se je mož pojavil v Mariboru, je težko
ugotoviti. Prvo svojo lumarijo pa je v Mariboru
izvedel dne 6. februarja letošnjega leta. Za prvo
žrtve si je izbral uslužbenko trafike na Glav-
nem trgu 15 Marijo Doles. Pri njej je na naslov
nekega zdravnika naročil za 200 dinarjev raznih
kolkov, ki jih naj prinese na stanovanje. Naročil
ji je tudi, naj prinese s seboj 800 din, ker ji bo
plačal s 1000 dinarskim bankovcem, ker nima
drobiža. Trafikantinja je poslala na naročeni na-
slov svojo uslužbenko, vendar ji ni dala drobiža
in tako se mu je prvi poizkus ponesrečil. Prav
tako se mu je poizkus ponesrečil pri neki drugi
trafikantiji. Prevara pa se mu je posrečila pri
trgovcu Lahku na Glavnem trgu. Pri tem je mož
naročil pod imenom prof. Beveca raznega dezer-
nega vina za 200 dinarjev z navodilom, naj mu
vino dostavi na njegovo stanovanje v Miklošič-
evi ulici 2. Tudi tukaj je naročil, naj dostavljač
prinese drobiža za 740 din, ker bo račun plačal
s 1000 dinarskim bankovcem. Dostavljač blaga je
Mastnak počakal v veži, mu naročil, naj blago od-
da v II. nadstropju, kjer bo dobil tudi tisočak.
Drobiž v znesku 740 dinarjev je seveda vzel in
nato izginil. Na enak način je istega dne opeha-
ril tudi trdnico Meini.

Z enakimi triki je Mastnak opeharil več oseb
tudi v Zagrebu, Ljubljani in Celju. V Ljubljani
je na ta način skušal škodovati trgovca Andreja
Zormanu, trafikanta Josipa Erjavca in Friderika
Juvana, v Celju pa se mu je posrečila goljufija
pri uslužbenku vinskega trgovca Matkoviča An-
tonu Semrovu, katerega je olajšal za 820 din.

Mastnak ima na vesti tudi dve tatvini, ki jih
je zagrešil v Ljubljani, kjer je blagajniku davne
uprave Rajku Kamenšku ukradel 800 din, urad-
nici zadruge »Ekonomske Minki Zagarjevi«
400 dinarjev. Tudi ti dve tatvini je izvršil zelo spre-
tno. H Kamenšku je prišel Mastnak s prošnjo, naj
mu menja 2000 dinarjev, ki jih je blagajniku tudi
izročil. Ta jih je vtaknil v predal in začel odšte-
vati 100 dinarske bankovce. Med tem se je Mast-
nak spomnil, da bi rad imel kovan drobiž. Bla-
gajnik mu je že naštel 18 100 dinarskih banko-
vcev, ki jih je Mastnak držal v roki. Kamenšek
je pogledal v predal, če ima toliko kovane dro-
biža. Ko mu je odvrnil, da toliko drobiža nima,
ga je Mastnak prosil, naj mu potem oba tisoč-
dinarska bankovca rajši vrne, kar je tudi storil.
Mastnak mu je vrnil na roko odštete bankovce in
odšel. Pri večernem pregledu blagajne je Kamen-
šek opazil, da mu manjka 800 dinarjev. Spomnil
se je na Mastnakov obisk in je bil takoj prepri-
čan, da je obiskovalec v roki znal spretno skriti
8 stotakov in ga tako ogoljufati. Na enak način je
ogoljufal tudi blagajničarko Minko Zagarjevo za
400 din.

Prav velike in lepe paprike pa po 3 za 1 din. Mnoge
gospodnje so kupile kar po 100 in še več paprik.
Na trgu se pojavljajo že domači paražitniki, ki le-
tos zaradi deževja počasi dozorevajo. Drugače je
trg dobro založen s paražitniki iz Novega Sada.
Paražitniki so sedaj po 4 do 5 din kg. Kumare so
poceni. Posebno velike kumare so bile po 1 din.
Stroji fizič je letos zelo dobro obrodil in ni čudno,
da je sedaj trg s fizičom skoraj zatrpan. Včeraj je
bil stroji fizič po 1 din kg. Cene sadju, ako
hruskam, jabolkam, slivam, breakvam in grozdju so
ostale neizpremenjene. Na trgu je pomanjkanje jajc,
ki so se zopet nekoliko podražila. Prejšnji teden je
bilo še 11 jajc za kovača, sedaj jih dajo gospodnje
samo še 9 za kovača. Drobnja jajca je sedaj po
1 din.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite
zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega
»FRANZ-JOSEF«
grenlice.

I Drzna tatvina na kopalšču Ilirije. Te dni
je neznan tat odnesel iz kabine na kopalšču
Ilirije kopalcema Dobroti Rajku in Vrankarju
Pavlu nizke čevlje, sive nogavice, temnorjave
modne dolge hlače, belo športno srajco in de-
narnico z 90 dinarji. Oba kopalca skupaj imata
skoraj 1200 din škode.

I Tatvine perila in blaga. Iz izloženega
okna trgovine A. Žibert v Prešernovi ulici je
neznan tat v eni zadnjih noči odnesel 3 ducate
žepnih robcev, 6 parov moških dokolenk, 6 pa-
rov moških nogavic, belo srajco in usnjati pas
v skupni vrednosti 600 din. — Z dvorišča v
Bernekerjevi ulici pa je nekdo odnesel Jakobu
Porovnetu 200 dinarjev vreden suknjič —
drug tat pa je v baraki v Kobariški ulici
okradel Šaltiču Sulejmanu denarnico s 126 di-
narjev.

MARIBOR

Pretkan goljuf pred sodniki

Za svoje goljufije v Ljubljani, Zagrebu, Celju in Mariboru je dobil dve leti robiže

Mastnak je sprva priznaval le svoje grohe, ki
jih je zagrešil v Mariboru in Celju, vse ostale v
Ljubljani in Zagrebu pa je tajil. Končno pa je
tudi te priznal. V preiskovalnem zaporu je že sam
slutil, da bo obsojen in je prerokoval, da bo do-
bi 3 leta. No, sodniki so bili milejši in so mu
prisodili le 2 leti robiže in 3 leta izgube častnih
prav.

*
m Osebnne spremembe pri mestni policiji. Ka-
kor smo svojas poročali, je bil g. Anton Pukšič
imenovan za poveljnika policijske straže. G. Puk-
šič je te dni dobil tudi že ministrski dekret. Na nje-
govico dosedanje mesto je bil imenovan nadz. priprav.
policijskih agentov tov. g. Emil Kos iz Ljubljane.

m Na državni klasični gimnaziji v Mariboru bo-
do po naslednjem redu: nižji tečajni izpit in pieme-
ni višji tečajni izpit dne 27. t. m. ob osmih; učni
višji tečajni izpit dne 28. t. m. ob osmih; drugi po-
pravni izpiti bodo 29. in 30. avgusta po vrstnem re-
du, kakor je razvidno v 1. šolski veži. Sprejemni iz-
pit za I. razred smejo ponavljati učenci, ki so bili
v juniju odklonjeni in taki, ki zaradi bolezni v ju-
niju niso mogli delati izpita; slednji morajo to izpri-
čati z zdravniškim spričevalom. Izpit bo dne 28.
t. m. ob deseti. Vpisovanje v prvi razred bo dne
4. sept. od osmih do enajstih, za ostale razrede pa
2. in 3. sept., kakor je razglašeno v tiskanem let-
nem poročilu. Vsakdo si naj preskrbi za vpis po-
trebne listine, ker se brez teh ne bo mogel vpisati.
Otvoritveni služba božja bo dne 13. sept. ob osmih
v Alojzjevi cerkvi.

m Poročili so se zadnji čas: Mikaj Valter, kle-
par drž. žel., in Kovačič Genovefa, postrežnica,
Hlebova 4; Walie Reinhold, praktikant, in Mandl
Marija, zasebna uradnica, Sp. Radvanje; Deučman
Ivan, tkalski pomočnik, in Molka Terezija, pletilja,
Terno; Lihteneger Janez, mesarski pomočnik, in
Veirer Marija, navijalka, Pobrežje; Rančl Alojz, tr-
govec, in Slapničar Kristina, pos. hel. Sv. Marijeta
niže Ptuj; dr. Piko Karel, zdravnik, Vinarska 3, in
Koller Jožefa, zobotehnik, Verstovškova 4a; Skorjanec
Maks, obšinski sluga, in Medved Marija,
eluzkinja, Pobrežje; Srne Alojzij, tkalec, Po-
brežje, in Lopič Marija, zlagalka, Sp. Radvanje; Av-
gustin Senveit, šoleki upravitelj, Rače, in Obrat
Angela, sodna uradnica, Ptuj; Čeh Ivo, učitelj v
Vučji vasi, in Ostrc Marija, pos. hel. od Sv. Križa
pri Ljutomeru; Weingerl Leopold, delavec, in Vre-
mec Vida, hel. hišnega posestnika, Počehova 56;
Pastirk Francisek, delavec, in Struc Veronika, ku-
harica, Meljska 85; Milan Straus, železnikar, in Per-
ner Angela, pos. hel. iz Jarenine; Vodusek Ivan,
pos. ein, in Rebernik Marija, pos. hel. od Sv. Mar-
tina na Pohorju; Babšek Konrad in Tišlar Jožefa;
Smolnar Konrad, čevlarski mojster, in Hanc Ma-
rija; Marinšek Franc, trgovec, in Podbrežnik Ma-
rija, uradnica; Brecl Ernest, ključavničar drž. žel.,
in Grasič Hilda, tkalka; Bučinek Albert, delavec,
in Kasper Antonija, delavka; Plateis Mirko, po-
sestnik, in Gizela Krajnc; Spatzek Alfred, avto-
mekanik, in Mikl Marija. Mladim poročencem obilo
sreče!

— Da boste stalno zdravi, je potrebno da
redno pijete Radensko, ki deluje proti bole-
znim ledvic, srca, proti kamnom, skleroz, črni
kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdrav-
je in mladostno svežost.

m 45 litrov vode na m². Za Maribor je bil tork
dan, ko je v letošnjem letu padlo največ dežja.
Padlo ga je na vsak m² 45 litrov.

m Umrla je mestna uboga Terezija Hraštink
85 letu starosti. Naj v miru počiva, sorodnikom na-
še sožalje!

m 2 letni otrok se je ponesrečil pri mlatilnici.
Dve leti stara Marija Gorinšek, hel. posestnika se
je smukala očeli mlatilnice. Otrok je z roko tipal po
kolesu, ki mu je odtrgalo en pret. Malo ponesre-
čenko so oddali v mariborsko bolnišnico.

m Pojasnjena smrt. Pred dnevi smo poročali o
nekem Francu Ropču iz Viničje vasi, katerega so
z veliko rano na vratu nezvestnega prepeljali v
mariborsko bolnišnico, kjer je umrl ne da bi se prej
zavedel. Državno pravdnštvo je sedaj od orožni-
kov pri Sv. Barbari prejelo poročilo, da je Ropča v
prepiru zabol 38-letni Karel Sauperl z žepnim
nožem v vrat. Sauperl, ki so ga orožniki aretirali
in oddali sodišču, dežanje priznava, trdi pa, da ne
ve, kam je Ropča zadel, ker da ga je z nožem su-
nil v velikem razburjenju.

m Tatvica v trgovini. Nekta učiteljica je v ma-
riborski trgovini kupovala živila. Ta čas je spretno
izrabila mlajša ženska in učiteljica ukradla 100 di-
narjev vredno ročno torbico, v kateri je imela 450
din gotovine, legitimacijo in nekaj drugih stvari.

Zahtevajte povsod naš list!

Celjske novice

e Mašna opravila pri planinskih postojan-
kah. V nedeljo, 23. t. m., ob 10 dopoldne bo sv.
maša pri Frisaulovem domu na Okrešlju, ki jo bo
opravił novoustanik g. Roblek iz Solkave. Ob istem
času bo mašno opravilo tudi pri Mozirski koči nad
Mozirjem, kjer bo maševal g. župnik Lojze Sun-
čič. Planince in domače prebivalstvo vabimo na
izlete k imenovanim planinskim kočam, kjer je to
nedeljo dana prilika za udeležbo pri maši.

e Planinska slavnost o priliki otvoritve in
blagoslovitve nove poti iz Logarske doline na Oj-
sircico bo v nedeljo, 1. septembra. Na vrhu Ojstrice
bo ob pol 11 sveta maša, ki jo bo daroval znani
planinec župnik g. Lojze Sunčič. K tej slavnosti
bo vozil poseben avtobus v soboto zvečer iz Celja
do Logarske doline. Prijave sprejema pisarna po-
družnice SPD v Celju do 20. t. m.

e Slovenski romarski delavski dan na Gori
Oljki. Na dan Malega Smarna dne 8. septembra
bo priredila Zveza združenih delavcev, podružnica
Celje, romarski dan na lepi Gori Oljki. Romanju
se bodo pridružili tudi člani Društva združenih za-
sebnih in trgovskih nameščenec, podružnice v Ce-
lju. Vse članstvo obeh organizacij prosimo, da se
udeležijo tega lepega romanja in to sporoče podruž-
nici »Slovenec«
v Celju. Prav tako naj sporoče šte-
vilo udeležencev tudi ostale podružnice, ki se bodo
udeležile romanja, to pa predvsem zaradi potreb-
nega rezerviranja prostorov na vlaku. Iz Celja bo
vozil vlak ob 4.43 zjutraj. Na Gori Oljki bo slovesna
sveta maša in govor, katerega bo imel g. Gregor
Jože iz Ljubljane.

e Slavnostna seja Celjskega šahovskega kluba
bo v soboto, dne 24. t. m., ob pol 9 zvečer v hotelu
Evropa.

e Prvi hmeljski trgovci so se pojavili v Celju.
Govori se, da se omenja kot prva cena hmelju
45 din za kilogram. Seveda so to šele govorice.

e † Klement Kroft. Včeraj zjutraj je umrl v
Celju 80letni upokojeni ravnatelj celjske gimna-
zije g. Klement Kroft. V Celje je prišel l. 1901
iz Ljubljane in bil do preverata ravnatelj državne
klasične gimnazije v Celju, ko je prevzel njegovo
mesto pokojni vladni svetnik g. Lilek. Bil je dober
pedagog, okrajni šolski nadzornik za ljudske in
meščanske šole, občinski odbornik celjske mestne
občine itd. Pogreb bo v petek, dne 23. avgusta, na
mestnem pokopališču v Celju. Naj počiva v miru!

e V celjski bolnišnici je umrla 61 letna pre-
užitkarica Sveinik Marija iz Radobja pri Laškem.
Naj ji sveti večna luč!

e Na okrajnem cestnem odboru v Celju so
razpisana službena mesta banovskih cestarjev.
Prošnje je treba vložiti do 31. avgusta pri odboru,
ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

e Važno za svojece invalidov. Invalidska ured-
ba iz leta 1938 je prinesla novum, ki je javnosti
še premalo znan, državno zaščito rodbin se živeh
invalidov. Ta zaščita se deli v pogojno in brez-
pogojno. Pogojna je odvisna od siromašnosti, ki se
izraža v tem, da dotični ne plača višjega direk-
tnega davka od 200 din letno. Pod to spadajo: brez-
plačno zdravljenje, pod katerim se razume: zdrav-
niška pomoč, postrežba, zdravila: v bolnišnicah,
kopalščih, sanatorijih in okrevališčih, pa tudi
vzdrževanje; dalje so oproščeni vseh taks, ki jih
pobirajo v raznih kopalščih. Druginske doklade
rodbin invalidov z 60 in višjimi odstotki. Brezpo-
gojna zaščita je: pohabljeni, bolni, zlasti pa tuber-
kuozni otroci invalidov in padlih bojevnikov se
zdravijo brezplačno v bolnišnicah, sanatorijih, ko-
pališčih, zdraviliščih in okrevališčih. Legitimacije
za vožnjo po železnici in ladjah 12krat na leto.
Oprostitev šolnine in vseh taks za vpis, izdajanje
raznih potrdil itd. K rodbini spadajo: žena, otroci
do 16. leta, če se šolajo, še do dovršenega 23. leta.
Teh ugodnosti so deležne rodbine vseh zaščitenih
invalidov od 20% do 100% z dodatkom. Vsi za-
ščiteni naj se obračajo na svoje okrajne odbore,
kjer dobe vsa potrebna pojasnila.

e Pojasnilo k notici o velikih tatvinah sta-
rega železa. K našemu večeršnjemu poročilu med
celjskimi novicami o velikih tatvinah starega že-
lezja smo dobili pojasnilo, da je bila tovarna ko-
pit v Loku pri Zusmu popolnoma opuščena že pred
delj časom in je baš vse stroje kupil kot staro
železo še pred nekaj dnevi od tovarne g. Gregor
Gobec, trgovec s starim železjem v Sp. Hudinji
sam. Meseca februarja in marca pa je bil g. Gobec
kupil na svojem domu dva voza starega železa od
Antona Ratajca po dnevni ceni 1.60 din za kilo-
gram. Med raznim železjem, nakupljenem na kme-
tih, je bilo tudi nekaj kosov, ki sta jih O. Ivan in
P. R. ukradla iz tovarne kopit in prodala Ratajcu.
G. Gobec je prevzel železje od Ratajca na svojem
domu vprico policijski stražnik, zapašajoč se na
Ratajčevu poštenje. Ratajc in Gobec sta bila obso-
jena zaradi tega nakupa po § 333 k. z. Sodba še
ni pravomočna. Znan niso še, ko se trdi, da je
bilo pokradenega železa za 25.000 din, skoraj po-
lovica, t. j. 10.000 kg je bilo zaplenjenega pri g.
Gobcu, torej bi ta polovica, 1000 kg, bila vredna
12.500 din, ali kilogram po 12.50 din! Realnost
g. Gobca pa se vidi že v tem, da je potem od to-
varne kupil vse železje, tudi zaplenjeno, po isti
ceni 1.60 din za kilogram. Vse to se lahko doku-
mentarično izkaže.

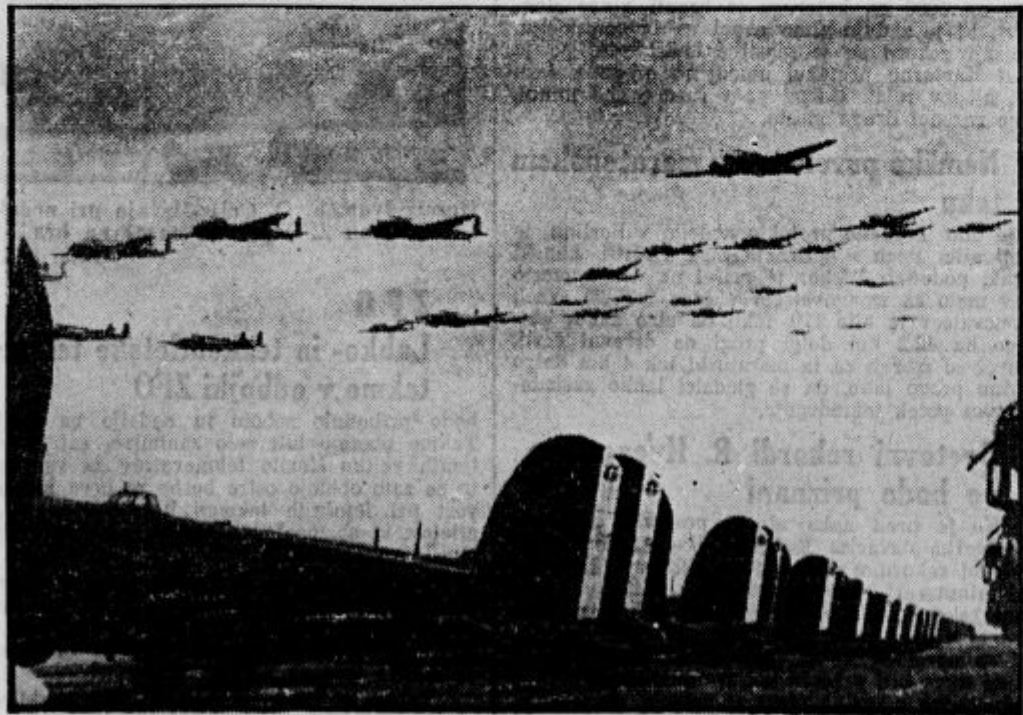
e Brezposelnost in delo. Po evidenci Borze
dela v Celju je na njenem področju 282 brezpo-
selnih, med temi 151 moških in 131 žensk, dočim
je bilo pred 10 dnevi 271 brezposelnih. Na drugi
strani vidimo, da je pri nas precejšnje pomanj-
kanje kuharic in služkinj. Tako Borza dela išče
3 hlapec, 2 čevljarja, 1 mizarja, 30 delavcev za
cestna dela, 6 dekel, 1 natakario, 10 kuharic,
5 služkinj in 1 postrežnico. V uredništvu »Sloven-
ca«
lahko dobi perfektna kuharica informacije o
o dobri službi v nekem bližnjem celjskem hotelu.

e Menice je kar sam podpisal. Gostinčar in
posestnik Zorko Ivan iz Brezne pri Brežicah je
zaman skušal dobiti posojilo pri Obrtni banki v
Ljubljani na lastno ime. Zato je naprosil dva svoja
prijatelja, da sta mu izposlovala 14.000 din poso-
jila. Zorko ni mogel dobiti porokov, zato je menice
sam podpisal. Sodišče ga je obsodilo na šest me-
secev zapor. Na zatožni klopi so sedeli zaradi tega
tudi njegova žena in še dve drugi osebi. Ženo so
obsodili na štiri mesece zapor.

V Sovetiji živi 49 različnih narodov

O Sovetiji in njenem prebivalstvu večkrat go-
voro, da živi tam le ruski narod in nekaj narodnih
manjšin. V resnici pa je Sovjetska Rusija cel kon-
glomerat narodov, saj živi tam nič manj kot 49
različnih narodov. Najštevilnejši so Velikorusi, ki
jih je okoli 100 milijonov, najmanjši narod pa Asir-
ci, teh je le okoli 20.000. So potomci starih Asir-
cev in so zelo ponosni na svoje pradedno poreklo.

Za Velikorusi je največ Malorusov, in sicer
okoli 28 milijonov; Belorusov je 5.200.000. Židov
je okoli 3 milijone in so po velikosti na sedmem
mestu. V velikem prostoru ruske države žive
narodi, katerih imen še nikdar nismo slišali. kot
n. pr. Komijci, Karakalpakci, Adigejci, Karacejci
in tako dalje.

Italijanska letala pripravljena za napad

KULTURNI OBZORNIK

O pouku slovenščine in srbohrvaščine v srednjih šolah

K večeršnjemu dopisu g. dr. M. Robiča o tem predmetu moram dati nekaj pojasnil, da ne bo nepotrebnih krivičnih sodb in zgražanja. Prav istega miljenja kakor dr. M. Robič smo slavisti vsi, zato smo izdelali temu ustreznimi načrti že 1934 in ga po svoji organizaciji Slavističnega društva predložili vsem odgovornim oblastem, da v teh smereh preuredi učni načrt za Slovence. Zadeva je bila že blizu uresničitve poleti 1938, ker je gospod min. prosv. Magarašević pokazal veliko razumevanje za stvar, a so volitive in njegov umik iz vlade preprečili pametno rešitev. Lahko zaupamo javnosti, da se zadeva danes zopet rešuje in da je morda le pred končno rešitvijo. V kakšni obliki bo mogla biti sprejeta, se bo kmalu pokazalo. Razdelitev snovi je bila v načrtu natančno taka, kakršno predlaga g. dr. Robič: najprej zgodovinsko analitična, nazadnje teoretično sintetična. Tudi glede pomanjkanja časa ima povsem prav.

Kar pa g. dr. Robič pravi o knjigah, da je sramota, da za višje razrede še nimamo primernih učnih knjig, bi bilo res in prav, ko bi imeli načrt. Dokler je veljavni obstoječi učni načrt, ne bo nihče tvegala, da bi pisal in zalagal knjigo, ki je oblasti ne bodo potrdile zaradi neskladnosti z učnim načrtom. Nesmisel pa je, da bi Slavistično društvo z eno roko zahtevalo spremembo učnega načrta, z drugo pa po starem učnem načrtu oskrbovalo knjige. Vsaka sprememba učnega načrta ustvarja pri nas strah in zmedo na polju učnih knjig. Saj smo prav sedaj zopet pred velikimi težavami. Komaj smo v desetih letih dobili prvo vrsto učnih knjig za francoščino od I. do VIII. razreda, je že postavljena pod kap in jo mora zamenjati vrsta nemških učnih knjig, preden smo za nemščino po dosedanjem načrtu dobili zaključeno vrsto učbenikov. Taka negotovost ustvarja strah pri založnikih in avtorjih, zakaj dobra knjiga se ne dela s škarjami, tudi ne čez noč, marveč zahteva prav temeljitega premisleka in reševanja.

Prepričani smo dalje, da je tako za slovenščino kakor za srbohrvaščino nemogoče, da bi jih tlačili v isto knjigo, ko delamo tako krivico eni kakor drugi. Tudi če bi ne mogli deliti slovenščine in srbohrvaščine v dva predmeta, je nujno potrebno, da dobimo zanj vsaj eno tedensko uro več, kakor

smo jo imeli pred združitvijo obeh jezikov v en predmet, ko so bile slovenščini odločene 3 ure, srbohrvaščini pa 2. Prav tako bi kljub morebitni združenosti morala biti dana Slovincem možnost, da si oskrbimo posebne učne knjige za slovenščino in posebne učne knjige za srbohrvaščino. Nikdar ni bila naša volja, da bi srbohrvaščino po naših šolah zanemarjali in omalovaževali — če tako delajo drugi s slovenščino, je njih zadeva —, pač pa smo zmeraj zagovarjali pametno ureditev, ki naj bo na vse strani pravična in smotrna. Zato ne gre, da bi stiskali srbohrvaščino po slovenskih čitankah, morda celo v tako sramotno ozkem obsegu, kakor to delajo srbskohrvatske učne knjige s slovenščino, n. pr. nova Čukovičeva Citanka za V. in VI. razred, ki ima na 390 straneh samo 6% slovenskih sestavkov in 2 strani prevoda Cankarjeve črtice. Tako delitev zahtevajo didaktični razlogi, ker ne gre, da bi dijak mešal dva sorodna, a popolnoma opredeljena jezika. Prav tako pa je težko uporabljati srbskohrvatske učne knjige po slovenskih šolah, ker so z ene strani preobširne, z druge pa teksti niso obdelani tako, kakor je Slovincu potrebno za dobro razumevanje. Zato je zahteva po ločenih učnih knjigah nujna in mora obveljati tudi v primeri, ko bi jezikov ne ločili v dva predmeta.

Se na eno stvar moramo mimo gredé opozoriti pri vprašanju učnih knjig za višje razrede. Za uspešen pouk v književnosti in narodnem jeziku nikoli ne more zadostovati samo učna knjiga. Ta mora biti bolj vodilo pri delu kakor edini vir izobraževanja. Dijak v višjih razredih mora mnogo brati, seveda ob navodilih šole in doma. Zato mora imeti poleg učnih knjig na razpolago tudi izjave del s primernimi uvodi in opombami, bodi del v celoti ali v izvečkih in z analizami. Zato si ne sme ne profesor ne dijak v višjih razredih domisljati, da je z učno knjigo samo že rešeno važno vprašanje pouka. Rešeno bo le toliko, kolikor bodo knjige prinesle dobrih navodil za enotno, resno in smotno delo.

Toliko se nam je zdelo potrebno dostaviti k izvajanjem dr. M. Robiča, da ne bo kdo sodil, kakor da odgovorne organizacije niso naredile ničesar za rešitev važnega vprašanja. J. Šolar.

† Franc Kavčič

V torek, dne 13. avgusta t. l. je v Bohinjskem jezeru utonil **Franc Kavčič**, član državne opere v Ljubljani. Z njim smo izgubili enega najbolj nadarjenih umetnikov. Ne samo pevec, tudi odlični slikar je bil in je mnogo obetal. — Rodil se je 21. marca 1911 kot sin ubogih kmetijskih staršev v Zagorju pri Sv. Petru. Že kot mlad deček je kazal velik talent za slikarstvo in kiparstvo, saj je izrezoval podobe in jaslice v obdobju vseh vaščanov. Poseben talent pa je kazal za petje. Že mlad je postal organist v domači župni cerkvi. Poleg tega je vodil še več samostojnih pevskih zborov, ki so bili znani po vsem Kraju.

Zelja po nadaljnji izobrazbi ga je gnala, da je stopil v uk k mojstru Šabcu, kjer se je izučil za slikarja. Vendar se ni mogel najti miru. Znova se je posvetil petju. Pred petimi leti je pribežal čez mejo v Ljubljano. Znova je pričakoval, da bo našel svoj smoter. Večkrat je trpel pomanjkanje, a tožil ni nikomur. Znal si je poiskati kruh. V slikarstvu je tako napredoval, da je ustvaril nekaj prav umetniških del. S temi slikami se je preživljal. Sodeloval je pri različnih ljubljanskih pevskih zbora, zlasti v zboru »Tabor«, kjer je nanj takoj postal pozoren g. pevovodja Venturini. Zaradi njegovega lepo barvanega baritona ga je priporočil g. Juliju Betettu. Kmalu potem se je nadarjeni pevec res vpisal na konservatorij in študiral pri g. Betettu solo petje. Bil je vseskozi odlični dijak. Na konservatoriju je ostal dve leti. Medtem pa je obiskoval tudi večerne tečaje umetniške šole »Probusa«, kjer sta ga profesorja Anton Sever in Rajko Šubic imela za najbolj nadarjenega dijaka slikarja.

V petju je kmalu napredoval, da smo ga že v jesenski sezoni 1938-39 videli na deskah ljubljanske opere, kjer je s svojim petjem v zboru in s svojo igro zavzemal odlično mesto. Pri gospe Dolencevi, kjer je še privatno študiral, se je tako izpopolnil, da je imel že to sezono nastopiti na odru v večjih solo partijah.

Vendar je božja previdnost hotela drugače. Počitnice v Bohinju, kamor je odšel s prijateljem slikarjem, da bi delala, so mu prinesle smrt. Pol ure prej je še igral harmoniko, potem pa je odšel v vodo, kjer ga je verjetno zadela kap in je utonil. Našli so ga šele čez dva dni prav na istem mestu, kjer so ga videli stati.

Ni mu bilo dano, da bi se bil razvil popolnoma in dokazal vse svoje zmožnosti. Njegova tragična usoda nas boli toliko bolj, ker je bil pokojnik tudi v življenju blag značaj. Kakor je bil sam miren in tih, tako tih in neopazna je bila tudi njegova smrt. Saj se ga časopisi skoraj spomnili niso. Kljub temu, da je že mnogo ustvaril, je bil skoraj popolnoma neznan. Mnogo je temu kriv sam, ker ni nikdar silil v ospredje in se celo na svoje najboljše slike ni nikdar podpisoval. — Naj mu bodo vsaj te vrstice v skromen spomin!

Iz srbskega slovstva

V Beogradu je začel izhajati »Glasnik Narodne biblioteke«, ki je službeno glasilo istoimenske ustanove. List ureja upravnik biblioteke Dragoslav Ilić. Revija izhaja letno v dvanajstih številkah, po potrebi pa še v večjih. Doslej sta izšli dve dvojni številki. Poleg strokovnih člankov prinaša tudi bibliografijo. Revija je izpolnila veliko vrzel v srbskem znanstvenem življenju. Naroča se: Kosančević Venac 12 Beograd, Narodna biblioteka. Letna naročnina 100 din.

Inž. M. Pypović je objavil študijo o **Kosti Abraševiću**, kjer obširno razpravlja o življenju in delu tega izrazitega socialnega srbskega pevnika.

V »Biblioteki nezavisnih mladih pešaca« sta izšli dve pesniški zbirki **Vladimirja Skitnika** (»Intima« in »Zemlja ne zna zagranice«).

Ostanki sestreljenega angleškega letala na letališču Aalborg

Bombniki na parni pogon

V ameriskem mestu San Francisco so l. 1932 poskušali nove parne motorje namesto sedanjih eksplozivnih motorjev, ki povzročajo velik ropot in sovražnika že od daleč opozarjajo na svoj prihod. Prvi poskusi so pokazali slabe uspehe.

Misel na motor s parnim pogonom je še živele. Nemški inženir Huttner se je zopet in zopet povračal na to vprašanje. Po dolgih poskusih mu je uspelo popolniti to vrsto motorjev. Novi poskusi so pokazali, da so letala s to vrsto motorjev zelo pripravna v tistih primerih, ko je treba v tistini prepeljati padobranci v sovražnikovo deželo. Težava je v tem, da tudi ti motorji niso popolnoma neslišni in jih moderni prisluškovalni aparati lahko zaslišijo na precejšnjo razdaljo. Ti aparati najavijo še celo slabši šum, kaj šele te motorje. Zato si pomagajo na drug način. Letala na

parni pogon letijo skupaj z letali na bencinski pogon. Ko obrača obramba vso pažnjo na ropot glasnejših motorjev, se parna letala polagoma oddaljuje in se neopazno in neslišno spustijo v sovražnikovo zaledje. Zaradi tega pripisujejo parnim letalom v bodočih vojnah še veliko bodočnost. Sedaj še niso posebno nevarna.

Milijone let staro jajce

Na kalifornijski univerzi imajo jajce, staro nekaj milijonov let. Je to okamenina, ki jo je našel neki kopač zlata v reki Gili med trdim apnencem. Ko so ga očistili, so videli, da se prav nič ne razlikuje od navadnega gosjega jajca. Notranjost tega jajca pa je popolnoma drugačna. Röntgenski pregled ni povsem uspel. Le to so ugotovili iz lege, v kateri so jajce našli, da je staro več milijonov let.

ŠPORT

Plavalna liga

Jadran (Split) : Ilirija (Ljubljana)

v petek 23. t. m. ob 20.30 v kopališču Ilirije

Še nikoli ni plavalno prvenstvo povzročilo toliko uganj, prerokovanj, ostrih in težkih borb, kakor ravno letošnje. Pred pričetkom samega prvenstva so »mogočniki« iz Zagreba najavili: »Ilirija je slaba — nima plavčev in bo v prvenstvu najbrž — outsider«. In glej čudo! Ta »slaba« Ilirija — brez plavčev — je postala čez noč pretendant za prvaka. Ugibanja in prerokovanja so zelo hitro utihnili. Ilirija je vodila do včeraj z povprečno 61.16 točkami. 19. t. m. je Viktorija (Sušak) zmagala nad Splitskim Jadranom z 63—46 točkami (Ilirija-Jadran v Splitu 69—42). Največ točk za Jadran je zopet priborila Bear Danica, ki je zmagala na 100 m.

Viktorija (Sušak) : Jadran 63 : 46

400 m prosto moški: 1. Defilipis (V) 5:29.6, 2. Curtini (V) 5:31.7, 3. Belotti (J) 5:32.2, 4. Puljo (J) 5:55.

100 m prosto ženske: 1. Beara (J) 1:17, 2. Boršič (V) 1:21.5, 3. Krmpotič (V) 1:21.9, 4. Sidar (J) 1:22.2.

100 m hrbtno moški: 1. Vidmar (V) 1:15.6, 2. Perleta (J) 1:17.2, 3. Bakašun (J) 1:17.2, 4. Sabljčič (V) 1:22.

200 m prsno ženske: 1. Boršič (V) 3:30.3, 2. Stipanovič (J) 3:48.4, 3. Candrič (V) 3:58, 4. Ivančič (J) 3:58.2.

100 m prosto moški: 1. Defilipis (V) 1:02.4, 2. Curtini (V) 1:02.6, 3. Petrone (J) 1:04.2, 4. Tresič-Pavičič (J) 1:06.2.

100 m hrbtno ženske: 1. Beara (J) 1:29.6, 2. Wimmer (V) 1:30.8, 3. Krmpotič (V) 1:33.6, 4. Frančički (J) 1:50.

200 m prsno moški: 1. Grčinič (V) 2:53.2, 2. Kolar (J) 2:58, 3. Paškeš (J) 3:09, 4. Nonweiler (J) 3:12.

4x100 m prosto ženske: 1. Jadran 5:29.5, 2. Viktorija 5:39.7. V tej stafeti je Bearova plavalna 1:13.

4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 9:54, 2. Jadran 10:38.

Položaj ligaških klubov v številkah je:

Viktorija	4	4	0	245	61.25
Ilirija	6	3	3	367	61.16
Jug	7	6	1	426	60.85
Jadran	5	0	5	229	45.80
ZPK	6	1	5	258	43.—

Letošnje balkanske igre se bodo le vršile

Turčija kot prirediteljica letošnjih balkanskih iger je podvzela vse potrebno pri prizadetih balkanskih lahkoatletskih zvezah, da bi se letošnje balkanske igre kljub sedanjemu neugodnemu položaju izvedle. Turki namreč predlagajo, da bi se izvedle 11. balkanske igre sredi oktobra v Istanbulu s krajšanim programom in z manjšo udeležbo.

3000 m v 8.9 in 8.11.8

O priliki neke športne prireditve v Stockholmu sta dva Šveda izboljšala svetovni rekord v teku na 3000 m, katerega je branil Finec Hockert, ki je zadnjo zimo padel na bojnem polju. Prejšnji rekord se je glasil 8:14.8. Sedaj pa je Šved Kaelarne pretekel omenjeni progo v času 8:9, njegov rojak Haegg pa v času 8:11.8 minut, ki je zasedel drugo mesto.

Nemško prvenstvo v maratonskem teku

ki je bilo izvedeno preteklo nedeljo v Berlinu, je dobil atlet Puch v odličnem času 2:35:04. Lanski prvak, podoficer Weber je prišel na drugo mesto prav malo za zmagovalcem v času 2:35:25. Vseh tekmovalcev je bilo 170, tekli pa niso kakor običajno na 42.2 km dolgi progi na državni cesti, temveč so izbrali za ta maratonski tek 4 km dolgo krožno progo tako, da so gledalci lahko zasledovali ves potek tekovanja.

Svetovni rekordi R. Hvegerje ne bodo priznani

Ko je pred nekaj dnevi postavila svetovna rekordarka-plavalka Ranghild Hveger zopet nov svetovni rekord v plavanju na 1500 m v času 21:10.1 minut (pri čemer je spravila s sveta tudi svetovni rekord na 1000 m) je prav gotovo mislila, da ima v svoji posesti 35 svetovnih rekordov. Sedaj pa poročajo, da zadnji njen fenomenalni rezultat ne more biti priznan kot svetovni rekord, kajti mednarodna plavalna zveza je mnenja, da je smatrati plavanje njenega rojaka Poula Petersena, ki

je plaval z njo do 1400 m kot pomoč, češ da jo je nekako vlekel. Ker pa je po tozadevnih pravilih taka pomoč prepovedana, se svetovni rekord Hvegerje ne more priznati kot nov svetovni rekord. Kakor pa poznamo Hvegerjevo, si s tega ne bo nič storila, temveč bo pri prvi priložnosti plavalna omenjeno progo v novem svetovnem rekordnem času — seveda brez Poula Petersena.

Svetovna plavalka R. Hveger

ni nekaka mešanica mož in žene, ampak je pri njej ravno nasprotno res. Toliko ima ta svetovna plavalka ženskega na sebi kakor malokatera druga športnica svetovnega formata. Kar ima moškega na sebi so samo njeni rezultati v plavalnem športu. Tako je na primer njen najnovejši svetovni rekord v plavanju na 1500 m v času 21:10.1 tak uspeh, da bi lahko z njim v mnogih športnih deželah moški zmagali pri svojih državnih tekmah. Preteklo nedeljo je hotela Ranghildova tekmovati z moškimi. To je bilo krika in vika in zlasti so se moški protivili plavati z žensko. No dobro, si je mislila Ranghildova in je sama skočila v vodo ter plavala. Paul Petersen jo je spremljal 1400 m — in je plaval, da so vsi moški kar debelo gledali.

Proti Harbigu ne pomaga nobena taktika

Če bi bile sedaj svetovne olimpijske igre, ni tekača, katerega bi se moral bati Harbig. Ni namreč taktike, katera bi se dala uporabiti napram temu fenomenalnemu tekaču sveta. Od vzdrži vsak tempo, ki ga mu dikтира nasprotnik in je na koncu, v finišu še vedno najhitrejši. To je italijanski tekač Lanzi še vsakokrat doživel, kadar se je z njim srečal. Svetovni rekorder ni prišel kar sam od sebe do takih uspehov. Training, trdo delo in zopet training. Dolgo je trajalo predno je prišel Harbig do današnje višine.

Telesna vzgoja v francoskih šolah

Nov francoski zakon predvideva za telesno vzgojo precej časa. Tedensko hočejo dati telesnim vajam po 11 ur v programu šolskega pouka. Obenem predvideva omenjeni zakon, da se zabrani šolski mladini do gotove starosti vstop v kako organizacijo.

Hercig Ivan, F. O. Celje, izvaja pri nedeljskih tekmah ZFO premet nazaj na bradlji

Foto: I. K.

ZFO

Lahko- in težkoatletske tekme ter tekme v odbojki ZFO

bodo prihodno soboto in nedeljo na Stadionu. Tekme obetajo biti zelo zanimive, saj je prijavljenih veliko število tekmovalcev za vse panoge in se zato obetajo ostre borbe za prva mesta. Novost pri letošnjih tekmah bo tekovanje težko atletov, ki nastopajo v dviganju uteži ter v grško-rimski rokoborbi.

Lahkoatlete opozarjamo na spored, ki smo objavili v večeršnjem »Slovincu«. Sploh opozarjamo vse tekmovalce, da točno zasledujejo navodila, katere bomo še objavili jutri in v soboto. Tekme se vrše ob vsakem vremenu!

Tekme so dostopne javnosti proti nizki vstopnini.

Odločilne partije na turnirju v Celju

Celje, 21. avgusta.

Na srednji turnirja je bil dosežen višek, ker so ravno sedaj erezanja med glavnimi favoriti, ki bodo odločila ali popolnoma ali veaj v veliki meri, kdo se bo izrinil v ospredje. Ponavljamo na kratko rezultate 8. in 9. kola. V 8. kolu so končale partije: Drašič : Popović 0 : 1, Zuk : Sorli 0 : 1, Subarič : Majstorovič 1 : 0, Berner : Mlinar 1 : 0, Jerman : Pavlovič 1 : 0, Mišura : Šiška 0 : 1, Medan : Savič 0 : 1, Grašer : Gottlieb 0 : 1 in Marek : Smigovec 0 : 1. V 9. kolu so končale partije: Smigovec : Drašič 1 : 0, Gottlieb : Marek 1 : 0, Savič : Grašer 1 : 0, Šiška : Medan 1 : 0, Pavlovič : Mišura 1 : 0, Mlinar : Jerman pol, Majstorovič : Berner 0 : 1, Popović : Zuk 1 : 0 in Sorli : Subarič 1 : 0. Najvažnejša partija 9. kola je bila med favoritoma Sorlijem in Subaričem. Sorli je po natančni igri v otvoritvi dosegel boljšo pozicijo in je prišel do silovitega napada, v katerem pa je zamudil ugodno priliko in Subarič se je rešil v končnico. Končnica je bila za Sorlija izglednejša in jo je po dolgi borbi dobil. S to zmago je prišel Sorli v vodstvo obremen z Bernerjem pred Jermanom, Subaričem, Šiško in drugimi.

V 10. kolu sta klubaka tovariša Medan in Pavlovič že po eni uri igranja remizirala. Subarič je s Collejem dosegel proti Popoviću močan napad in zmagal s matnim napadom. Drašič je v dunajski partiji brez težav premagal Zuka. Grašer in Šiška sta igrala igro damskega kmeta. Šiška je prišel v prednost, osvojil kmeta in nasprotniku v 42. potezi napovedal mat v treh potezih. Mišura je poskusil proti Mlinarju s kraljevim gambitom in dosegel lepo pozicijo, v kateri je korektno žrtvoval fi-

guro za napad. Napada pa ni nadaljeval dobro in zasel v izgubljeno končnico, katero je po prekritivni izgubil.

Po partiji je Mišura izjavil, da bi po žrtvi figure dobil partijo, če bi Mlinar najbolje odgovarjal, tako pa je še izgubil. Majstorovič se je branil proti Jermanu z Njemcovičev obrambo, toda je zasel v slabo pozicijo. Jerman je z dobro igro končno osvojil kmeta in zmagal v končnici. Ostale tri partije so ostale nedovršene. Sorli se je branil proti Bernerju s kraljevske indijske obrambo nekoliko po svoje in nastala je izredno težka pozicijska igra, v kateri je Berner dobro pariral vse Sorlijeve poskuse, da bi se igra zaostila. Po 36. potezi sta nasprotnika zamenjala šele enega kmeta, dočim so vse ostale figure še ostale na deski. Pri nadaljevanju po prekritivni je končno Sorli le zaostрил igro in ima sedaj po vsem videzu boljše izgled. Partija še ni končana. Marek je v angleški otvoritvi dosegel močnejšo pozicijo proti Saviču. Napada potem ni dobro izvedel in je komaj obdržal ob prekritivni nekoliko boljše pozicijo. Smigovec je proti Gottliebu dosegel lepo pozicijo, toda je pozneje svoje izgled pokvaril in je nevarnost, da bo pri nadaljevanju partijo izgubil.

Stanje po 10. kolu: Jerman in Subarič 7 in pol, Berner in Sorli 7 (1), Šiška 7, Smigovec 5 in pol (1), Drašič 5 in pol, Gottlieb 5 (1), Mlinar 5, Marek in Savič 4 (1), Majstorovič, Mišura, Pavlovič in Popović 4, Medan 3, Grašer in Zuk 1 in pol.

V 11. kolu igrajo: Gottlieb-Drašič, Savič-Smigovec, Šiška-Marek, Pavlovič-Grašer, Mlinar-Medan, Majstorovič-Mišura, Popović-Berner, Sorli-Jerman in Zuk-Subarič.

»Bistrica« odkrije ploščo z reliefom pisatelju Kersniku

25. avgusta 1910 bo imel Črni graben, vsakemu znan po Jurčič-Kersnikovih »Rokovnjaci«, svoj praznik. Prišli bodo študentje iz vsega okraja, da počaste spomin velikega sorojca, pisatelja Kersnika. Na rojstnem kraju, gradu Brdu, mu bodo odkrili veličastno ploščo z njegovim reliefom. Tako Bistrica nadaljuje svoje kulturno poslanstvo, ki ei ga je postavila v svoj program, da vsakemu kulturnemu delavcu v okraju postavi trajen spomenik. Kdo se ne spominja proslave kulturnih delavcev 5. septembra 1937., ko so obiskali dom Frana Mašlja-Podlimbarskega, Janka Kersnika, Ivana Vesela Koseskega, dr. Frana Detela, Janeza Trdnice, Jerneja Kopitarja, Antona Medveda in povsod izročili v rojstne domove omariče z deli in spominsko knjigo? Ali odkritja plošče Juriju Japlju in generalu Maistu ob 25 letnici. Zamisel temu edinstvenemu delu je dal France Skofic, ki letos prav z isto gorečnostjo vodi že tretje leto kamniške študente. S koliko vemo se je trudil, da bi prav letos obiskali vse kote v kamniškem okraju in na kulturnih delavcih pokazali vso življenjsko silo slovenskega naroda, da bi se duh naših velikanov prelil v slehernega delavca in vsčana. Zato ga je tem bolj zadelo čudno nerazumevanje, zaradi katerega so morali študentje odgovoriti odkritje plošče Mihiu Paglovcu v Sp. Tuhinju.

Z odkritjem plošče pisatelju Janku Kersniku izreža »Bistrica« ponovno svojo voljo, da počasti in pokaže ljudstvu njegove kulturne delavce, katerih napor ga dviga in mu kaže pota. Izraža svoje spoštovanje vsakemu pozitivnemu in iskrenemu delu, posebno pa še onim velikim stvaritvam, ki so se dvignile visoko nad dnevno ravan in postale narodna last. In tako delo je brez dvoma tudi Kersnikovo! V spoznavanju in spoštovanju svojih kulturnih delavcev vodi bistriške študente pot med narod, da mu pokaže žive vire narodnega bogastva, in da samo raste v skupnosti z njim in ljubezni do nje.

Sporod prireditve je tale: Ob 9 sv. meša, ob 10 odkritje plošče z govori.

Popoldne pa bo dijaštvo imelo svoje »tretje delovno popoldne« s sledečim eporedom:

Ob 15: »Vprašanje slovenskega naroda v letu 1940«.

Ob 16.30 »Slomšek kot narodni buditelj in vzgojitelj« (g. prof. Maks Miklavčič).

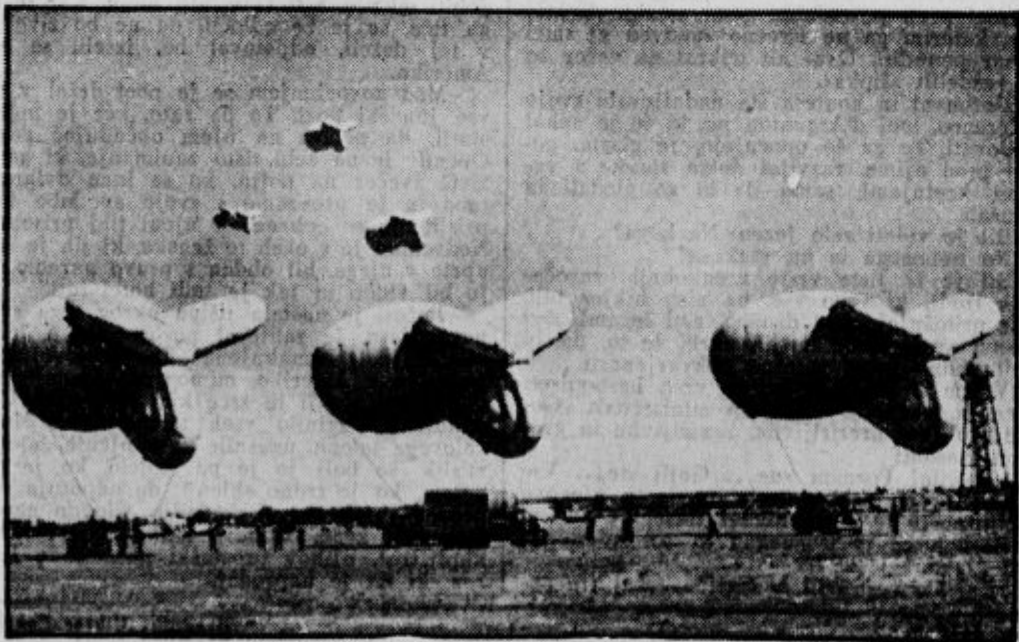
Bistrica iskreno vabi vse, da se prireditve udeleže.

Sodni sluga med neurjem utonil

Logatec, 21. avgusta.

Sodni sluga Tomaž Lampe, star okoli 28 let, je bil poprej v službi pri davčni upravi, lani pa je prestopil v sodno službo ter je bil kot dnevničar-služilec dodeljen tukajšnjemu okrajnemu sodišču. V torek zjutraj in dopoldne so ee tudi v logaški kotlini vrstili hudi nalivi. Kljub elabemu vremenu se je Tomaž Lampe s kolesom odpeljal iz Logateca v Zire, da tam opravi kot izvršilni organ neko rubežen. Po končanem opravku se je med hudim dežjem vračal iz Zirov nazaj v Logatec. Med Rovtami in Zirmi ee nahaja kraj, ki ga domačini nazivljejo kratko »Sopot«, tam teče potok Hleviščica, ki se izliva potem v Zirovsko Soro. Čez ta potok je vodil na omenjenem mestu betonski most, ki pa se je po nekem naključju letos spomladaj porušil. Za silo so nato tem postavili lesen most. Potok je sicer majhen, toda ob živih se spremeni v hudournik.

Tomaž Lampe je privozil okoli 11 dopoldne na sredo mostu. Kar je zagrmelo in most je vzela naraščajoča voda. Nek graničar, ki je bil v bližini, je dobro videl, kako je Lampe s kolesom vred padel v potok in kako so ga deroci valovi zagnili. Včeraj popoldne, ko je nehala deževati, so bili zirovski orožniki obveščeni o Lampetovi nesreči. Preiskali so ves kraj od mostu proti izlivu potoka v Soro. Trupla niso našli. Pač pa so orožniki okoli 18 javili

Obrambni baloni na angleški obali.

Moderni izletni »avtobus« z dvema HP na Danskem.

oko se je zasolilo, ko so začele ob zatonu prelepega poletnega sonca padati gruge na belo krsto pokojnega Janka. Počivaj v miru in naj Ti bo lahka zemljica slovenska! Zalujočim bratom in sestram naše iskreno sožalje!

Jesenice

V slovo. Te dni se je z Jesenic poslovil tukajšnji policijski komisar g. Milan Wohinz. G. Wohinz je bil na Jesenicah nad 7 let in je vodil od kraja obmejni policijski komisariat. Ko pa je bila na Jesenicah ustanovljena policija, je bil imenovan za šefa pol. komisariata. Malokomu je poznana težka in odgovorna služba na obmejnem komisariatu. To težko službo je izvrševal g. Wohinz polnih sedem let vestno do države in korektno do ljudi, da si je pridobil vse spoštovanje. Sploh je ves značaj in vsa službenost g. Wohinza bila vestnost in korektnost. Jesenčani se mu zahvaljujejo za vse dobro in mu želijo, kakor tudi njegovi gospe, veliko življenjskih uspehov. — V Ljubljano in Maribor so bili premeseni tudi g. Jože Brezan, pol. pristav, ki je prišel na Jesenice pred štirimi leti in pomagal ustanavljati težko pol. službo. Prav tako se je poslovil podnadzornik pol. agentov g. Albin Koritnik, vesten in korekten uradnik — tudi med prvimi ob ustanovitvi policije na Jesenicah. G. Jelinč odhaja v Maribor, g. Peter Bizjak, ki je vršil težko službo v kraju nad 20 let, pa na novo službeno mesto v prestolnici.

Zelo slaba usluga. Ko so Jesenčani občudovali lep skupen nastop prve vrste telovadcev, so videli v tem prav koristno pobudo na meji domovine. Fantje, eni kakor drugi, pa so že v naprej rekli, da naj novinarji pazijo, da ne bodo napravili kakih škodljivih preprirov. Lepo so poročali vsi časopisi in priznavali objektivno. Ta objektivnost pa je zaboletela nekega dopisnika v »Narodu«, da je začel odgovarjati po starem načinu. Smer tistega sestavka v »Narodu« pravi, da je sodelovanje nemogoče, ker so pač eni boljši, drugi pa slabši. Kako slabo uslugo je napravil ta zastareli način poročanja, se vidi najbolje po tem, da je dotičnega dopisnika po usih nakresal celo »Sokolski glasnik«, ki je pohvalil sodelovanje telovadcev na meji domovine in pokazal na to slovo kot na vzor.

Ko so kopali temelje za novo zvezdarno, so odkrili še sledečo zanimivost: Mont Blanc je pokrit z debelo snežno kapo. Ko so za postavitev temeljev to snežno plast sondirali, so našli pod njo še na debelo plast ledu, v prerezu najmanj petnajst metrov debelo. Šele pod njo se nahaja prava skala. Če snežno in ledeno plast odračunamo, bi bil Mont Blanc v resnici samo 4780 m visok, točno 5 metrov nižji ob bližnjega južnega vrha v montblanski verigi: »Rocher sans Nom«, »skala brez imena«. Ta vrh nima snežne in ledene kape. V resnici je torej ta gora brez imena najvišja gora v Evropi in ji je Mont Blanc to čast ukradel s svojo kapo.

To pa nas ne ovira, da se ne bi ob petdesetletnici postavitve zvezdarne na Mont Blancu spomnili tega častitljivega očaka med gorami.

Ostanki potopljene ladje v Kanalu.

Politična usoda Dobrudže v zadnjih 70 letih

Pred nekaj dnevi je bilo v pogajanjih med Rumunijo in Bolgarijo rešeno vprašanje Dobrudže. Zanimivo si je ogledati spremembo usode te dežele v zadnjih sedemdesetih letih.

Leta 1870 je osnoval sultan s posebnim fermanom nezavisno bolgarske cerkev. Vsa Dobrudža do Donave, vključno tudi Delto je bila takrat dodeljena novo osnovani bolgarski nezavisni cerkvi.

Na konferenci poslanikov veselih v Carigradu leta 1876-77 je bila cela Dobrudža do izliva Donave vključena v avtonomno vzhodno-bolgarsko pokrajino z glavnim mestom Trnovo. Na mirovni pogodbi v St. Štefanu je bila l. 1878 Dobrudža prvič razkosana na dva dela. Severni del nad črto Raso na Donavi — Mangalija ob Črnem morju je bil dodeljen Rusiji, ki pa ga je dala Rumuniji v zameno za južno Besarabijo, ki je bila Rusiji odvzeta v pariškem miru l. 1856. Južna Dobrudža pa je pripadala kneževini Bolgariji. Na berlinskem kongresu l. 1878 je bil Bolgariji dodan ostali del Dobrudže. Nova meja je tekla sedaj severno od mesta Silistrie proti Črnemu morju, kjer se je končala 15 km južno od Mangalije. S petrograjskim protokolom je morala Bolgarija odstopiti Rumuniji mesteca Silistrio l. 1913. V bukareskem miru leta 1913 je zgubila Bolgarija južno Dobrudžo. Nova meja je bila napravljena tako, kot je še danes. Po doletih miru v Bukarešti l. 1918 je bil severni del Dobrudže pod soupravo starih centralnih sil, južna Dobrudža pa je zopet pripadla Bolgariji. Na temelju mirovne pogodbe l. 1919 je Rumunija zasedla severno Dobrudžo in jo je obdržala do letošnjega leta.

Koliko izstreliva so potrošili v tem stoletju

Izračunali so, da je bilo v tem stoletju izdelanega in v vojnah potrošenega toliko izstreliva, da bi ga komaj naložili v vlak, dolg od zemlje do lune. V svetovni vojni (1914-1918) so po približnih računih potrošili toliko orožja in smodnika, da bi ga komaj prepeljala kolona tovornih avtomobilov, dolga kot ekvator.

Nemški vojaki na cvetličnem trgu v Amsterdamu

Sir Cyril Newall poveljnik britanskega letalstva

V velikih zračnih bitkah, ki se vsak dan odigravajo nad Anglijo, ima na angleški strani važno vlogo sir Cyril Newall, poveljnik britanskega letalstva. Njegova osebnost je zavita v tajno in je tudi Angležem malo poznana. Sedaj je 53 let star in je za svoj položaj vsaj po angleških pojmihi še zelo mlad. Vitec, ne preveč visok, ima postavo pravega pilota. On je v resnici veteran med piloti. Kot sin polkovnika je bil rojen v Indiji. Po končanih solah v Sandhurstu je stopil v pehoto. Kaj hitro so ga poslali v Indijo. L. 1911 je potoval v Anglijo in ta pot je bila usodna za njegovo nadaljnje življenje in kariero. Takrat je prvič videl stroj, ki so ga imenovali aeroplan. Od tega časa je posvetil vso svojo skrb in zanimanje letalstvu, ki so ga takrat še mnogi smatrali za nekoristno in nevarno igrakanje. Ves dopust je izkoristil v

Živi strelovodi na Mont Blancu

Značilno je, da je Mont Blanc, najvišji vrh v Evropi, med planinci manj priljubljen kot nekateri drugi alpski vrhovi, kakor Matterhorn, Grossglockner ali Jungfrau. Plezanje na Mont Blanc je skrajno naporno, občeudovanja vredno, le čar našta in romantičnosti mu manjka. Tem bolj pa se zanimajo za najvišjo goro v Evropi znanstveniki, in sicer zelo ugledna veja znanosti, astronomija. Prav na vrhu Mont Blanca stoji zvezdarna, ponos in hrepenenje vseh evropskih zvezdoslovcev. Zakaj tudi ne, saj ni nikjer v Evropi točke, ki bi bila bližja nebesu, bolj odtegnjena velemestnemu dimu in prahu, od koder moreš v svežem gorskem zraku s pridom in nemoteno posvetiti vso svojo pažnjo nebu in velikim, skrivnostnim telesom na njem.

Ravno pred petdesetimi leti je bil Mont Blanc priča tekmi dveh mož, zvezdoslovcev in navdušenih planincev; to sta bila Vallot in Janssen.

Vallot se je že od leta 1886 zanimal, kako postaviti na višavah montblanskega gorovja zatočišče za planince in opazovalnico za zvezdoslovce ob enem. Do takrat sta bili v celem le dve kočici na tem velikanskem masivu. Poslednja je stala v višini 3819 metrov, ostalih 1000 metrov do vrha pa je bilo brez vsega. Kdor je šel na vrh, si je moral sam prinesiti šotor, če je hotel gori prenočevati. Vallot sam je preživel tri dni na vrhu v spremstvu asistenta in dveh planinskih vodnikov iz Chamonixa. Tam je preučil vprašanje postavitve nove kočice na Mont Blancu. Sam nam dramatično popisuje, kako so na gori prenočili. »Ko smo se zjutraj v šotoru zbudili, smo mislili, da se bomo zadušili; kisika je bilo tako malo, da je bil zrak, ki se je nahajal v zaprtem šotoru, popolnoma porabljen. Potem nas je še zalotila strahovita nevihta. Štirje ljudje na samotnem vrhu smo opravljali vlogo strelovodov. Naša telesa so bila nabita z elektriko: od elektrike so se nam našopirili lasje, pri vsakem gibu s prstom je z glasnim prasketom šinila iskra s členka.«

V razpoloženju tega pustolovskega bivanja na vrhu Mont Blanca je padel sklep, postaviti novo kočico za turiste, ki naj služi ob enem tudi zvezdoslovcem za njih opazovanja. Vallot je takoj poiskal primerno mesto, junija 1890, je bila hišica že gotova v Chamonixu. Razstavili so jo na posamezne 15 kg težke dele in 25. junija se je podala dolga karavana planincev s kočico na hrbtih na vrh. V šestih dneh je kočica že trdno stala na skalnatem temelju 4365 m visoko.

Vallotov tekmeč, ugledni astronom Jules Janssen med tem tudi ni počival. Če je zaslovel Vallot po tem, da je prvi zgradil kočico in opazovališče na Mont Blancu, je Janssenova zasluga pravilna dvonadstropna zvezdarna z daljnogledi in laboratoriji ne na vznožju pod vrhom, ampak na samem vrhu, 4810 m visoko. Pozneje je bil ta Janssenov observatorij večkrat dopolnjen, popravljen in prenovljen, l. 1937 zadnjikrat.

Sedaj je zvezdarna na Mont Blancu delovno znanstveno središče prvega reda in spada med največje zvezdarne v Evropi.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14
javlja izid žrebanja z dne 21. avgusta
V. razreda 40. kola

60.000 din št.	3454.
50.000 din št.	67769.
20.000 din št.	24964, 26760, 77560.
16.000 din št.	804, 35190, 72232.
10.000 din št.	10667, 26000, 26146, 29878, 36271, 38009, 43574, 44183, 58528, 70209, 71120, 74260, 77351.
8.000 din št.	2142, 9963, 21814, 32512, 43799, 50000, 63833, 65331, 74346, 87671, 90415, 96548.
6.000 din št.	23725, 39378, 45050, 46313, 53444, 67788, 72328, 75645, 76032, 81055, 96069.
5.000 din št.	1677, 3446, 6607, 10165, 11229, 19770, 27467, 40762, 51157, 52873, 70102, 75224, 81677, 87015, 91211.
4.000 din št.	1149, 2588, 3630, 3762, 5883, 5949, 6801, 8791, 9091, 24583, 30186, 32043, 32784, 37401, 42596, 45678, 46566, 53403, 57661, 63496, 70853, 71308, 74520, 76573, 80523, 81320, 84807, 92329, 92840, 94474, 98384, 99239.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po din 1.000.—.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomoč ni izključena.

Desetdnevno žrebanje V. razreda v Belgradu je končano. Prihodnje žrebanje se bo pričelo dne 26. avgusta v Nišu in bo trajalo do 7. septembra, kjer bodo izžrebane tudi milijonske premije.

Cele in četrtinske srečke so vam še na razpologo.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

Prešite odeje od vate in puha

dajte obnoviti čez polno. V polnem času napravim takoj in po željah oseb. — Sever, Marjina trg 2

Razglas

Občina Jesenice opozarja na razglas o licitaciji za oddajo I. skupine obrtniških del za Delavski dom na Jesenicah.

Razglas je bil objavljen v »Službenih novinah« z dne 16. avgusta 1940, br. 187.

Vsi potrebni pripomočki se dobe pri občini Jesenice proti plačilu nabavnih stroškov.

Uprava občine Jesenice,
dne 20. avgusta 1940.

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ščitovanjaki oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši oglas se mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolišna. 3 mm visoka črtna vrstica po 3 din. — Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

22 letna

išče službo kot pomočnica v gostilni ozir. v kuhinji, kje na Gorenjskem. Govori tudi hrvaški. Nastop a 1. okt. Ponudbe v podružnico »Slovenca« na Jesenicah pod »Pomočnicam« št. 12111. (a)

Vajenci

Pekovskega vajenca

sprejme v svo oskrbo pekarna Krošelj Andrej, Skofja Loka.

Prodamo

50 različnih modelov dvokoles
ST. LAKNO BREZOVČEVO OGLEDAJE PRI
IGN. VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Službo dobe

Kovaškega pomočnika
sprejem. — Šček, Cesta
29. oktobra 17, Ljubljana.

Prvega kuharja

sprejem za restavracijo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Hotel« št. 12296.

Zasluzek

Zastopnike za provizijo

iščemo za prodajo blek-ljev, šivalnih strojev in električnih aparatov za gospodinjstvo itd., za gotovino in na obroke. Ponudbe resnih reflektantov na »Trgovsko 308-24« Interreklam, Zagreb, Masarykova 28. (b)

Kupimo

Tricikelj
nov ali rabljen, kupim. Oražem, Predovičeva 5, Moste.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Staro železo

kupi za drobnost in cele vagonne železnice Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Peki — pozor!

Drobtine od kruha, pečivo, oz. posušen kruh — kupi ali zamenja za moko in slad Kirbiš, Celje.

Kislo zelje

novo, prvovrstno v modčkih, dobavlja po naročilu in najnižji cenil Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povse-tova 47. Tel. 25-91. (l)

Koroške brusnice

dnevno sveže, razpošilja od 6 kg naprej Henrik Cehner, Libelče, želez. postaja Dravograd-Meža.

Razno

Foto-amaterjem
razvija, kopira in povečavaFoto-atelje Mancini
Ljubljana-Vič.

Za popravilo zvonika

dekanije in župnijske cerkve v Trebnjem se razpisujejo kleparska, tesarska in zidarska dela. Začetek dela takoj po oddaji. Ponudbe do 1. septembra do 7 zjutraj. Po sedmi uri se pri seji farnege odbora delo odda. V poštev pride samo delo brez materiala. Zvonik je gotski in streha visoka 22,80 m brez okrasov. Pri kleparskih delih naj se loči delo s pocinkano, oziroma bakreno pločevino. Delo mora biti garanterano dobro izvršeno. — Več pove župni urad Trebnje.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(299) Snidenje v veliki dvorani je bilo nad vse veselo. Peterček je stekel v naročje kralja in kraljice. In Ančka? Na svoje veliko presenečenje je zagledala svojega ljubega očeta in mater. To je bil praznik! Otroka sta morala toliko pripovedovati, da ni hotelo biti konca.

(300) Kar pa je bilo najlepše je to, da je Ančka lahko vedno, kolikor je je bila volja, prihajala v palačo s Peterčkom se igrati in učiti. To je tudi lahko storila, ker je njen oče dobil krasno hišico tik palače. Imenovan je bil namreč za kraljevega gozdarja. Tako so bili srečni vsi, tudi Pucek, ki je dobil vsak dan skodelico dobrega mleka. In skodelica je bila čisto zlata. (Konec.)

Glasba

Klarinet
star, kupim. Ceno navedi. Simončič, Bezenskova št. 30, Moste.

Denar

Kapital
Pristopim kot družabnik k podjetju s kapitalom 100.000—150.000 din. Sodelovanje zaželeno. Ponudbe v podr. »Slovenca« v Celju pod »Resno«.

Zivati

Psa-velikjaka
zelo poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12318.

Posestva

Trgovska hiša
dvonadstropna, v mestu Celju, naprodaj. Ponudbe je poslati v upravo »Sl.« v Celju pod »Kapital«.

Hišo

pripravno za trgovino, v okolici Kranja ali Ljubljane, kupim ali vzamem v najem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12273.

Dijaki

Za dijaka tretješolca
iščem stanovanje z vso oskrbo pri strogi krščanski družini. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 208-40 kr.

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO?

OGLAS

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje dela za električne inštalacije močnega in slabega toka za zgradbo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Banjaluki.

Rok za sprejemanje ponudb je 28. avgust 1940. Predloge in potrebna navodila za sestavljanje ponudb je dobiti dnevno pri tehničnem odseku Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ali pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Banjaluki za plačilo Din 100.—.

Zagreb, 16. avgusta 1940.

Štev.: 21.599-39

OSREDNJI URAD
ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV

Zahvala

Vsem, ki so nam lajšali gorje ob izgubi našega ata, gospoda

Josipa Pretnarja

naša prisrčna zahvala.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Frančiška v Šiški v petek, dne 23. avgusta 1940 ob pol sedmih zjutraj.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1940.

Žalujoči sinovi in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam ob smrti naše ljubljene mame itd., gospe

MARIJE LOBODA

lajšali bolečine, nam izrazili sožalje in nam na katerikoli način stali na strani v teh težkih dneh, naša iskrena zahvala. Prav prisrčna zahvala za poklonjene vence in šopke ter za tako častno spremstvo na njeni zadnji poti.

Ljubljana, Dev. Mar. v Polju, dne 20. avgusta 1940.

Žalujoče rodbine Loboda, Knez, Galič.

Alphonse Daudet:

Jacek

Prevedel Fišer Frane

»Teh ni mogoče najti,« je odgovoril d'Argenton svedeno in užaljeno.

Nehote je zadela na najobčutljivejšo točko tega trpečega ponosa; spet se je obrnil od nje, ne da bi jo bil sploh pogledal.

Toda Moronval je izbral priliko:

Moj Bog! je dejal. Literatura je tu... In taki verzi niti založnika ne najdejo... Talent in genij ostaneta zakopana, nepoznana, žareti morata po kotih...

In nato brž: »O! Če bi imeli revijo!«

»Da, na vsak način,« je rekla živahno.

»Da, toda denar!«

»Eh, denar se že najde!.. Tako umetniško delo ne sme ostati neopazeno.«

Bila je ogorčena in je govorila zelo vneto, kajti poet zdaj ni bil več tu.

»Tako! Zadeva je v teku...« si je dejal Moronval, ki je s svojo prekanjeno zlobnostjo zaslužil, kje tiči slabost te dame in ji je zato pripovedoval o d'Argentonu, potrdil se je, da ji ga je naslikal v čudovitih, sentimentalnih barvah, ker je vedel, da jo to ugaja.

Napravil je iz njega modernega Laraja, Manfreda, krasen značaj, ponosnega, neodvisnega, ki ga trda usoda ni mogla potlačiti. Preživlja se z delom in odklanja vse režimske podpore.

»Oh, to je lepo... je dejala Ida, ker je pa neprenehoma mislila na grb, ker so ji vedno hodili po glavi plemiški naslovi, ki ji

je devala kar vsem, bedasto in kar v tjavendan, si ni mogla kaj, da ne bi vprašala:

»In plemenit je, kaj ne?«

»Zelo plemenit, gospa... Vikont d'Argenton izvira iz ene najstarejših rodbin iz Auvergne. Njegovega očeta je upropastil nepošten oskrbnik...«

Navezal ji je nek vsakdanji roman in zraven dodal še zgodbo nesrečne ljubezni do neke visoke dame, zgodbo o pismih, ki jih je mož pokazala ljubosumna markiza. Z užitek je poslušala vse, medtem, ko sta si stojte približala in tako med sabo kramljala, je bilo videti, da tisti, o katerem sta govorila, sploh ne vidi te spletkarije. Ubogi Jacek pa je bil ves v skrbeh, ko je videl, kako se mu je mamica odtujila. Samo dva ali trije nestrpni stavki so bili njemu namenjeni: »Jacek, bodi vendar tiho... Jacek, ti si neznesen!.. To je končno povzročilo, da je odšel nabreklih usitnic in vlačnih oči v kot v salonu in tam ždel.

Medtem se je večer nadaljeval. Na sredo odra je prišel eden izmed učencev, majhen Senegalec, rjav kot datelj in pričel recitirati Lamartinovo pesem: »Otrokova jutranja molitev« s silno visokim glasom:

To je bil očiten dokaz, da se narava norčuje iz vseh vrst metod, pa tudi iz metode Moronval-Decostère.

Nazadnje se je pevec Labassindre po dolgih moledovanjih odločil, »da bo nekaj dale« (tako se je navadno izrazil): dva- ali trikrat je poskusil, potem pa je dal kar brez sramu, tako globoko in odmevajoče, da so zašklepetale sipe v salonu in njegove papirnate stene, in tako, da mu je Mádou iz kuhinje, kjer je pripravljala čaj, ves navdušen odgovoril s strašnim bojnim krikom.

Oo, tale Mádou je ljubil hrup.

Bilo je tudi nekaj komičnih prizorov. Sredi največje tišine, ko je neki čudni basnopisec, ki si je nadel nalogo (kar je prostodušno priznaval), da bo popravil La Fontaineove basni, ravno recitiral »Derviša in lorec moke«, parafrazo na »Pjereto in lonec z mlekom«, je na koncu dvorané izbruhnil prepri med Berzeliusovim nečakom in tistim, ki je bil čital Proud-hona. Drug drugemu sta si metala besede, pa tudi zausnice; sredi tega tepeža se je Mádou zelo moral potruditi, da je obdržal pokonci tace, obloženo s kolački in likerji, ki jo je prenašal pred požrešnimi očmi »malih divjačkov«, katerim pa na izrecno zapoved ni smel ničesar ponuditi. Dva- ali trikrat na večer so jim razdelili »šipke«.

Moronval in kontesa sta nadaljevala svojo konferenco, lepi d'Argenton pa, ki se je nehal ogledovati, če ga še opozujejo, je glasno govoril pred njima, razvijal dolge stavke z velikimi kretnjami, samo da bi ga gledali in poslušali.

Bil je videti zelo jezen. Na koga?

Na nobenega in v vsakega!

Bil je iz tiste vrste grenkobnih, razočaranih ljudi, ki vedo vse, pa niso nikjer bili, ki se pritožujejo nad družbo, nad šegami, nad okusom svoje dobe in jih skrbijo le to, da bi ostali vedno izven splošne pokvarjenosti.

V tem trenutku je bil na vrsti basnopisec, miren podnačelnik v nekem ministrstvu. Govoril mu je s prezirljivim, zaničljivim in grozečim glasom:

»Molčite! Poznam vas... Gnili ste... Vse napake prejšnjega stoletja imate, a njegove gracioznosti ne boste nikdar dosegli.«

Basnopisec je premagan in prepaden povsili glavo.

»Kaj ste napravili iz časti?... Kaj ste na-

pravili iz ljubezni?... Kje so vaša dela? Pokažite jih, ta vaša dela!«

Tu se je basnopisec uprl:

»Ah! Oprostite...«

Toda on ni ničesar oprostil; in končno, ali ga sploh zanima, kaj misli ta basnopisec? Govoril je nad njegovo glavo, pridigal od daleč, zviška. Hotel bi, da bi vsa Francija bila tam in ga poslušala, osebno bi ji povedal, kar ji gre. Sploh ne veruje več v Francijo... požgana, izgubljena, opustošena dežela! Ničesar ni dobili od nje, niti vere, niti ideje. Kar se nje-ga tiče, se je že odločil, da ne bo živel več v tej deželi, odpotoval bo, izselil se bo v Ameriko.

Med govorjenjem se je poet držal v nad-vse junaški pozi. To pa zato, ker je nejasno slutil, da počiva na njem občudujoč pogled. Občutil je na sebi tisto zanimanje, ki ga doživlja zvečer na polju, ko se luna dvigne za tabo in te prevzame s svojo svetlobo in te prisili, da se obrneš k njeni tihi prisotnosti. Nedvomno je v očeh te ženske, ki jih je imela uprte v njega, bil obdan s pravo aureolo. Lep je bil videti in tak je tudi hotel biti.

Počasi je nastala tišina okrog tega svečane-gla glasu, je zahteval pozornosti. A Ida je bila najbolj zamaknjena. To prostovoljno iz-gnanstvo v Ameriko, mimogrede omenjeno, je bilo krivo, da ji je srce kar zledenelo. V eni minuti je izginilo vseh trideset sveč Moron-valovega salona, ugasnile so v njenih žalostnih mislih. Še bolj jo je pa zadelo, ko je poet, potem, ko je trdno sklenil, da odpotuje in se preden se je vkrcal na ladjo, silovito napadel francoske žene, njihovo lahkomišljenost, pod-kupljivost, njihov prostaški nasmeš in ljube-zen, ki da je napredaja.

LJUBLJANA

Pravi vaški spopad v Ljubljani

Navadno je le na vaseh še med fanti staro vko-
renjeno sovraštvo, ki se pokaže pri vasovanih,
od katerih marsikaj prinašajo fantje iz sosednih
vsi krvave buke. V Ljubljani na kaj takega že
ni mo navajeni in ozki lokalni patriotizem okraj
ni več tako živ, da bi se kdaj slišali o bojih med
okraj. Zadnje nedeljo pa se je zgodilo vendar ne-
kaj takega. Na Kodeljevem je v neki gostilni sedela
družba iz Most. Prav v isti gostilni pa druga družba
je Kodeljevega. Kako se razumejo Moste in Kode-
ljevo v splošnem ni znano. Navadno pa se gledajo
vsaj fantje grdo med seboj. Tako je tudi v gostilni
lokalni patriotizem povzročil, da so začele že letati
pikre besede sem in tja. Harmonika pa je za nekaj časa
vročo kri polotajila, čez nekaj časa pa je, seveda pri
plesu, povzročila, da so začele padati klofute. Ker
je bila etražnica v bližini, ni prišlo do hujšega.
Družbi sta se vrnila v gostilno in ker so Mo-
ščani videli, da pri njihovih sosedih bojevitost na-
raščala, so sklenili, da se umaknejo in so krenili po
desnem bregu mimo Mladinekega doma do brvi pri
Karmeličankah. Družba je Kodeljevega pa je udrila
za njimi in je nekateri tudi dohitela in pretepla.
Zadnji iz Most pa ni šel takoj s svojo družbo, ampak
je kasneje odhitel za njo. V bližini Mladinekega do-
ma je zapazil, kako nekdo obdeluje Moščana se
potem, ko leži na tleh, pa je hotel priti na pomoč,
ko jo je že dobil s močnim kreplecem čez piščal
tako, da se mu je takoj ulila kri. Takoj se je umak-
nil, vendar sta jo dva ucvrla za njim in vihtela
močne late, izruvane iz sosednega plota. Vedno bli-
že sta prihajala nasprotnika, od katerih je nekdo
že vihtel velik odprt nož. Moščan je mimogrede pobral
kocko, pripravljeno za tlakovanje, pa jo na razdaljo
petih metrov hitro zalučal nazaj v prvega. Zadel ga
je v trebuh tako, da se je na mestu zgrudil. Drugi
zasledovalec se za padlega tovariša ni zmenil, am-
erečno pobežnil čez ograje in plotove. Prvega za-
sledovalca F.V. pa so pobrali kasneje nezvestnega
in ga spravili v bolnišnico, kjer se čela dva dni
pak zasledoval se naprej Moščana, ki je končno
ni zavedel. Pa recite, da ni Ljubljana dolga vasi!

Primarij dr. Ješe zopet redno ordinira

I Za romanje na Ptujsko goro, ki bo v soboto
in v nedeljo, se še sprejemajo prijave pri Prosvetni
zvezi, Miklošičeva cesta 7. Vsi stroški znašajo
70 din. Obenem obiščejo v nedeljo tudi Ptuj in
njegove zanimivosti. Na razpolago je še prenočišče
na Ptujski gori. Doslej je prijavljenih okrog tri
sto romarjev.

I Pozivajo se vsi člani opernega gledališča
v Ljubljani in vsi prijatelji, da se udeležijo sv.
maske zadušnice za pok. Francetom Kavčičem,
članom opernega gledališča v Ljubljani, v pe-
tek, dne 23. t. m. ob 7 v franciskanski cerkvi.

I Popoldnansko dostavo pisemskih pošilk
bo pričela zopet opravljati pošta Ljubljana I.
redno vsak dan v ponedeljek, dne 26. avgusta.
Upravnik.

I Ljubljanski in okoliški pevke ter pevce obve-
ščamo, da se vršita ta teden še dve deljeni pevski
vaji, in sicer v četrtek za oba ženska glasova, v pe-
tek za moške glasove, obakrat ob 20 v Hubadovi
pevski dvorani Glasbene Matice. Skupne vaje vseh
glasov ta teden tedaj odpade in bo šele drugi teden.
Župna uprava.

I Nastop hrvatske mladine v Ljubljani. Nara-
ščaj Društva Zagrebčanov, ki je že svoj čas z
uspehom nastopil v Ljubljani v skupini »Dečje car-
stvo«, bo 22. avgusta zopet nastopil v Ljubljani.
V skupini so Lela Sestak, Blankica Travičič, Oli-
vija Androvič in Verica Markovič. Ta skupina je
sestavila poseben spored hrvatskih in slovenskih
narodnih pesmi in narodnih plesov. S tem spo-
redom je skupina že z uspehom nastopala po vsej
Dalmaciji in po Primorju. Turnejo svojih goso-
vanj bo skupina zaključila v Ljubljani, kjer bo
22. avgusta zvečer nastopila na vrtu restavracije
»Zvezdace, Cisti dobitek od tega nastopa, kakor
tudi od vseh prejšnjih nastopov, bo šel izključno
v kulturne namene. Dosedanji gostoljubnost Slo-

vencev pa se je ta skupina oddolžila tako, da je
v Kraljevič naklonila celotni dohodek od enega
nastopa tamkajšnjemu Tavčarjevemu domu. Ni
nam treba posebej opozarjati na ta nastop, saj
večina Ljubljancev to priznava skupino dobro
pozna.

I Ribarsko društvo v Ljubljani priredi v
nedeljo, 23. t. m. izlet v Borovnico. Odhod iz
Ljubljane ob 13.45. Člani in po njih vpeljeni
gostje se vlijudno vabijo.

I Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske pri-
čne z rednimi vajami za novo koncertno sezono v
torek, dne 3. septembra t. l. ob 20. Dobre nove
pevke in pevci naj se zglase k vpisu 2. in 3. septem-
bra med 18 in 19 v sejni sobi št. 6 v Vegovi ulici.
Vse dosedanje pevke in pevci naj se udeležijo tudi
pevskih vaj združenih mešanih zborov, ki se vrše
drevo ob 20 za ežnske, jutri v petek za moške gla-
sove. — Odbor.

I Vpisovanje v šolo Glasbene Matice ljubljanske
bo v dne 2. do 5. septembra t. l. dnevno od 9 do
12 in od 15 do 17 v pisarni Glasbene Matice, Ve-
govca ulica 71. Z novim šolskim letom bo dobila
šola Glasbene Matice nov učni načrt, nove oddelke
tekem desetletnega šolanja in odredbo, da bo za
prestop v višji oddelke vedno potreben komisijski
izpit. Odbor je določil tudi, da bodo imeli v bodoče
gostje violinske oddelke več pouka, kakor pa
do sedaj. Na šoli se bo poučevalo poleg klavirja in
violine, tudi petje, vsi orkestralni instrumenti in vsi
teoretični predmeti.

I Šentjakovski trg bo od četrta 22. avgusta
dalje zaprt za vozni promet zaradi utrjevanja ce-
stišča. Delo bo trajalo približno 15 dni, ako bo
vreme ugodno.

I Naknadni pregled motornih vozil, ki slu-
žijo javnemu prometu (avtobusi, avtotaksiji)
bo za drugo polletje v Ljubljani na Bregu
št. 20, dohod z Novega trga, dne 24. avgusta
1940 od 8. do 10. ure. Pri tej priliki bodo pre-
gledana tudi druga motorna vozila, ki letos iz
kaksrnegakoli razloga še niso bila pregledana,
odnosno odobrena za promet v letu 1940. Ker
se sme obratovati samo s pregledanim in za
promet odobrenim vozilom, opozarja uprava
policijske eventualne zamilnike na posledice.

I Zivski trg. Na večerajšnji tržni dan je bil ži-
vileki trg eredenje zaseden, drugače pa z vsem bla-
gom dobro založen. Na Sv. Petra nasip je neki kmet
pripeljal vozček lepih zeljnatih glav. Takoj je na-
šel kupca, ki mu je ponudil po 0.80 din kg. Posame-
ne glave so bile 2 do 3 din. Na nasipu je bilo tudi do
5 malih voz krompirja, ki je v dobri uri ves prodan.
Krompir je bil na debelo po 1.25 din kg. Velikanske
so zaloge paprike, ki je bila po 4 komade za 1 din.
Prav velike in lepe paprike pa po 3 za 1 din. Mnoge
gospodnje so kupile kar po 100 in še več paprik.
Na trgu se pojavljajo že domači paradizniki, ki le-
tos zaradi deževja počasi dozorevajo. Drugače je
trg dobro založen s paradizniki iz Novega Sada.
Paradizniki so sedaj po 4 do 5 din kg. Kumare so
poceni. Posebno velike kumare so bile po 1 din.
Stročji fižol je letos zelo dobro obrodil in ni čudno,
da je sedaj trg s fižolom skoraj zatrpan. Večraj je
bil stročji fižol že po 1 din kg. Cene sadju, tako
hruskam, jabolkam, slivam, breskvam in grozdju so
ostale neizpremenjene. Na trgu je pomanjkanje jajc,
ki so se zopet nekoliko podražila. Prejšnji teden je
bilo še 11 jajc za kovača, sedaj jih dajo gospodnje
samo še 9 za kovača. Drobnja jajca je sedaj po 1
din.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite
zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne
»FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Drzna tatvina na kopališču Ilirije. Te dni
je neznan tat odnesel iz kabine na kopališču
Ilirije kopalce Minko Dobroiti Rajku in Vrankarju
Pavlu nizke čevlje, sive nogavice, temnorjave
modne dolge hlače, belo športno srajco in de-
narnico z 90 dinarji.

I Tatvine perila in blaga. Iz izložbenega
okna trgovine A. Zibert v Prešernovi ulici je
neznan tat v eni zadnjih noči odnesel 3 ducate
žepnih robcev, 6 parov moških dokolenk, 6 pa-
rov moških nogavic, belo srajco in usnjat pas
v skupni vrednosti 600 din. — Z dvorišča v
Bernekerjevi ulici pa je nekdo odnesel Jakobi-
bo Porovnetu 200 dinarjev vreden suknjič —
drug tat pa je v baraki v Kobariški ulici
okradel šaltiču Sulejmanu denarnico s 126 di-
narjev.

MARIBOR

Pretkan goljuf pred sodniki

Za svoje goljufije v Ljubljani, Zagrebu, Celju in Mariboru je dobil
dve leti robije

Danes je mali senat mariborskega okrožnega
sodišča imel opravka s pretkanim goljufom in ta-
tom, ki je svoje posle opravljal v Zagrebu, Cel-
lju, Ljubljani in Mariboru, kjer so ga vtaknili
v zapore, odkoder je šel na sodišče, ki je danes
o njem izreklo svojo sodbo.

Je to 32 letni brezposelni zasebni uradnik
Franc Mastnak iz Loke pri Zidanem mostu, ki je
bil radi slinjen dejanj, radi katerih se je moral
danes zagovarjati, že predkaznovan.

Kdaj se je mož pojavil v Mariboru, je težko
ugotoviti. Prvo svojo lumparijo pa je v Mariboru
izvedel dne 6. februarja letošnjega leta. Za prvo
žrtve si je izbral uslužbenko trafikne na Glav-
nem trgu 15 Marijo Doles. Pri njej je na naslov
nekega zdravnika naročil za 200 dinarjev raznih
kolikov, ki jih naj prinese na stanovanje. Naročil
je tudi, naj prinese s seboj 800 din, ker ji bo
plačal s 1000 dinarskim bankovcem, ker nima
drobiža. Trafikantinja je poslala na naročeni na-
slov svojo uslužbenko, vendar ji ni dala drobiža
in tako se mu je prvi poizkus ponesrečil. Prav
tako se mu je poizkus ponesrečil pri neki drugi
trafikantini. Prevara pa se mu je posrečila pri
trgovcu Lahku na Glavnem trgu. Pri tem je mož
naročil pod imenom prof. Beveca raznega dezert-
nega vina za 260 dinarjev z navodilom, naj mu
vino dostavi na njegovo stanovanje v Miklošič-
evi ulici 2. Tudi tukaj je naročil, naj dostavi
prinese drobiža za 740 din, ker bo račun plačal
s 1000 dinarskim bankovcem. Donasla blaga je
Mastnak počakal v veži, mu naročil, naj blago od-
da v II. nadstropju, kjer bo dobil tudi tisočak.
Drobiž v znesku 740 dinarjev je seveda vzel in
nato izginil. Na enak način je istega dne opeha-
ril tudi trdnico Meinl.

Z enakimi triki je Mastnak opeharil več oseb
tudi v Zagrebu, Ljubljani in Celju. V Ljubljani
je na ta način skušal oškodovati trgovca Andreja
Zormanca, trafikanta Josipa Erjavca in Friderika
Juvana, v Celju pa se mu je posrečila goljufija
pri uslužbenku vinskega trgovca Matkoviča Anto-
nu Semrovu, katerega je olajšal za 820 din.

Mastnak ima na vesti tudi dve tatvini, ki jih
je zagrešil v Ljubljani, kjer je blaginju davne
uprave Rajku Kamenšku ukradel 800 din, urad-
niški zadruge »Ekonomske Minko Zagarjevi pa 400
dinarjev. Tudi ti dve tatvini je izvršil zelo spret-
no. H Kamenšku je prišel Mastnak s prošnjo, naj
mu menja 2000 dinarjev, ki jih je blaginju tudi
izročil. Ta jih je vtaknil v predal in začel odšte-
vati 100 dinarske bankovce. Med tem se je Mast-
nak spomnil, da bi rad imel kovan drobiž. Bła-
gajnik mu je že naštel 18 100 dinarskih bankov-
cev, ki jih je Mastnak držal v roki. Kamenšek
je pogledal v predal, če ima toliko kovanega dro-
biža. Ko mu je odvrnil, da toliko drobiža nima,
ga je Mastnak prosil, naj mu potem oba tisoč-
dinarska bankovca rajši vrne, kar je tudi storil.
Mastnak mu je vrnil na roko odštete bankovce in
odšel. Pri večernem pregledu blaginje je Kamen-
šek opazil, da mu manjka 800 dinarjev. Spomnil
se je na Mastnakov obisk in je bil takoj prepi-
čan, da je obiskovalec v roki znal spretno skriti
8 stotakov in ga tako ogoljufati. Na enak način je
ogoljufal tudi blaginjičarko Minko Zagarjevo za
400 din.

Mastnak je sprva priznaval le svoje grehe, ki
jih je zagrešil v Mariboru in Celju, vse ostale v
Ljubljani in Zagrebu pa je tajil. Končno pa je
tudi te priznal. V preiskovalnem zaporu je že sam
stulil, da bo obsojen in je prerokoval, da bo do-
bil 3 leta. No, sodniki so bili milejši in so mu
prisodili le 2 leti robije in 3 leta izgube častnih
pravic.

m Osebnostne spremembe pri mestni policiji. Ka-
kor smo svojčas poročali, je bil g. Anton Pukiš
imenovan za poveljnika policijske straže. G. Puk-
šič je te dni dobil tudi že ministriški dekret. Na nje-
govo dosedanje mesto je bil imenovan nadz. priorav.
policijskih agentov tov. g. Emil Kos iz Ljubljane.

m Na državni klasični gimnaziji v Mariboru bo-
do po naslednjem redu: nižji tečajni izpit in pieme-
ni višji tečajni izpit dne 27. t. m. ob osmih; učni
višji tečajni izpit dne 28. t. m. ob osmih; drugi po-

Najnovejša poročila

Sovjeti zahtevajo od Turčije svobodno pot skozi Dardanele

Atene, 21. avgusta. t. (Transcontinental.) Z
verodostojnega mesta poročajo, da je prihod tur-
škega poslanika v Moskvi Ali Hajdar Aktaja v
turško prestolico mnogo bolj usodnega značaja,
kakor so sprva mislili. Turški poslanik je po
svojem prihodu v Turčijo takoj obiskal predse-
dnika republike Inenija, pri katerem je zelo dolgo
ostal. Razgovori so se potem nadaljevali še v pri-
sotnosti predsednika vlade Hajdama in zunanjega
ministra Saradzogla. K posvetovanjem je bil po-
klican tudi maršal Cakmak. Turški poslanik je
po gornjih obvestilih z verodostojnega mesta pri-
nesel s seboj nekatere predloge sovjetske
vlade. Tako zahteva sovjetska vlada od Turčije
med drugim dovoljenje za svobodni prehod
svojega vojnega brodovlja skozi dar-
danele ožine v obeh smereh. Sovjet-
ska vlada zahteva to svobodno ne glede na to, ali
je nevtralna ali pa zapletena v vojno s katero koli
državo. Sovjetske zahteve, tako pravijo, nimajo
ultimativnega značaja, marveč so sestavljene v
prijateljskem duhu, vendar sovjetska vlada ne
skriva, da bi brez zadovoljitve njene zahteve gle-
de svobode prehoda skozi Dardanele ne bilo mo-

goče urediti odnošaje med Turčijo in Sovjetsko
Rusijo na prijateljski podlagi v smislu nedavnih
izjav sovjetskega komisarja za zunanje zadeve
Molotova.

Kakšno je stališče turške vlade do te zahteve
še ni znano. V grških krogih, ki so poučeni o
turški politiki, pravijo, da do sedaj ni bilo mo-
goče izvesti za kakšno podrobnost o odmevu, ki
so ga sovjetske zahteve našle v Turčiji. Značilno
pa je to, da bo turški parlament nenadno skličan
na izredno zasedanje in da je vojno ministrstvo
zaukazalo nekatere ukrepe obrambnega značaja.

V političnih krogih v grški prestolnici nade-
lje izjavljajo, da je napetost med Italijo
in Grčijo zaradi albanskega incidenta znatno
pogleda. Zasluga za to gre mirnemu zadržanju
Italije kakor tudi prijateljskemu posredova-
nju zastopnikov Nemčije tako v Rimu
kakor v Atenah. Toda nervoznost je tudi na tem
polju nekoliko porasla, ker je znano, da ima Gr-
čija s Turčijo vojaško zavezniško pogodbo in da
bi kakšne napetosti, ki bi mogle nastopiti v so-
vjetsko-turških odnosih, imele brez dvoma tudi
svoje posledice za grško zunanjo politiko.

Trocki umrl

Mexico City, 21. avgusta. (Transocean.) Leon
Trocki je popoldne podlegel ranam, ki mu jih je
včeraj zadal komunistični atentator.

V Franciji vpokojenih 150 generalov

Vichy, 21. avgusta. AA. Havas: Objavljen je
bil ukaz, s katerim je bilo vpokojenih 150 genera-
lov v skladu z zakonom, ki skrajšuje službeno do-
bo. To ni noben poseben sklep, pač pa posledica
premije. General Weygand je pri tej priliki na-
slovil na vojsko sledeče uradno sporočilo:

V skladu z zakonom o službenih letih je bila
vlada prisiljena večje število višjih častnikov
vrniti v civilno življenje. Francoska vlada izraža
obžalovanje zaradi njihovega odhoda, obenem pa
izraža vsem vpokojenim častnikom svojo zahvalo
za požrtvovalno delo, ki so ga izvršili tako v mir-
nem kakor vojnem času.

Kdor ima angleške funte naj jih odda do nocoj opolnoči

Belgrad, 21. avgusta. AA. Angleška banka je
po tukajšnjem britanskem poslaniku izdala po-
ročilo, da je za bodoče prepovedano vsako uva-
žanje učinkovitih angleških funtov v Veliki Brita-
niji. Kar se pa tiče novčanic v funtih sterlingih,
ki se nahajajo v Jugoslaviji, pa veljajo sledeča
navodila in pojasnila:

1. Da bi sedanji lastniki učinkovitih angleških
novčanic v Jugoslaviji dobili prilžnost, da jih
vnovčijo, jih morajo najkasneje v četrtek 22.
avgusta letos izročiti enemu izmed pooblaščenih de-
narnih zavodov.

2. Dobljene novčance bodo pooblaščenji zavo-
di poslali svojemu korespondentu v Veliki Brita-
niji najkasneje do polnoči 22. avgusta letos iz ene
izmed pošt v Jugoslaviji. Vsaka pošiljka mora
imeti zraven pismo banke, ki je izvedla nakazilo,
z navedbo, da vsebina predstavlja del ali pa sku-
pno vsoto, ki je bila javljena z brzojavko, o ka-
teri govori točka 3. Datum poštnega žiga velja kot
dokaz, da je bila pošiljka pravočasno izročena.

3. Skupni znesek poslanih novčanic bodo za-
vodi brzojavno sporočili svojemu korespondentu
v Veliki Britaniji najkasneje pred začetkom po-
slovanja na dan 23. avgusta letos.

4. Novčance bodo poslani na riziko pošilja-
telja.

5. Na ta način in v tem roku od pooblaščenih
zavodov poslani novčanci bodo odobrene po spre-
jemu v Veliki Britaniji na račun zavoda, ki jih
pošilja.

6. Pošiljka, ki bi navedenih pogojev ne izpol-
njevala, v Veliki Britaniji ne bodo sprejeli kot
nakazilo.

7. Novčanci, ki bi jih posamezniki na kak
drug način in ne skozi pooblašcene zavode po-
slali, v Veliki Britaniji ne bodo odobrili za ra-
čune.

pravi izpiti bodo 29. in 30. avgusta po vrstnem re-
du, kakor je razvidno v 1 šolski veži. Sprejemni iz-
pit za I. razred smejo ponavljati učenci, ki so bili
v juniju odklonjeni in taki, ki zaradi bolezni v ju-
niju niso mogli delati izpita; slednji morajo to izpri-
čati z zdravniškim pričevalom. Izpit bo dne 28.
t. m. ob desetih. Vpisovanje v prvi razred bo dne
4. sept. od osemh do enajstih, za ostale razrede pa
2. in 3. sept., kakor je razglašeno v tiskanem let-
nem poročilu. Vsakdo si naj preskrbi za vpis po-
trebne listine, ker se brez teh ne bo mogel vpisati.
Otvoritvena služba božja bo dne 13. sept. ob osemih
v Alojziji cerkvi.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno da
redno pijete Radensko, ki deluje proti bole-
znim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, večni
kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdrav-
je in mladostno svežost.

m Poročili so se zadnji čas: Mlaj Valter, kle-
par drž. žel., in Kovačič Genovefa, postrežnica,
Hlebova 4; Walis Reinhold, praktikant, in Mandl
Marija, zasebna uradnica, Sp. Radvanje; Deutman
Ivan, tkalski pomočnik, in Molka Terezija, pletilja,
Tezno; Lihteneger Janez, mesarski pomočnik, in
Veirer Marija, navijalka, Pobrežje; Ranf Alojz, tr-
govca, in Slapničar Kristina, pos. hel, Sv. Marija
niže Ptuj; dr. Piko Karel, zdravnik, Vinarstva 3, in
Koller Jožefa, zobotehnika, Verstovska 4a;
Skorjanec Maks, občinski sluga, in Medved Mari-
ja, služenka, Pobrežje; Srne Alojzij, tkalec, Po-
brežje, in Lopič Marija, zlagalka, Sp. Radvanje; Av-
guštin Senveter, šolski upravitelj, Rače, in Obrab
Angela, sodna uradnica, Ptuj; Čeh Ivo, učitelj v
Vuči vasi, in Ostrc Marija, pos. hel, od Sv. Križa
pri Ljutomeru; Weingerl Leopold, delavec, in Vre-
mec Vida, hel, hišnega posestnika, Počehova 56;
Pastirk Francišek, delavec, in Struc Veronika, ku-
harica, Meljska 85; Milan Straus, železnikar, in Per-
ner Angela, pos. hel iz Jarenice; Vodusek Ivan,
pos. ein, in Rebernik Marija, pos. hel, od Sv. Mar-
tina na Pohorju; Babšek Konrad in Tislar Jožefa;
Smoktar Konrad, čevlarski mojster, in Hanc Ma-
rija; Marinšek Franc, trgovec, in Podbrežnik Mari-
ja, uradnica; Brecl Ernest, ključavničar drž. žel.,
in Grašič Hilda, tkalka; Butinek Albert, delavec,
in Kasper Antonija, delavka; Plateis Mirko, po-

8. V primeru, da pooblaščenji zavodi ne bi
imeli korespondentov v Angliji ali pa iz drugih
razlogov ne bi mogli izpolniti pogojev, o katerih
govore navedene točke, pa lahko pred potekom
roka, o katerem se govori, to je najkasneje
o polnoči 22. avgusta letos, dostavijo ali pošljejo
po pošti dobljene neefektivne angleške funte nov-
čance in sicer britanskemu poslanstvu v Bel-
gradu.

9. Pooblaščenji zavodi, ki bodo dobljene nov-
čance dostavili britanskemu poslanstvu v Bel-
gradu, bodo poslanstvu brzojavno sporočili skup-
en znesek poslanih novčanic isti dan, najkasne-
je pa pred začetkom poslovanja na dan 23. av-
gusta letos.

10. Tudi vsaka pošiljka novčanic, ki bo dne
23. avgusta poslana britanskemu poslanstvu, mo-
ra biti prav tako opremljena z pismom od strani
pooblaščenega zavoda, ki nakazuje izvršnje, z na-
vedbo, da predstavlja vsebina del ali pa skupen
znesek, ki je bil javljen z brzojavko, o čemer go-
vori točka 9.

11. Dobljene funte bo poslanstvo poslalo v
Anglijo za poravnane in pokrite račune. Po-
šiljka bo šla na račun in riziko lastnika funtov.

12. Opozarjajo se lastniki učinkovitih angleških
funtov, da zgoraj imenovani rok ne bo v nobenem
primeru podaljšan. (Iz Narodne banke kr. Jugo-
slavije.)

Sporazum med Romuni in Bolgari

Bukarešta, 21. avgusta. AA. Reuter: Demarka-
cijska črta iz leta 1912, s katero se strinja nova
meja med Romunijo in Bolgarijo, se začne na točki
severno od Silistrje na Donavi in se konča
na točki, ki leži ob Črnem morju, južno od Man-
galije. Mislijo, da je Romunija zahtevala ne-
katere popravke, vendar je Bolgarija to odklo-
nila. Bolgarija bo izročila Romuniji ne samo vse
Romune, ki žive v Dobrudži, temveč tudi Romu-
ne, ki žive v Bolgariji in katerih je približno 50.000.
V celoti se bo preselilo okrog 100.000 Romunov.
Zahteva Romunije, naj se v Bolgarijo preselijo
tisti Bolgari, ki žive okrog Vinga v romunskem
banatu, in katerih je 25.000, je bolgarska delega-
cija odklonila, češ da je tista bolgarska kolonija
izgubila svoj narodni značaj. Oziroma, v katerem
potekajo pogajanja, je še naprej prijateljsko. Misli-
jo, da bo sklenitev romunsko-bolgarske pogodbe
prinesla tudi spremembo glede Balčika. Srce
kraljice Marije, ki je počivalo v kapeli letne kra-
ljičine rezidence v Balčiku, bodo prinesli v kra-
ljevski mavzolej pri Bukarešti.

Bukarešta, 21. avgusta. AA. DNB: Pogajanja
med Romunijo in Bolgarijo za odstopitev južne
Dobrudže niso končana. Že pred nekaj dne-
vi je bil dosežen načelen sporazum, po katerem
se je Romunija odločila odstopiti Bolgariji južno
Dobrudžo. Do tega trenutka sporazum še ni skle-
njen, ker se niso končali razgovori o tehničnih
vprašanjih, ki nastanejo ob priključitvi Južne Do-
brudže Bolgariji.

sestnik, in Gizela Krajnc; Spatsek Alfred, avtome-
hanik, in Miki Marija. Mladim poročencem obilo
srečel!

m 45 litrov vode na m². Za Maribor je bil torej
dan, ko je v letošnjem letu padlo največ dežja.
Padlo ga je na vsak m² 45 litrov.

m Umrla je mestna uboga Terezija Hraštink v
85 letu starosti. Naj v miru počiva, sorodnikom na-
še sožalje!

m 2 letni otrok se je ponesrečil pri mlatilnici.
Dve leti stara Marija Gorinšek, hel posestnika se
je smukala okoli mlatilnice. Otrok je z roko tipal po
kolesu, ki mu je odtrgalo en pret. Moko ponesre-
čenko so oddali v mariborsko bolnišnico.

m Pojasnjena smrt. Pred dnevi smo poročali o
nekem Francu Ropiču iz Viničje vasi, katerega so
z veliko rano na vratu nezvestnega prepeljali v
mariborsko bolnišnico, kjer je umrl ne da bi se prej
zavedel. Državno pravdnštvo je sedaj od orožni-
kov pri Sv. Barbari prejelo poročilo, da je Ropiča v
prepiru zabol 38-letni Karel Sauperl z žepnim
nožem v vrat. Sauperl, ki so ga orožniki aretirali
in oddali sodišču, dejanje priznava, trdi pa, da ne
ve, kam je Ropiča zadel, ker da ga je z nožem su-
nil v velikem razburjenju.

m Tatica v trgovini. Neka učiteljica je v ma-
riborski trgovini kupovala živila. Ta čas je spretno
izrabila mlajša žena in učiteljica ukradla 100 di-
narjev vredno ročno torbico, v kateri je imela 450
din gotovine, legitimacijo in nekaj drugih stvari.

Celjske novice

e Mašna opravila pri planinskih postojan-
kah. V nedeljo, 25. t. m., ob 10 dopoldne bo sv.
maša pri Frišaufovem domu na Okrešlju, ki jo bo
opravi novomašnik g. Roblek iz Solčave. Ob istem
času bo mašno opravilo tudi pri Mozirski koči nad
Mozirjem, kjer bo maševal g. župnik Lojze Sun-
dič. Planince in domače prebivalstvo vabimo na
izlete k imenovanim planinskim kočam, kjer je to
nedeljo dana prilika za udeležbo pri maši.

KULTURNI OBZORNIK

0 pouku slovenščine in srbohrvaščine v srednjih šolah

K včerajšnjemu dopisu g. dr. M. Robiča o tem predmetu moram dati nekaj pojasnil, da ne bo nepotrebnih krivičnih sodb in zgražanj. Prav istega miljenja kakor dr. M. Robič smo slavisti vsi, zato smo izdelali temu ustreznemu načrtu že 1934 in ga po svoji organizaciji Slavističnega društva predložili vsem odgovornim oblastem, da v teh smereh preuredi učni načrt za Slovence. Zadeva je bila že blizu uresničitve poleti 1938, ker je gospod min. prosv. Magarašević pokazal veliko razumevanje za stvar, a so volitive in njegov umik iz vlade preprečili pametno rešitev. Lahko zaupamo javnosti, da se zadeva danes zopet rešuje in da je morda le pred končno rešitvijo. V kakšni obliki bo mogla biti sprejeta, se bo kmalu pokazalo. Razdelitev snovi je bila v načrtu natančno taka, kakršno predlaga g. dr. Robič: najprej zgodovinsko analitična, nazadnje teoretično sintetična. Tudi glede pomanjkanja časa ima povsem prav.

Kar pa g. dr. Robič pravi o knjigah, da je sramota, da za višje razrede še nimamo primernih učnih knjig, bi bilo res in prav, ko bi imeli načrt. Dokler je veljavna obstoječi učni načrt, ne bo nihče tvegala, da bi pisal in zalagal knjigo, ki je oblasti ne bodo potrdile zaradi neskladnosti z učnim načrtom. Nesmisel pa je, da bi Slavistično društvo z eno roko zahtevalo spremembo učnega načrta, z drugo pa po starem učnem načrtu oskrbovalo knjige. Vsaka sprememba učnega načrta ustvarja pri nas strah in zmedo na polju učnih knjig. Saj smo prav sedaj zopet pred velikimi težavami. Komaj smo v desetih letih dobili prvo vrsto učnih knjig za francoščino od I. do VIII. razreda, je že postavljena pod kap in jo mora zamenjati vrsta novih učnih knjig, preden smo za nemščino po dosedanjem načrtu dobili zaključeno vrsto učbenikov. Taka negotovost ustvarja strah pri založnikih in avtorjih, zakaj dobra knjiga se ne dela s škarjami, tudi ne čez noč, marveč zahteva prav temeljitega premisleka in reševanja.

Prepričani smo dalje, da je tako za slovenščino kakor za srbohrvaščino nemogoče, da bi jih tlačili v isto knjigo, ko delamo tako krivico eni kakor drugi. Tudi če bi ne mogli deliti slovenščine in srbohrvaščine v dva predmeta, je nujno potrebno, da dobimo zanj vsaj eno tedensko uro več, kakor

smo jo imeli pred združitvijo obeh jezikov v en predmet, ko so bile slovenščini odločene 3 ure, srbohrvaščini pa 2. Prav tako bi kljub morebitni združitvi morala biti dana Slovincem možnost, da si oskrbimo posebne učne knjige za slovenščino in posebne učne knjige za srbohrvaščino. Nikdar ni bila naša volja, da bi srbohrvaščino po naših šolah zanemarjali in omalovaževali — če tako delajo drugi s slovenščino, je njih zadeva —, pač pa smo zmeraj zagovarjali pametno ureditev, ki naj bo na vse strani pravična in smotrna. Zato ne gre, da bi stiskali srbohrvaščino po slovenskih čitankah, morda celo v tako sramotno ozkem obsegu, kakor to delajo srbskohrvatske učne knjige s slovenščino, n. pr. nova Cukovičeva Čitanka za V. in VI. razred, ki ima na 390 straneh samo 634 slovenskih sestavkov in 2 strani prevoda Cankarjeve črtice. Tako delitev zahteva didaktični razlogi, ker ne gre, da bi dijaki mešali dva sorodna, a popolnoma opredeljena jezika. Prav tako pa je težko uporabljati srbskohrvatske učne knjige po slovenskih šolah, ker so z ene strani preobširne, z druge pa teksti niso obdelani tako, kakor je Slovincu potrebno za dobro razumevanje. Zato je zahteva po ločenih učnih knjigah nujna in mora obveljati tudi v primeri, ko bi jezikov ne ločili v dva predmeta.

Se na eno stvar moramo mimo gredé opozoriti pri vprašanju učnih knjig za višje razrede. Za uspešen pouk v književnosti in narodnem jeziku nikoli ne more zadostovati samo učna knjiga. Ta mora biti bolj vodilo pri delu kakor edini vir izobraževanja. Dijak v višjih razredih mora mnogo brati, seveda ob navodilih šole in doma. Zato mora imeti poleg učnih knjig na razpolago tudi izdaje del s primernimi uvodi in opombami, bodi del v celoti ali v izvlečkih in z analizami. Zato si ne sme ne profesor ne dijak v višjih razredih domišljati, da je z učno knjigo samo že rešeno važno vprašanje pouka. Rešeno bo le toliko, kolikor bodo knjige prinesle dobrih navodil za enotno, resno in smotno delo.

Toliko se nam je zdelo potrebno dostaviti k izjavam dr. M. Robiča, da ne bo kdo sodil, kakor da odgovorne organizacije niso naredile ničesar za rešitev važnega vprašanja. J. Solar.

† Franc Kavčič

V torek, dne 13. avgusta t. l. je v Bohinjskem jezeru utonil **Franc Kavčič**, član državne opere v Ljubljani. Z njim smo izgubili enega najboljših nadarjenih umetnikov. Ne samo pevec, tudi odlični slikar je bil in je mnogo obetal. — Rodil se je 21. marca 1911 kot sin ubogih kmetijskih staršev v Zagorju pri Sv. Petru. Že kot mlad deček je kazal velik talent za slikarstvo in kiparstvo, saj je izrezoval podobe in jaslice v obdobju vseh vaščanov. Poseben talent pa je kazal za petje. Že mlad je postal organist v domači župni cerkvi. Poleg tega je vodil še več samostojnih pevskih zborov, ki so bili znani po vsem Kraju.

Zelja po nadaljnji izobrazbi ga je gnala, da je stopil v uk k mojstru Šabcu, kjer se je izučil za slikarja. Vendar se ni mogel najti miru. Znova se je posvetil petju. Pred petimi leti je pribežal čez mejo v Ljubljano. Znova je pričakoval, da bo našel svoj smoter. Večkrat je trpel pomanjkanje, a tožil ni nikomur. Znal si je poiskati kruh. V slikarstvu je tako napredoval, da je ustvaril nekaj prav umetniških del. S temi slikami se je preživljal. Sodeloval je pri različnih ljubljanskih pevskih zborih, zlasti v zboru »Tabor«, kjer je nanj takoj postal pozoren g. pevovodja Venturini. Zaradi njegovega lepo barvanega baritona ga je priporočil g. Juliju Betettu. Kmalu potem se je nadarjeni pevec res vpisal na konservatorij in študiral pri g. Betettu solo petje. Bil je vseskozi odlični dijak. Na konservatoriju je ostal dve leti. Medtem pa je obiskoval tudi večerne tečaje umetniške šole »Probuca«, kjer sta ga profesorja Anton Sever in Rajko Šubic imela za najbolj nadarjenega dijaka slikarja.

V petju je tako napredoval, da smo ga že v jesenski sezoni 1938-39 videli na deskah ljubljanske opere, kjer je s svojim petjem v zboru in s svojo igro zavzemal odlično mesto. Pri gospe Dolencevi, kjer je še privatno študiral, se je tako izpopolnil, da je imel že to sezono nastopiti na odru v večjih solo partijah.

Vendar je božja previdnost hotela drugače. Počitnice v Bohinju, kamor je odšel s prijateljem slikarjem, da bi delala, so mu prinesle smrt. Pol ure prej je še igral harmoniko, potem pa je odšel v vodo, kjer ga je verjetno zadela kap in je utonil. Našli so ga šele čez dva dni prav na istem mestu, kjer so ga videli stati.

Ni mu bilo dano, da bi se bil razvil popolnoma in dokazal vse svoje zmožnosti. Njegova tragična usoda nas boli toliko bolj, ker je bil pokojnik tudi v življenju blag značaj. Kakor je bil sam miren in tih, tako tiha in neopazna je bila tudi njegova smrt. Saj se ga časopisi skoraj spomnili niso. Kljub temu, da je že mnogo ustvaril, je bil skoraj popolnoma neznan. Mnogo je temu kriv sam, ker ni nikdar šilil v ospredje in se celo na svoje najboljše slike ni nikdar podpisoval. — Naj mu bodo vsaj te vrstice v skromen spomin!

Iz srbskega slovstva

V Beogradu je začel izhajati »Glasnik Narodne biblioteke«, ki je službeno glasilo istoimenske ustanove. List ureja upravnik biblioteke Dragoslav Ilić. Revija izhaja letno v dvanajstih številkih, po potrebi pa še v večjih. Doslej sta izšli dve dvojni številki. Poleg strokovnih člankov prinaša tudi bibliografijo Revija je izpolnila veliko vrzel v srbskem znanstvenem življenju. Naroča se: Kosančičev Venac 12, Beograd, Narodna biblioteka. Letna naročnina 100 din.

Inž. M. Pypović je objavil študijo o **Kosti Abraševiću**, kjer obširno razpravlja o življenju in delu tega izrazitega socialnega srbskega pesnika.

V »Biblioteki nezvanih mladih pisca« sta izšli dve pesniški zbirki **Vladimirja Skitnika** (»Lutina« in »Zemlja ne zna zagranice«).

Ostanki sestreljenega angleškega letala na letališču Aalborg

Bombniki na parni pogon

V ameriškem mestu San Francisco so l. 1932 poskušali nove parne motorje namesto sedanjih eksplozivnih motorjev, ki povzročajo velik ropot in sovražnika že od daleč opozarjajo na svoj prihod. Prvi poskusi so pokazali slabe uspehe.

Misel na motor s parnim pogonom je še živele. Nemški inženir Huttner se je zopet in zopet povračal na to vprašanje. Po dolgih poskusih mu je uspelo epopolniti to vrsto motorjev. Novi poskusi so pokazali, da so letala s to vrsto motorjev zelo pripravna v tistih primerih, ko je treba v tišini prepeljati padobranci v sovražnikovo deželo. Težava je v tem, da tudi ti motorji niso popolnoma neslišni in jih moderni prisluškovalni aparati lahko zaslišijo na precejšnjo razdaljo. Ti aparati najavijo še celo slabši šum, kaj šele te motorje. Zato si pomagajo na drug način. Letala na

parni pogon letijo skupaj s letali na bencinski pogon. Ko obraba obramba vso pažnjo na ropot glasnejših motorjev, se parna letala polagoma oddaljijo in se neopazno in neslišno spustijo v sovražnikovo zaledje. Zaradi tega pripisujejo parnim letalom v bodočih vojnah še veliko bodočnost. Sedaj še niso posebno nevarna.

Milijone let staro jajce

Na kalifornijski univerzi imajo jajce, staro nekaj milijonov let. Je to okamenina, ki jo je našel neki kopač zlata v reki Gili med trdim apnencem. Ko so ga očistili, so videli, da se prav nič ne razlikuje od navadnega gosjega jajca. Navrnost tega jajca pa je popolnoma drugačna. Röntgenski pregled ni povsem uspel. Le to so ugotovili iz lege, v kateri so jajce našli, da je staro več milijonov let.

ŠPORT

Plavalna liga

Jadran (Split) : Ilirija (Ljubljana)

v petek 23. t. m. ob 20.30 v kopališču Ilirije

Še nikoli ni plavalno prvenstvo povzročilo toliko uganj, prerokovanj, ostrih in težkih borb, kakor ravno letošnje. Pred pričetkom samega prvenstva so »mogočniki« iz Zagreba najavili: »Ilirija je slaba — nima plavalcev in bo v prvenstvu najbrž — outsider. In glej čudo! Ta »slaba« Ilirija — brez plavalcev, je postala čez noč pretendant za prvaka. Uganjanja in prerokovanja so zelo hitro utihnili. Ilirija je vodila do včeraj z povprečno 61.16 točkami. 19. t. m. je Viktorija (Sušak) zmagala nad Splitskim Jadranom z 63—48 točkami (Ilirija-Jadran v Splitu 63—42). Največ točk za Jadran je zopet priložila Bear Danica, ki je zmagala na 100 m.

Viktorija (Sušak) : Jadran 63 : 46

400 m prosto moški: 1. Defilipis (V) 5:29.6, 2. Curtini (V) 5:31.7, 3. Belotti (J) 5:32.2, 4. Puljo (J) 5:55.

100 m prosto ženske: 1. Beara (J) 1:17, 2. Boršič (V) 1:21.5, 3. Krmpotič (V) 1:21.9, 4. Sidar (J) 1:22.2.

100 m hrbtno moški: 1. Vidmar (V) 1:15.6, 2. Perleta (J) 1:17.2, 3. Bakašum (J) 1:17.2, 4. Sabljčič (V) 1:22.

200 m prmo ženske: 1. Boršič (V) 3:30.3, 2. Stipanovič (J) 3:48.4, 3. Čandrič (V) 3:58, 4. Ivančič (J) 3:58.2.

100 m prosto moški: 1. Defilipis (V) 1:02.4, 2. Curtini (V) 1:02.6, 3. Petrovic (J) 1:04.2, 4. Trešič-Pavičič (J) 1:06.2.

100 m hrbtno ženske: 1. Beara (J) 1:29.6, 2. Winmer (V) 1:30.8, 3. Krmpotič (V) 1:33.6, 4. Frančički (J) 1:50.

200 m prmo moški: 1. Grkinič (V) 2:53.2, 2. Kolar (V) 2:58, 3. Paškeš (J) 3:09, 4. Nonweiler (J) 3:12.

4x100 m prosto ženske: 1. Jadran 5:29.5, 2. Viktorija 5:39.7. V tej stafeti je Bearova plavala 1:13.

4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 9:54, 2. Jadran 10:38.

Položaj ligaških klubov v številkah je:

Viktorija	4	4	0	245	61.25
Ilirija	6	3	3	367	61.16
Jug	7	6	1	426	60.85
Jadran	5	0	5	229	45.80
ZPK	6	1	5	258	43.—

Letošnje balkanske igre se bodo le vršile

Turčija kot prirediteljica letošnjih balkanskih iger je podzvela vse potrebno pri prizadejih balkanskih lahkoatletskih zvezah, da bi se letošnje balkanske igre kljub sedanjemu neugodnemu položaju izvedle. Turki namreč predlagajo, da bi se izvedle 11. balkanske igre sredi oktobra v Istanbulu s krajšanim programom in z manjšo udeležbo.

3000 m v 8.9 in 8.11.8

O priliki neke športne prireditve v Stockholmu sta dva Šveda izboljšala svetovni rekord v teku na 3000 m, katerega je branil Finec Hoekert, ki je zadnjo zimo padel na bojnem polju. Prejšnji rekord se je glasil 8:14.8. Sedaj pa je Šved Kaellarne pretekel omenjeno progo v času 8:9, njegov rojak Haegg pa v času 8:11.8 minut, ki je zasedel drugo mesto.

Nemško prvenstvo v maratonskem teku

ki je bilo izvedeno preteklo nedeljo v Berlinu, je dobil atlet Puch v odličnem času 2:35:04. Lanski prvak, podoficer Weber je prišel na drugo mesto prav malo za zmagovalcem v času 2:35:25. Vseh tekmovalcev je bilo 170, tekli pa niso kakor običajno na 42.2 km dolgi progi na državni cesti, temveč so izbrali za ta maratonski tek 4 km dolgo krožno progo tako, da so gledalci lahko zasledovali ves pletek tekmovanja.

Svetovni rekordi R. Hvegerjeve ne bodo priznani

Ko je pred nekaj dnevi postavila svetovna rekordarka plavalka Ranghild Hveger zopet nov svetovni rekord v plavanju na 1500 m v času 21:10.1 minut (pri čemer je spravila s sveta tudi svetovni rekord na 1000 m) je prav gotovo mislila, da ima v svoji posesti 35 svetovnih rekordov. Sedaj pa poročajo, da zadnji njen fenomenalni rezultat ne more biti priznan kot svetovni rekord, kajti mednarodna plavalna zveza je mnenja, da je smatrali plavanje njenega rojaka Poula Petersena, ki

je plaval z njo do 1400 m kot pomoč, češ da je je nekako vlekel. Ker pa je po tozadevnih pravih taka pomoč prepovedana, se svetovni rekord Hvegerje ne more priznati kot nov svetovni rekord. Kakor pa poznamo Hvegerjevo, si s tega ne bo nič storila, temveč bo pri prvi priložnosti plavala omenjeno progo v novem svetovnem rekordnem času — seveda brez Poula Petersena.

Svetovna plavalka R. Hveger

ni nekaka mešanica moži in žene, ampak je pri njej ravno nasprotno res. Toliko ima ta svetovna plavalka ženskega na sebi kakor malokatera druga športnica svetovnega formata. Kar ima moškega na sebi so samo njeni rezultati v plavalnem športu. Tako je na primer njen najnovejši svetovni rekord v plavanju na 1500 m v času 21:10.1 tak uspeh, da bi lahko z njim v mnogih športnih deželah moški zmagali pri svojih državnih tekmah. Preteklo nedeljo je hotela Ranghildova tekmovalci z moškimi. To je bilo krika in vika in zlasti so se moški protivili plavati z žensko. No dobro, si je mislila Ranghildova in je sama skočila v vodo ter plavala. Paul Petersen jo je spremljal 1400 m — in je plaval, da so vsi moški kar debelo gledali.

Proti Harbigu ne pomaga nobena taktika

Če bi bile sedaj svetovne olimpijske igre, ni tekača, katerega bi se moral bati Harbig. Ni namreč taktike, katere bi se dala uporabiti napram temu fenomenalnemu tekaču sveta. Od vzdrži vsak tempo, ki ga mu dikтира nasprotnik in je na koncu, v finišu še vedno najhitrejši. To je italijanski tekač Lanzi še vsakokrat doživel, kadar se je z njim srečal. Svetovni rekordir ni prišel kar sam od sebe do takih uspehov. Training, trdo delo in zopet training. Dolgo je trajalo predno je prišel Harbig do današnje višine.

Telesna vzgoja v francoskih šolah

Nov francoski zakon predvideva za telesno vzgojo precej časa. Tedensko hočejo dati telesnim vajam po 11 ur v programu šolskega pouka. Obenem predvideva omejenjen zakon, da se zabrani šolski mladini do glove starosti vstop v kako organizacijo.

Hercig Ivan, F. O. Celje, izvaja pri nedeljskih tekmah ZFO premet nazaj na bradlji

Foto: I. K-er

ZFO

Lahko- in težkoatletske tekme ter tekme v odbojki ZFO

bodo prihodno soboto in nedeljo na Stadionu. Tekme obetajo biti zelo zanimive, saj je prijavljenih veliko število tekmovalcev za vse panoge in se zato obetajo ostre borbe za prva mesta. Novost pri letošnjih tekmah bo tekmovalstvo težko atletov, ki nastopajo v dviganju uteži ter v grško-rimski rokoborbi.

Lahkoatlete opozarjamo na spored, ki smo ga objavili v včerajšnjem »Slovenec«. Sploh opozarjamo vse tekmovalce, da točno zasledujejo navodila, katere bomo še objavili jutri in v soboto. Tekme se vrše ob vsakem vremenu!

Tekme so dostopne javnosti proti nizki vstopnini.